

Dossier de Llengua Catalana I
per al grup G1 (professor Josep Besa)
2019-2020

[Aquest document es troba a la Col·lecció OMADO del Dipòsit Digital de la UB]

I. TEXT	3
1. Textos expositius i textos argumentatius	3
1.1 Teoria	3
1.2 Pràctica	4
1.3 Normes d'edició dels textos elaborats fora de l'aula	13
2. Adequació	14
2.1 Teoria	14
2.2 Pràctica	16
3. Coherència	20
3.1 Teoria	20
3.2 Pràctica	25
4. Cohesió	34
4.1 Teoria	34
4.2 Pràctica	39
5. Puntuació	43
5.1 Teoria	41
5.2 Pràctica	44
 II. GRAMÀTICA NORMATIVA	 51
1. Ús de les preposicions	51
1.1 A davant del CD i el CI	51
1.2 Elisió i manteniment o alternança de preposicions	55
1.3 CD i CI + elisió i manteniment o alternança de preposicions	59
1.4 PER i PER A	60

2. Ús dels pronoms	64
2.1 Pronoms febles	64
2.2 Pronoms relatius	68
3. Ús d'algunes formes verbals	71
3.1 SER, ESTAR i HAVER-HI	71
3.2 El gerundi	74
III. DE LA SINTAXI A L'EXPRESSIÓ	76
1. Transformació	76
2. Compleció	78
3. Desambiguació	79
4. Construcció	80
IV. MISCEL·LÀNIA	81
1. Accents i dièresis	81
2. SINÓ / SI NO	85
3. TAN / TANT	86
4. PERQUÈ / EL PERQUÈ / PER QUÈ / PER A QUÈ	87
5. Morfologia nominal: gènere i nombre	90
6. Morfologia verbal: aspectes de la conjugació	95
7. Preposicions	100
8. Lèxic i combinacions lèxiques	101
9. Consulta de recursos: DIEC, DDLC, GiM, DSFF i GEIEC	108
10. Correcció de segments extrets de textos d'alumnes de l'assignatura	113
V. BIBLIOGRAFIA COMENTADA	115
1. Recursos de consulta de naturalesa gramatical normatius	115
2. Recursos de consulta de naturalesa gramatical descriptius	116
3. Recursos de consulta de naturalesa textual	118
4. Recursos de consulta i de treball	118
4.1 De naturalesa gramatical	118
4.2 De naturalesa textual	119

I. TEXT

1. Textos expositius i textos argumentatius

1.1 Teoria

PROPÒSIT	TIPUS DE TEXT	GÈNERES	MODALITAT DE LECTURA DEL TEXT
informar formar explicar fer saber	expositiu	--l·liçó de llibre de text/manual --informe tècnic --entrada de diccionari i d'enciclopèdia -- <i>respostes d'examen i treballs acadèmics</i>	selectiva (o de consulta)
convèncer provocar l'adhesió persuadir fer creure <i>(i també <u>refermar</u> les creences que ja té el receptor)</i>	argumentatiu	--article d'opinió --editorial --carta del lector -- <i>respostes d'examen i treballs acadèmics</i>	completa

1.2. Pràctica

ACTIVITAT 1

Digues de cada un dels set textos següents si és expositiu o argumentatiu. En el cas que el text sigui argumentatiu, digues quina és la tesi (opinió, posició) de l'autor/a.

I

L'ortografia

Dies enrere una amiga que s'ha passat anys rebent currículums de persones que busquen feina m'explicava que la majoria li arriben amb faltes d'ortografia. Exactament el mateix m'explicava, fa uns mesos, un home que es belluga pel món editorial.

Per escrit, jo només vaig demanar feina una vegada, fa exactament quaranta-quatre anys, i ho vaig fer amb una carta escrita a mà, perquè en aquella època —tenia disset anys— ni tan sols no tenia màquina d'escriure. Vaig redactar la carta en brut, vaig corregir els errors i les repeticions i finalment la vaig reescriure en net. ¿És lògic que, ara, algú que busca feina presenti un currículum que demostra el seu desinterès per l'ortografia? Si una cosa tan simple ja se li'n refot, ¿com deu comportar-se amb la resta de coses? Però passa que avui dia n'hi ha molts que consideren que escriure bé és refistolat i que el que mola és escriure amb faltes, perquè així demostren per una banda la seva llibertat creativa i, per l'altra, que no són xais que es deixen dur per les vulgars normes d'una gramàtica. Ara en donem les culpes a internet i als e-mails i a les xarxes socials, perquè sovint exigeixen escriure amb rapidesa i amb paraules escurçades, però no és veritat: aquest problema ve de molt abans. Quan totes aquestes mandangues 2.0 encara no existien (o no eren d'ús generalitzat) sovint rebia notes dels professors del meu fill amb faltes d'ortografia. ¿Aquells professors que no sabien escriure mitja pàgina sense sis faltes eren els que havien d'ensenyar els nens a escriure bé?

¿I quan ara reps, d'una empresa o d'una administració, e-mails que fan pena? Passa fins i tot a França, un país on els concursos de dictat s'han convertit en una institució i en fan per tot l'Estat, amb una gran final a París. Tipa que els seus treballadors enviïn als clients e-mails amb faltes, la companyia d'assegurances April ha decidit posar-hi ordre. Fa uns dies va aplegar els treballadors que té a la seu, a Lió, i els va fer una prova d'ortografia. Dues hores i mitja va durar. April és conscient que quan un client veu una falta en un e-mail perd confiança en l'empresa. Avui, que molts dels tractes amb els clients es fan per aquesta via, les faltes d'ortografia desperten recel i afecten la credibilitat de l'empresa.

Explica el diari *Le Figaro* que, després de les assegurances April, la següent empresa que farà passar proves d'ortografia als seus empleats serà una agència de màrqueting, Affinion International, el mes de setembre. El 2011, un estudi fet a Gran Bretanya va demostrar que en els webs de vendes on line, una sola falta fa baixar les vendes a la meitat. Tot això, però, passa més enllà de les nostres fronteres. Els periodistes, els administratius i els encarregats de webs que aquí fan faltes poden estar ben tranquils, perquè, a casa nostra, la immensa majoria de ciutadans no les perceben. En alguns països aviat els posarien a netejar vàters: sense escombreta, directament amb la llengua.

II

Traves als pares

Haig de reconèixer que en aquest país només m'he trobat facilitats a l'hora de tenir fills: no puc accedir a una guarderia pública, no puc passar per les voreres del meu barri amb el cotxet, per compatibilitzar feina i vida familiar m'haig de pagar un cangur i, per acabar-ho d'adobar, pago un 16% d'IVA per cada paquet de bolquers que compro. Una vegada més, felicito de tot cor totes les administracions amb responsabilitats en aquestes qüestions.

III

L'aigua a la natura

En conjunt, segons una estimació aproximada, l'aigua constitueix unes tres quartes parts en pes de l'escorça de la Terra. Sota la influència de la calor solar, l'aigua segueix un cicle que fa possible la vida al nostre planeta i modela per erosió les terres emergides. A la natura, la podem trobar en forma de vapor (a l'atmosfera), sòlida (neu i glaç) i líquida.

L'aigua líquida natural no és mai pura i conté matèries en suspensió i nombroses substàncies dissoltes, variables en natura i en quantitat segons l'origen. Les propietats i els usos possibles de l'aigua depenen molt de la quantitat de calci i magnesi que conté, i, des d'aquest punt de vista, les aigües es classifiquen en *blanes* o *fines* (amb quantitats febles o nul·les de calci i magnesi) i *dures* o *crues* (amb quantitats importants d'aquests elements). A més de les substàncies esmentades, les aigües naturals poden contenir sílice, potassi, ferro i manganès, i, excepcionalment, sulfur d'hidrogen, fluor, brom, iode, liti, seleni, bor, arsènic, estronci i altres elements més rars. A aquestes substàncies inorgàniques s'afegeixen sovint les provinents de la contaminació amb residus vegetals, animals i humans. A més, moltes aigües porten, en major o menor quantitat, residus industrials.

IV

Dues roses

Té dues roses que sabran guarnir
l'ona vaga, lleugera del teu si,
tu que a l'amor provoques.

Te'n vas cap al brogit, poruga d'un desert.

Pren les poncelles roges que t'he ofert.
Recorda, quan veuràs que s'han obert,
les nostres dues boques.

V

El paracetamol

El paracetamol, el principi actiu genèric de medicaments com el Gelocatil o l'Efferalgan, és un compost analgèsic i antipirètic; en altres paraules, té la propietat d'alleujar el dolor i de fer baixar la febre. El paracetamol pertany al grup de les substàncies no narcòtiques; això vol dir que, a diferència de les substàncies narcòtiques (com ara la morfina), no indueix al son ni produeix, subministrat en dosis elevades, coma i convulsions. Una altra propietat del paracetamol és que no és addictiu, és a dir, que no crea hàbit; això el distingeix de substàncies com ara la codeïna, que és analgèsica (com el paracetamol) però que, a més, és addictiva.

VI

Benvolguts veïns,

Com ja sabeu, el proper dia 15 de desembre hem d'escollir si volem o no volem que al nostre poble se celebri el festival de rock Enrocka't. Els veïns que hi estem en contra volem fer-vos saber els nostres motius.

En primer lloc, cal recordar que l'activitat econòmica del nostre poble és eminentment rural i que darrerament han sorgit iniciatives que estan potenciant una explotació responsable dels recursos naturals de la zona; en són algunes l'ecoturisme, l'ús farmacèutic de plantes que només creixen en aquesta zona de Catalunya, la caça controlada d'animals com el senglar i l'isard i la pesca de la truita.

En segon lloc, si el nostre poble es distingeix per alguna cosa és perquè sempre ha sabut conservar el patrimoni natural. És al nostre poble que viuen espècies protegides com el trencau, el voltor comú, el gall fer, el picot negre, la llúdriga, l'isard, la papallona Apol·ló, la flor de neu i el marcòlic.

En tercer lloc, no hem d'oblidar els resultats que el Doctor Music Festival va deixar: deutes milionaris —encara no pagats— a les empreses distribuïdores de begudes i als comerços locals, destrossa de camps de conreu, generació d'una quantitat ingent de residus que ningú no es va preocupar de recollir, i problemes derivats de la contaminació acústica i lumínica de la zona (bestiar estressat que no va produir, espècies que van emigrar, etc.).

En resum, creiem del tot en l'aprofitament turístic del nostre poble, però davant dels dos models que es debaten (el que es concentra en una setmana, genera deutes, malmet els recursos agraris que són la base de la subsistència de molts de nosaltres i pot posar en perill espècies que ens distingeixen com a poble, o el turisme basat en la sostenibilitat, que es distribueix al llarg de tot l'any i ajuda a crear infraestructures que milloren la nostra qualitat de vida), ens quedem sense cap dubte amb el segon.

El dia 15 de desembre no decidim només si es fa el macroconcert o no: triem un model de poble. I no hauríem d'oblidar que nosaltres hi vivim cada dia i que ens hi hem de trobar a gust. Així doncs, us demanem que voteu NO.

Us agraïm la vostra atenció. Sabem que votareu responsablement.

VII

El plural

Anomenem *plural* la categoria de nombre que representa més d'una entitat individualitzada. El plural és el valor marcat per oposició al singular i, per això, en la majoria de llengües les formes plurals tendeixen a ser morfosintàcticament més complexes que les singulars. En el català, així, el plural de noms i adjectius es forma, generalment, afegint una *-s* al singular (*flor*, singular, enfront de *flors*, plural). La realització del plural provoca, en alguns contextos, alteracions morfofonològiques: els mots acabats en *-a* àtona canvien aquesta vocal per *-e-* (*fulla*, *fulles*), els que han perdut la consonant final etimològica *-n* en singular la mantenen en plural (*meló*-*melons*), els masculins monosil·làbics o aguts acabats en *-s*, *-ç*, *-x*, *-ix*, *-tx* utilitzen com a marca de plural la forma *-os* (*pis/pisos*), i els masculins aguts acabats en *-sc*, *-st*, *-xt*, *-ig* poden utilitzar les marques *-s* o *-os* (*bosc-boscs/boscós*).

PROPOSTES DE PRODUCCIÓ DE TEXTOS EXPOSITIUS (activitats 2, 3 i 4)**ACTIVITAT 2**

T'han demanat que elaboris un text per presentar l'escriptor Quim Monzó i la seva obra en un curs no especialitzat sobre literatura catalana contemporània que ha de tenir lloc a la Universitat d'Edimburg (Escòcia, Regne Unit). A partir de la informació que et proporcionem tot seguit, redacta aquest text per al dossier de treball del curs. Extensió del text: entre 200 i 250 mots.

Naixement: Barcelona, 1952.

Publicacions: deu llibres de narrativa i vuit d'articles.

Algunes obres de narrativa

--*L'illa de Maïans*. Barcelona: Quaderns Crema, 1985 (15 impressions) i 2000.

--*La magnitud de la tragèdia*. Barcelona: Quaderns Crema, 1989 (20a reimpressió: 1999).

--*El perquè de tot plegat*. Barcelona: Quaderns Crema, 1993 (5a reimpressió: 2002).

--*Guadalajara*. Barcelona: Quaderns Crema, 1996 (9 impressions) i 2000 (2a reimpressió: 2001).

--*Mil cretins*. Barcelona: Quaderns Crema, 2007 (8a reimpressió: 2008).

Alguns reculls d'articles

--*Zzzzzzzz*. Barcelona: Quaderns Crema, 1987 (9a reimpressió: 2002).

--*No plantaré cap arbre*. Barcelona: Quaderns Crema, 1994 (6a reimpressió: 2002).

--*Del tot indefens davant dels hostils imperis alienígenes*. Barcelona: Quaderns Crema, 1998 (5a reimpressió: 1998).

--*El tema del tema*. Barcelona: Quaderns Crema, 2003.

--*Catorze ciutats comptant-hi Brooklyn*. Barcelona: Quaderns Crema, 2004 (2a reimpressió, 2004).

Premi Nacional de Literatura, premi de narrativa Ciutat de Barcelona, premi de novel·la Prudenci Bertrana, premi de novel·la El Temps, premi Lletra d'Or al millor llibre de l'any, premi dels Escriptors Catalans i, quatre vegades, premi de la Crítica, que atorga *Serra d'Or*.

Traduït a l'alemany, l'anglès, el basc, el danès, l'espanyol, el finès, el francès, el gallec, l'hongarès, l'italià, el japonès, el neerlandès, el noruec, el rus i el suec.

Ha traduït Truman Capote, J. D. Salinger, Ray Bradbury, Thomas Hardy, Harvey Fierstein, Ernest Hemingway, John Barth, Roald Dahl, Mary Shelley, Javier Tomeo, Arthur Miller, Eric Bogossian...

Col·laborador habitual de *La Vanguardia*.

Elaborat a partir de <http://www.monzo.info/indc.htm>

ACTIVITAT 3

Estàs fent un treball de curs sobre els registres lingüístics, i vols dedicar un apartat a les diferències entre la comunicació oral i la comunicació escrita. Per fer-ho, basa't en la informació que proporciona el quadre de sota. Extensió del text: entre 200 i 250 mots.

COMUNICACIÓ ORAL	COMUNICACIÓ ESCRITA
Característiques situacionals	
Instantània (cara a cara)	Diferida
Espontània i irreversible	Elaborada (planificada)
Associada sovint als contextos d'ús privats	Associada sovint als contextos d'ús públics
Acompanyada de gestos (mirades, indicacions amb la mà...)	Acompanyada de recursos gràfics (puntuació, lletra negreta i cursiva...)
Característiques lingüístiques	
Selecció de lèxic general (<i>tenir angines, menjador...</i>)	Selecció de lèxic especialitzat (<i>estar afectat d'amigdalitis, refectori...</i>)
Ús de paraules díctiques, lligades al context (<i>jo, tu, ara, aquí, avui...</i>)	Ús d'expressions independents del context (<i>una noia, el 19 d'octubre del 2007, Barcelona, el segle XXI...</i>)
Exemples de gèneres que tenen prototípicament aquestes característiques	
Conversa col·loquial cara a cara	Manual acadèmic
Exemples de gèneres que no tenen prototípicament aquestes característiques	
Conferència	Missatge de correu electrònic entre amics

ACTIVITAT 4

El quadre de sota mostra, entre altres dades, els resultats d'un estudi recent sobre l'insomni a Catalunya. Presenta aquests resultats en un text per al lloc web de l'Associació d'Afectats per Trastorns del Son. Extensió del text: entre 200 i 250 mots.

L'insomni

- Població afectada: 30%.
- Tipus d'afectació: crònica (33 %), transitòria (67%).
- Sexe dels afectats: home (34%), dona (66%).
- Edat dels afectats: menys de 40 anys (20%), més de 40 anys (80%).
- Sexe + Edat: homes de menys de 40 anys (8%), dones de menys de 40 anys (12%), homes de més de 40 anys (26%), dones de més de 40 anys (54%).
- Factors de risc: consum de substàncies estimulants, alternança de torns laborals, acumulació d'estrès i angoixa, existència de malalties orgàniques (psiquiàtriques, nervioses o metabòliques).
- Tractaments: higiene del son (condicions ambientals que predisposen a dormir bé), tècniques de relaxació, fàrmacs.
- Unitats especialitzades en trastorns del son a Barcelona a: Hospital Clínic, Hospital de Vall d'Hebron, Institut Dexeus.

El son

- Hores de son necessàries en la població adulta: 8 (90%), 5 (5%), 10 (5%).
- Migdiada: recomanable, sempre que no duri més de 25 minuts.

Elaborat a partir de Marta Ciércoles, "Dormir bé per viure millor", *Avui* (24 de març del 2001).

PROPOSTES DE PRODUCCIÓ DE TEXTOS ARGUMENTATIUS (activitats 5, 6 i 7)**ACTIVITAT 5**

A la sortida d'una escola, un grup de mares conversen sobre l'alimentació dels fills: algunes comenten que cal donar llibertat als nens perquè triïn el menjar que més els agrada, mentre que d'altres defensen que els pares han de controlar la dieta dels infants. Escriu un article per a la revista de l'escola defensant una d'aquestes dues posicions. Extensió del text: entre 280 i 320 mots. A sota tens titulars de premsa o fragments de llibres i articles que tenen relació amb el tema.

- La insistència dels pares en el menjar pot generar una actitud de resistència en els fills.
- Un 73% de nens menors de 12 anys mengen quantitats insuficients de fruita i verdura.
- Un 60% de famílies reconeixen que, almenys cinc vegades per setmana, recorren a menjar precuinat (pizzes, fregits, arrossos congelats, etc.)
- No hi ha cap aliment que sigui essencial per al nen, i sempre és possible trobar un substitut nutritiu per a qualsevol aliment que el nen es negui a menjar.
- Alguns nens utilitzen el menjar per manipular els seus pares.
- Cal seguir la piràmide de l'alimentació saludable:
http://canalsalut.gencat.cat/web/.content/_Vida_saludable/Alimentacio/Alimentacio_saludable/documents/arxiu/triptic_piramide_saludable.pdf.

ACTIVITAT 6

Les enquestes d'opinió assenyalen que la immigració extracomunitària és una de les principals preocupacions de la població autòctona. Malgrat la tasca que duen a terme algunes institucions públiques i moltes ONG, els estereotips negatius contra els immigrants són encara molt estesos i sembla que no minven. La revista per a la qual treballes t'ha demanat un article d'opinió en què et pronunciïs sobre la qüestió de si la nostra societat és racista. Extensió del text: entre 280 i 320 mots. A sota tens titulars de premsa o fragments de llibres i articles que tenen relació amb el tema.

- Els porters d'una discoteca apallissen un magrebí que protestava perquè no el deixaven entrar.
- Un investigador demostra que la violència “de baixa intensitat” contra els fills dels immigrants és molt present als instituts.
- Els experts afirmen que els europeus ignoren els beneficis que els immigrants aporten a l'economia.
- Una escola del Maresme protegeix una menor subsahariana obligada pel seu pare a casar-se amb un vidu.
- Algunes actuacions violentes de joves pertanyents a bandes organitzades d'origen llatinoamericà han causat alarma social.
- En diverses localitats catalanes una part del veïnat s'ha oposat a la construcció d'una mesquita al seu barri.

ACTIVITAT 7

El jovent català s'emancipa força més tard que no pas el dels països més desenvolupats del nostre entorn, i això genera un intens debat social. Escriu un article d'opinió per a la revista de la Facultat en què mostris el teu parer sobre la qüestió. Extensió del text: entre 280 i 320 mots. A sota tens titulars de premsa o fragments de llibres i articles que tenen relació amb el tema.

- Les generacions joves estan malacostumades: han crescut en l'abundància i no saben assumir ni riscos ni responsabilitats.
- A Catalunya, la majoria de les ofertes laborals per al jovent són precàries: poca durada, remuneracions baixes i escassa protecció social.
- El preu de l'habitatge fa impossible marxar de casa fins que s'ha assolit l'estabilitat laboral.
- Mentre que els nous immigrants treballen i tiren endavant les seves famílies, el jovent autòcton no treballa perquè no vol.
- Les famílies de l'Europa meridional mantenen lligams més sòlids que les de l'Europa protestant.
- Les polítiques públiques de joventut afavoreixen la immaduresa: en comptes de casals de joventut i concerts gratuïts, calen beques i habitatge públic.

1.3. Normes d'edició dels textos elaborats fora de l'aula

1. Els textos han de ser mecanografiats i impresos en una sola cara (si no tens ordinador i/o impressora, pots treballar a l'aula d'informàtica de la Facultat, que és a la planta 4 de l'edifici Josep Carner).
2. Has d'escriure el teu nom i els teus cognoms al marge superior dret del primer full.
3. El títol ha d'estar centrat a la pàgina, i destacat (per exemple, en negreta).
4. Has de deixar prou marges (per exemple, 2,5 cm als marges superior i inferior, i 3 cm als marges esquerre i dret) i prou interlineat (1,5 és suficient) per facilitar les anotacions del professor.
5. Has de justificar el text (perquè sigui prosa i no sembli poesia).
6. Quan canviïs de paràgraf, has d'entrar la primera línia (amb el tabulador) o bé deixar una línia blanca entre paràgraf i paràgraf.

Antimodel (només compleix la norma 1)

Associació de tots els veïns?

La presidenta de l'Associació de Veïns ha tornat a manifestar-se en contra de la construcció al nostre barri d'un centre de rehabilitació per a toxicòmans. Ens hem d'anar acostumant a sentir cada setmana el dictat de les AAVV sobre aquest tema? També nosaltres hem de començar a tallar la Ronda cada nit?

La veritat és que no sembla una actitud gaire responsable posar-se sempre en contra de certs equipaments. Un barri no ha de tenir només escoles, biblioteques, camp de futbol, centre cívic, llars d'infants, parcs i jardins. Ha de tenir també hospital, comissaria, centre d'acollida d'indigents... Perquè ens hem de fer càrrec dels nostres malalts i dels nostres pobres, i també gestionar la nostra quota de delinqüència i ajudar els nostres toxicòmans.

Així doncs, al nostre barri haurem de tenir policies, una sala de venopunció assistida com la que hi ha a la Vall d'Hebron o un centre de rehabilitació per a toxicòmans.

Andrea Garcia

Model

Andrea Garcia Pou

Associació de tots els veïns?

La presidenta de l'Associació de Veïns ha tornat a manifestar-se en contra de la construcció al nostre barri d'un centre de rehabilitació per a toxicòmans. Ens hem d'anar acostumant a sentir cada setmana el dictat de les AAVV sobre aquest tema? També nosaltres hem de començar a tallar la Ronda cada nit?

La veritat és que no sembla una actitud gaire responsable posar-se sempre en contra de certs equipaments. Un barri no ha de tenir només escoles, biblioteques, camp de futbol, centre cívic, llars d'infants, parcs i jardins. Ha de tenir també hospital, comissaria, centre d'acollida d'indigents... Perquè ens hem de fer càrrec dels nostres malalts i dels nostres pobres, i també gestionar la nostra quota de delinqüència i ajudar els nostres toxicòmans.

Així doncs, al nostre barri haurem de tenir policies, una sala de venopunció assistida com la que hi ha a la Vall d'Hebron o un centre de rehabilitació per a toxicòmans.

2. Adequació

2.1 Teoria

Definició d'adequació	Propietat del text per la qual aquest s'adapta al context comunicatiu.
------------------------------	--

A FACTORS DEL CONTEXT COMUNICATIU QUE INCIDEIXEN EN EL TEXT

1. El ***tema o camp***; condiciona el grau d'especialització del text: continu de general a especialitzat.
2. Les ***condicions físiques o situacionals de producció i recepció***; condicionen el grau de planificació del text: continu d'espontani a elaborat (o planificat). Aquestes condicions són les següents:
 - el **canal**: fònic vs. gràfic;
 - la **gestió del discurs**: monogestió (discurs monologat) vs. poligestió (discurs dialogat);
 - la **direccionalitat**: unidireccionalitat (no hi ha possibilitat de resposta per part del receptor) vs. multidireccionalitat (hi ha llibertat de torns de paraula);
 - el **temps**: simultaneïtat (recepció instantània, en temps real) vs. no simultaneïtat (recepció diferida);
 - l'**espai**: compartit (copresència física d'emissor i receptor) vs. no compartit (no copresència física d'emissor i receptor).
3. La ***relació entre els interlocutors*** (de més pròxima a menys pròxima); condiciona el grau de formalitat: continu d'informal a formal.
4. El ***propòsit o intenció*** (informar vs. convèncer); condiciona el tipus de text: expositiu vs. argumentatiu.

B TIPUS DE COMUNICACIÓ SEGONS EL TEMPS I L'ESPAI D'EMISSIÓ I DE RECEPCIÓ DEL MISSATGE

	<i>En el mateix temps</i>		<i>En un altre temps</i>	
<i>En el mateix espai</i>	[1] ORAL prototípic	[2] ESCRIT	[3] ORAL	[4] ESCRIT
	Diàleg cara a cara Conferència	Escrit a la pissarra, fet pel professor Nota per al participant en un debat	Dictàfon Casset	Nota en un suport fix no desplaçat (pissarra, paper) llegida temps després de ser escrita
<i>En un altre espai</i>	[5] ORAL	[6] ESCRIT	[7] ORAL	[8] ESCRIT prototípic
	Telèfon Ràdio Emissió de TV en directe	Escrit a la TV Telegrama	Emissió de TV en diferit Contestador automàtic	Carta Postal

Basat en Daniel Cassany, *Descriure escriure. Com s'aprèn a escriure* (1987: 30).

2.2 Pràctica

ACTIVITAT 1

Situa els textos 1 i 2 en el continu de general a especialitzat.

TEXT 1	TEXT 2
amfetamina <i>f</i> Nom vulgar de l'alfametilamfetamina, poderós estimulants del sistema nerviós que fa desaparèixer les sensacions de cansament, son i gana. Els toxicòmans la utilitzen com a euforitzant i desinhibidora. Provoca dependència i riscos cardíacs i psicològics. En l'ambient dels drogodependents rep diferents noms: "amfetes", "<i>bennies</i>", "speed" i "èxtasi". S'havia recomanat per al tractament de l'obesitat, i sovint s'ha associat a l'anomenat dopatge dels esportistes, que la prenen per incrementar el rendiment, amb funestes conseqüències en més d'una ocasió. Recordem la mort del ciclista anglès Tom Simpson en l'ascens al Mont Ventoux durant el Tour de França de 1967.	amfetamina <i>f</i> <i>BIOQ/FARM</i> [<i>a</i>-metilfenetilamina $C_6H_5CH_2CH(CH_3)NH_2$] Amina primària líquida que bull a 200-203°C, lleugerament soluble en aigua. És preparada per reducció de l'oxima de la benzil metil cetona o per reacció d'aquesta cetona amb formamida. Utilitzada en medicina, normalment en forma de sulfat, pólvores blanques molt solubles en aigua. Estimulant nerviós, somnífug i anorèctic, fa la sensació d'acréixer les activitats físiques i psíquiques. El seu abús produeix l'amfetaminomania.

ACTIVITAT 2

Identifica tant les condicions de producció i recepció com el grau de planificació dels textos 3 (Post-it deixat al costat d'unes claus, al moble del rebedor) i 4 (missatges de WhatsApp).

TEXT 3

Jaume, compra embotits i formatges per l'excursió de demà. Això és per la Pilar. Porta'ls-hi abans de sopar. Un petó!

Maria

TEXT 4

28 DE JULIOL DE 2019	
L'Artur, el teu company de curs, fan d les telesèries d TV3, ha sortit a la tele parlant-ne!	23.18
He flipat filipinos	23.18
29 DE JULIOL DE 2019	
josep	14.15
a kin programa?	14.15
que tinc curiositat per veurel	14.15
Doncs un cop acabat el capítol q van passar ahir al vespre, el capítol final de temporada.	14.47
el capitol de q	14.50
Com si fos ahir	15.39
i surt ell mateix al capitol?	15.48
per buscaru a la carta	15.48
Nooooooooooooooooooooo	16.24
<i>GIF en què una dona es posa les mans al cap i doblega el tronc en senyal de desesperació</i>	
És després del cap. Dif persones parlen dels personatges d l sèrie.	16.25
okkkkkkkk	16.30

ACTIVITAT 3

1. Escribe las oraciones (vuit en total) que te dictará el profesor.
2. Decideix, per a cada oració, si és formal o informal.
3. Detecta les marques que t'han permès de prendre la decisió anterior.
4. Determina de quina naturalesa són les marques que has detectat: ¿la marca és *morfològica, sintàctica, lèxica o fraseològica*?

1

2

3

4

5

6

7

8

ACTIVITAT 4

En Jacob Abimelec ha enviat el text de sota a la Conselleria d'Ensenyament. Creus que és adequat, aquest acte de comunicació? Justifica la resposta.

Conselleria d'Ensenyament

Hola:

Miri, li escric perquè tindria ganes de continuar estudiant filologia semítica a Jerusalem. Com que aquí casa som vint-i-cinc mil i les peles no arriben, he pensat dirigir-me a vostè perquè m'ajudi amb una beca o el que sigui.

El meu currículum acadèmic és força brillant, i seria una llàstima que hagués de deixar els estudis per falta de "pasta". Segur que ho entendrà i que em tirarà un cable.

Això espero. Fins aviat.

Jacob Abimelec, c/ Isaac el Cec, 48 GIRONA – 1760

ACTIVITAT 5

Estàs passant les vacances d'estiu amb un grup d'amics al Pirineu. Has escrit una postal als teus pares (la tens a sota) i en vols escriure una altra a la teva cap de la feina, una senyora gran i més aviat seriosa. Reelabora la postal per adequar-la a aquest nou destinatari.

Benasc, 8/8/2007

Estimats pares,
Ja fa cinc dies que som al càmping i no para de ploure. Un pal! Espero que el sol surti aviat i puguem fer les excursions que havíem previst. Volem pujar a l'Aneto, i amb aquest temps...☺
Mare, les croquetes del primer dia, boníssimes.
Molts petons!

Firma

3. Coherència

3.1 Teoria

Definició de <i>coherència</i>	Propietat del text per la qual aquest s'elabora i s'interpreta com una construcció d'unitats d'informació que desenvolupen un tema.
---------------------------------------	---

A MÀXIMES DEL PRINCIPI DE COOPERACIÓ

Els textos coherents compleixen les màximes següents (Paul Grice, 1975):

- **Màxima de relació:** sigues pertinent/rellevant (el que diguis s'ha d'avenir amb el tema que tractis i ha de ser útil per atènyer l'objectiu que persegueixis).
- **Màxima de manera:** sigues clar (evita l'obscuritat i l'ambigüitat + sigues ordenat).
- **Màxima de quantitat:** fes que la teva contribució sigui tan informativa com calgui + no facis que la teva contribució sigui més informativa del que calgui.
- **Màxima de qualitat:** no diguis res que creguis que és fals + no diguis res que no puguis provar.

B REGLES DE COHERÈNCIA

Els textos coherents satisfan les regles següents (Michel Charolles, 1978):

- **Regla de relació:** els fets a què es refereix el text estan relacionats (en el món real o imaginari representat).
- **Regla de repetició:** la major part de les proposicions del text s'encadenen prenent com a suport la repetició d'elements.
- **Regla de progressió:** el desenvolupament del text es produeix amb una aportació constant de nova informació.
- **Regla de no-contradicció:** no s'introdueix cap element semàntic que contradigui un contingut establert anteriorment (explícit o pressuposat).

C1 RELACIONS DE COHERÈNCIA: DISTRIBUCIÓ, DEFINICIÓ I EXEMPLIFICACIÓ

Les *relacions de coherència* o *de discurs* relliguen dues unitats discursives (que en la majoria de models teòrics són, des d'un punt de vista sintàctic, oracions) en una unitat superior i són les responsables de la coherència dels textos. Aquí es presenta el model d'Eladio Duque (*Las relaciones de discurso*, Madrid, Arco, 2016), inspirat en la RST (Rhetorical Structure Theory), segons el qual les relacions de coherència es distribueixen en tres famílies diferents: relacions de **contigüïtat**, relacions de **semblança** i relacions de **causalitat**.

A la columna de l'esquerra, *S* = satèl·lit (membre menys important) / *N* = nucli (membre més important).

A la columna central, **els segments en negreta són S**; quan no hi ha cap segment en negreta, tots dos són *N* (relacions de *Seqüència*, *Llista* i *Contrast*).

(1) Relacions de contigüïtat o ampliació

Relació i definició	Exemple	Relacions veïnes
Elaboració: el S proporciona detalls sobre el N o sobre una de les entitats que s'hi introdueixen	<i>El prestamista limpia la boca del niño con un pañuelo. Tiene los ojos brillantes y simpáticos y, aunque no va muy aseado, aparenta cierta prestancia</i>	Circumstància Fons Preparació Interpretació Llista
Circumstància: el S proporciona detalls sobre la situació o l'esdeveniment principal del N	<i>Dos hombres estaban sentados frente a una mesa en un jardín tropical. Había mucho sol</i>	Elaboració Fons
Fons: el S, que sol precedir el N, presenta un marc que permet la correcta comprensió del N	<i>La expresión adiós quiere decir 'quede usted con Dios'. Sabiendo eso, el bando republicano durante la Guerra Civil intentó sustituirla por salud</i>	Elaboració Circumstància Preparació Interpretació Causa
Preparació: el S, que sol precedir el N, presenta (o desperta l'interès per) la informació que desenvolupa el N	<i>He venido a hablarles de un viejo palestino que recorrió como chofer de camiones y buses toda esta región. Se llama Jamil Abú Eisheh, tiene 82 años y nació en la ciudad de Hebrón, en Cisjordania</i>	Elaboració Fons Evidència
Interpretació: el S presenta la informació del N des d'un altre marc referencial, sovint subjectiu	<i>García San Inocencio expresó que la Asamblea Municipal propuso incrementar el sueldo del Alcalde de \$3.000 a \$7.000 mensuales. "Esto es un verdadero escándalo", afirmó el legislador independentista en un parte de prensa</i>	Elaboració Fons Reformulació Causa Evidència
Seqüència: els N presenten esdeveniments o situacions ordenats temporalment	<i>Entró en el hotel, esta vez por la puerta vaivén. En el mostrador preguntó por Michelle</i>	Llista Causa

(2) Relacions de semblança

Relació i definició	Exemple	Relacions veïnes
Llista: els N són comparables entre si i es poden considerar les parts d'un conjunt més ampli	<i>Los dos guitarristas son dos auténticos pura sangre y son capaces de resumir con un simple acorde toda la metodología del blues y la filosofía que la alimenta. El batería Merle Perkins es también un indudable maestro</i>	Elaboració Seqüència Contrast
Contrast: els dos N es diferencien en almenys un aspecte que es destaca amb la comparació	<i>Ángela está mejor, dijo, y mi presencia la puede alterar. La que se está muriendo, en cambio, es la abuela</i>	Llista Antítesi
Reformulació: el S reproduceix la informació del N amb altres paraules, sense arribar a reconsiderar-la ni a valorar-la	<i>Un electrón no pasa simplemente de un punto a otro, sino que en cierto sentido se encuentra en ambos y también en todos los puntos que los separa. Dicho de otro modo, un electrón es capaz de encontrarse en dos lugares o más al mismo tiempo</i>	Interpretació Antítesi
Antítesi: el S s'oposa d'alguna manera al N per facilitar-ne l'acceptació o comprensió. El N pot introduir una conseqüència no esperada a partir del S	<i>Creem que vamos a imponer la lei islámica de la Sharia. No es así</i>	Contrast Reformulació Relacions de causalitat

(3) Relacions de causalitat

Relació i definició	Exemple	Relacions veïnes
Causa: el S presenta una situació que podria haver causat o que explica la situació presentada en el N El N és el resultat	<i>Imbert apagó los faros. Todo quedó a oscuras</i>	Fons Interpretació Seqüència Resultat Evidència Condicció Propòsit Mitjà
Resultat: el N presenta una situació que podria haver causat o que explica la situació presentada en el S El N és la causa	<i>Un módulo de mamografía puede costar alrededor de 100 mil dólares. Por tanto han sido asignados en una primera etapa a las provincias con mayor incidencia de este padecimiento</i>	Fons Interpretació Seqüència Causa Evidència Condicció Propòsit Mitjà
Evidència: el S presenta proves o causes de l'enunciació que augmenten l'acceptació del N	<i>La situación en la escuela me es insostenible. La mayor parte de los muchachos son de familias antitinoquistas, y me agreden con todo tipo de insultos</i>	Preparació Interpretació Causa Resultat
Condicció: el S i el N són situacions hipotètiques o futures que no s'han esdevingut. La realització del N depèn en gran mesura de la realització del S	<i>La dimisión de cualquiera de los críticos debilitaría al primer ministro. Sobre todo si se produjera antes del congreso semestral</i>	Causa Resultat Propòsit Mitjà
Propòsit: el S presenta una situació que no s'ha esdevingut i que es realitzarà mitjançant el N El N és el mitjà	<i>Él aspiraba a dejar de ser un bufón y convertirse en miembro de pleno derecho de la Corte. Para ello, necesitaba una heredera</i>	Causa Resultat Condicció Mitjà
Mitjà: el N presenta una situació que no s'ha esdevingut i que es realitzarà mitjançant el S, que es pot entendre com un mètode o instrument El N és el propòsit	<i>Enseguida logró ampliar sus propiedades de la familia en Las Vegas. Utilizó fundamentalmente créditos exentos de intereses</i>	Causa Resultat Condicció Propòsit

C2 RELACIONS DE COHERÈNCIA: REPRESENTACIÓ (DIBUIX I ETIQUETATGE) DE L'ESTRUCTURA SEMÀNTICA D'UN FRAGMENT SEGUINT EL MODEL DE LA RST.

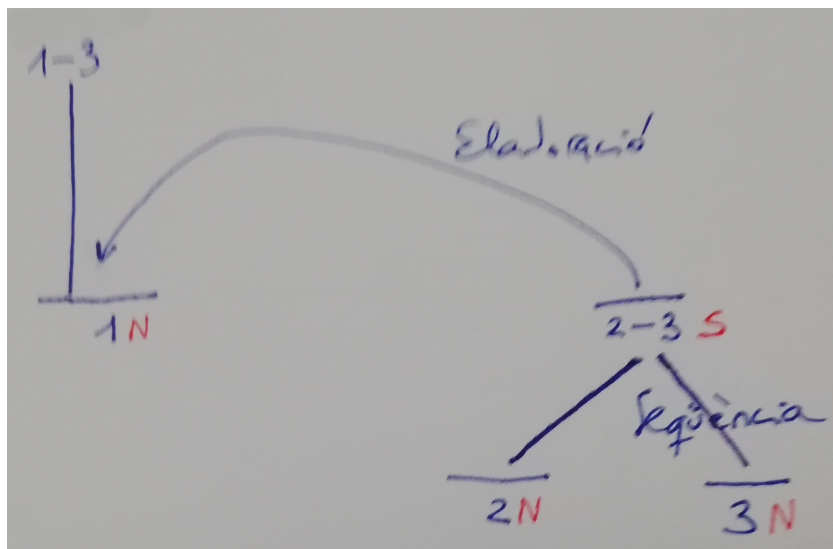
Fragment

L'obra completa de Walter Benjamin (1892-1940) —que recull escrits que havien aparegut ací i allà, dispersos, o que romanien inèdits— ha estat rescatada, ordenada i publicada per l'editorial Suhrkamp, en una edició fantàstica, al més pur estil alemany. A partir de principi dels anys 1970 es varen publicar els 7 volums dels Gesammelte Schriften, a cura de Theodor i Gretel Adorno, i edició de Rolf Tiedemann (l'editor clau, l'artífex d'aquest projecte). I a partir de 2008 es troba en curs de publicació l'edició definitiva de les Werke und Nachlass, en 21 volums, també a Suhrkamp Verlag, en una edició crítica que inclou inèdits.

Segmentació: unitats del fragment

[L'obra completa de Walter Benjamin (1892-1940) —que recull escrits que havien aparegut ací i allà, dispersos, o que romanien inèdits— ha estat rescatada, ordenada i publicada per l'editorial Suhrkamp, en una edició fantàstica, al més pur estil alemany. (unitat 1)] [A partir de principi dels anys 1970 es varen publicar els 7 volums dels Gesammelte Schriften, a cura de Theodor i Gretel Adorno, i edició de Rolf Tiedemann (l'editor clau, l'artífex d'aquest projecte). (unitat 2)] [I a partir de 2008 es troba en curs de publicació l'edició definitiva de les Werke und Nachlass, en 21 volums, també a Suhrkamp Verlag, en una edició crítica que inclou inèdits. (unitat 3)]

Representació de l'estructura semàntica del fragment

3.2 Pràctica

ACTIVITAT 1

Aparella els títols d'exposicions de la columna de l'esquerra amb els fragments de text de la columna de la dreta que s'hi relacionen des d'un punt de vista semàntic.

(1) Veure-ho per no creure-s'ho	A (...) A més, pel fet de tractar-se d'una exposició alliberada de la servitud de la vista, els textos també s'han fet amb llenguatge braille.
(2) Atrapats en ambre	B (...) des de la cultura de Nok, que es va desenvolupar al 500 aC, fins a les darreres creacions dels iorubes, a principi del nostre segle.
(3) Amazònia, l'últim paradís	C (...) La creença que l'ànima havia de superar una sèrie de proves abans d'aconseguir l'entrada en els diversos paradisos va contribuir a l'aparició de tota una sèrie de creacions artístiques amb un clar propòsit cerimonial.
(4) Per nassos: essències i fragàncies naturals	D La mostra proposa un recorregut per diverses il·lusions i paradoxes perceptives que ajuden a comprendre com funciona el cervell per captar el món que l'envolta. L'exposició està equipada amb 33 mòduls interactius que plantegen al visitant diverses paradoxes sensorials.
(5) Fauna amenaçada	E (...) El director del Museu de la Ciència de "la Caixa", Jorge Wagensberg, modera una reunió de científics de primer ordre en la qual el públic podrà participar amb les seves preguntes.
(6) Jornades internacionals. Els límits de la vida	F (...) Hi ha espècies que fins i tot són víctimes de l'acció directa de l'home o que pateixen els efectes de la introducció de formes animals alienes als ecosistemes autòctons.
(7) Vida i mort. Art funerari de l'occident de Mèxic	G (...) L'exposició s'articula en sis àmbits temàtics: <i>L'expedició, El vol, La selva, La diversitat, Homo sapiens sapiens</i> i <i>Homo sapiens... sapiens?</i>
(8) Àfrica: màgia i poder. 2.500 anys d'art a Nigèria	H Aquesta exposició reuneix més de 60 peces que contenen un centenar d'insectes atrapats per gotes d'ambre fa 40 milions d'anys.

Elaborat a partir d'*Estrella 9* (1998: 77-80).

ACTIVITAT 2

El text següent presenta la informació en un únic paràgraf, cosa que el fa difícil de llegir. Converteix dos dels punts i seguit en punts i a part perquè el text tingui tres paràgrafs.

	Futbol
1	Esport practicat a ple aire entre dos equips d'onze jugadors cadascun amb la finalitat d'introduir una pilota, impulsada amb els peus, a la porteria del contrari. Els jugadors vesteixen samarreta, pantalons curts i mitjons i porten botes especials. Cada equip consta d'un porter i de deu jugadors de camp, que originàriament eren dos defenses, tres mitjos i
5	cinc davanterers. La pilota té un perímetre total de 68 a 71 cm i un pes que pot oscil·lar entre 396 i 453 g. El camp de joc, en general cobert de gespa, té una longitud de 90 a 120 m i una amplada de 45 a 90 m. Les mides màximes per a partits internacionals són de 110 per 75 m, i les mínimes, de 100 per 64 m. La línia de 12 cm d'amplada, dita <i>línia de banda</i> , delimita la llargada del camp, i una altra d'igual, anomenada <i>línia de meta</i> , l'amplada. Entorn del punt
10	central del camp hi ha una rodona de 9,15 m de radi. Una línia transversal que passa pel punt central divideix el camp en dues parts iguals. La porteria o meta és situada al centre de la línia de meta i té una amplada, entre els pals verticals que la configuren, de 7,32 m i una alçada, fins al pal longitudinal que la tanca per dalt, de 2,44 m. Davant la porteria hi ha una àrea rectangular, denominada <i>àrea de meta</i> , que fa 18,32 per 5,5 m. Rodejant-la hi ha una altra
15	àrea rectangular, dita <i>àrea de penal</i> , de 40,32 per 16,5 m. A onze metres de la porteria hi ha el punt de penal, que serveix de centre per a marcar, per fora de l'àrea de penal, un arc de circumferència de 9,15 m de radi. Hom marca els cantons del camp de joc amb un arc de 90 graus, d'un metre de radi, prenent com a centre les quatre banderoles que assenyalen els angles del camp. El porter és l'únic que pot agafar la pilota amb les mans (dins l'àrea).
20	Dirigeix el partit un àrbitre, auxiliat per dos liniers, un a cada banda. Abans de començar el partit, l'àrbitre sorteja amb una moneda l'opció a triar la part del camp on se situarà a defensar la seva porteria cada equip. L'equip que no escull camp és el que posa la pilota en joc. Els partits tenen una durada de 90 minuts (en les categories inferiors o en el futbol femení sol ésser més curta), dividits en dues parts de 45 minuts cadascuna, amb un descans de 15
25	minuts. A la mitja part, els equips canvien de cantó, i posa la pilota en joc el que no ho havia fet a la primera part. Començat el partit, cada equip ha de procurar marcar gol (és a dir, enviar la pilota dins la porteria contrària) i evitar que li'n marquin d'acord amb les regles internacionals del joc, de l'observança de les quals té cura l'àrbitre. Guanya el partit l'equip que aconsegueix més gols, i empaten si cap no n'aconsegueix cap o tots dos en fan el mateix nombre. Posat cas que sigui un partit en què calgui determinar forçosament un guanyador, hom pot jugar una pròrroga de dues parts de quinze minuts cadascuna o llançar penals. Quan la pilota surt per la línia de meta, fora de la porteria, la torna a posar en joc, amb el peu, un jugador de l'equip contrari del que la hi ha enviada (→ <i>fora</i> , → <i>còrner</i>), i quan la pilota surt per la línia de banda un jugador de l'equip contrari del que la hi ha enviada la posa en joc amb les mans. Les faltes poden ésser directes o indirectes, segons que siguin transformables en gol pel mateix jugador que tira la falta o per mitjà d'un altre jugador, respectivament. Si la falta castigada amb xut directe s'ha produït dins l'àrea de penal, hom llança un càstig amb la pilota situada en el punt de penal, i només pot defensar la porta el porter, puix que els altres jugadors han de restar tots fora de l'àrea gran. Les competicions de futbol poden ésser jugades per sistema de <i>lliga</i> ↑ o per sistema de <i>copa</i> ↑. La majoria de països els tenen establerts tots dos. A més, hom ha establert competicions internacionals. A nivell mundial hom juga la copa intercontinental, entre el campió d'Europa i el d'Amèrica del Sud de
30	campions de lliga.
35	
40	

Hiperenciclopèdia: <http://www.grec.net/home/cel/main.HTM>.

ACTIVITAT 3

Al text de sota li falta el darrer paràgraf. Valora els que tens a la pàgina següent, escrits per alumnes de l'assignatura, en funció de la seva capacitat per relligar-se coherentment amb el contingut de la resta del text.

La resistència

Reconec que no em vaig resistir. Fora d'un primer moment d'allò que el policia a la denúncia en va dir "*un forcejeo*", vaig deixar que aquell noi espantat i agressiu s'endugués el collaret d'or, el rellotge i tots els diners. Anava amb la Sira, la meva filla de deu anys, i el noi ens dirigia, amb gest nerviós, una navalla automàtica. He fet la denúncia, he reconegut el xicot i espero el judici. Fins aquí la narració dels fets. Ara, en tant que víctima, espero una decisió judicial que em reconegui aquest estat i que actuï en conseqüència, segons les regles democràtiques que regeixen el nostre sistema.

Ara bé, el que no espero de cap manera és que em preguntin sobre el meu nivell de resistència, sobre l'actitud més o menys valenta que he tingut davant el delinqüent. ¿És que potser he estat menys víctima perquè no m'he resistit? ¿Hauria estat una víctima més sòlida si hagués arriscat la meva vida –i la de la meva filla– perquè no em robessin el collaret? ¿Les lleis em serien més favorables si hagués provocat la paciència, probablement minsa, del lladre?

Permeteu-me que estableixi un paral·lelisme entre això que m'ha passat i el cas de violació que acaba de jutjar el Tribunal Suprem i que no ha resultat favorable a la víctima perquè, encara que el jutge ha admès que l'havien forçada, ha considerat que s'havia resistit poc. Els criteris que han dut a aquesta sentència fan creure que hi ha diversos nivells de damnificats i que no es jutja només el delictes, sinó també la reacció de la víctima. Efectivament, a més de patir una situació de gran tensió –davant de la qual cadascú reacciona com pot– i de rebre unes conseqüències físiques i/o psíquiques més o menys durables, es veu que, davant d'alguns jutges, la víctima ha de fer mèrits; especialment si és una dona i si el delictes és d'ordre sexual.

A mi sempre m'havien aconsellat que en una situació d'agressió no em resistís,

Adaptat d'un text de Pilar Rahola publicat a l'*Avui*.

- I** **A mi sempre m'havien aconsellat que en una situació d'agressió no em resistís,**
però seguir aquest consell no és tan fàcil. Hauria d'haver deixat que el lladre em robés, com si res? Segons els jutges, sembla que sí. La meva conclusió de tot plegat és que vivim en una societat realment injusta.
- II** **A mi sempre m'havien aconsellat que en una situació d'agressió no em resistís.**
Així doncs, per què quan es tracta d'un cas de violació es jutja l'agressió tenint en compte quin ha estat el comportament de la dona?
- III** **A mi sempre m'havien aconsellat que en una situació d'agressió no em resistís,**
perquè això podia provocar més tensió i una possible agressió, però després de comprovar el que succeeix amb la justícia, crec que ens hem d'envalentir i plantar cara als agressors, encara que sigui només per demostrar que ens han agredit.
- IV** **A mi sempre m'havien aconsellat que en una situació d'agressió no em resistís,**
perquè el delinqüent, en el moment del delictes, pateix una situació de gran tensió que el pot fer reaccionar de qualsevol manera. Tanmateix, després de la sentència del cas de què he parlat abans no sé quina és l'actitud correcta: o bé salvar la pell però comprometre la sentència favorable, o bé arriscar la pell per garantir la condició de víctima. Sembla que el Tribunal Suprem opta per exigir el risc. Curiosa opció per als responsables de jutjar el delictes.

ACTIVITAT 4

A sota de tot tens els segments desordenats dels text *Coixí de seguretat / airbag*. Fes el següent:

1. Ordena els segments per tal que el text sigui coherent.
2. Digues quants paràgrafs faries amb els segments ja ordenats: un, dos, tres, quatre o cinc?
3. Digues, en cas que consideris que de paràgrafs n'hi ha d'haver dos, tres o quatre, quines agrupacions faries.

Coixí de seguretat / airbag	
1	<i>Coixí de seguretat</i> és una denominació transparent lingüísticament i motivada semànticament, en la formació de la qual s'ha tingut en compte el paral·lelisme amb altres termes de la mateixa àrea (ex. <i>cinturó de seguretat</i>) i les solucions terminològiques documentades en les altres llengües romàniques.
2	El Consell Supervisor recomana l'ús d'aquesta proposta neològica com a alternativa al manlleu anglès <i>airbag</i> , molt estès tant en àmbits especialitzats com en la llengua general.
3	D'altra banda, s'ha considerat la coherència i les característiques específiques de l'àrea temàtica, així com l'opinió dels especialistes d'aquesta.
4	En català, <i>coixí de seguretat</i> és el terme que designa el “dispositiu de seguretat consistent en un coixí que s'infla automàticament i actua com a complement del cinturó de seguretat en produir-se un xoc”.
5	Des d'un punt de vista lèxic, permet la creació de termes compostos a partir de la forma abreujada <i>coixí</i> (ex. <i>coixí lateral</i> , <i>sensor del coixí</i> , etc.), semblantment a altres casos anàlegs de l'àrea (ex. <i>cinturó del conductor</i> , <i>cinturó posterior</i> , etc.).

Full de Neologismes, 21, Termcat, juliol de 1994.

ACTIVITAT 5

Els textos 1, 2 i 3 (a les pàgines següents a aquesta) van ser escrits per alumnes de l'assignatura (exàmens del curs 2005-2006) i responen a la mateixa instrucció (reproduïda a sota). **Ordena els textos en una escala de qualitat. Abans, però, determina quines de les informacions que acompanyen la instrucció són favorables a la tesi i quines hi són contràries.**

Instrucció que es va donar als alumnes

L'ajuntament de la teva localitat ha decidit construir al teu barri un centre de rehabilitació per a toxicòmans; l'Associació de Veïns, però, no està d'acord amb aquesta decisió. Escriu per a una revista local una carta del lector a favor o en contra de la decisió de l'ajuntament. Extensió del text: entre 280 i 320 mots. A sota tens titulars de premsa o fragments de llibres i articles que tenen relació amb el tema.

- L'índex de rehabilitació dels toxicòmans no supera el 65 %.
- “Tothom té dret a una segona oportunitat” (declaració del president de l'Associació d'exdrogoaddictes).
- Un estudi recent de la Universitat de Barcelona demostra que els toxicòmans només poden deshabituar-se sota control mèdic i amb unes noves condicions de vida.
- Assistència multitudinària a l'enterrament de la monitora assassinada per un antic intern d'un centre de toxicòmans de Banyoles.
- Els metges afirmen que, si es rep un tractament adequat, les drogoaddiccions es poden curar com qualsevol altra malaltia.
- “El centre atraurà camells i altres malfactors. No podem deixar que els nostres fills hi estiguin exposats” (declaració de la presidenta de l'Associació de veïns).

TEXT 1**Una segona oportunitat**

Sabem que molts veïns estan en contra de la construcció al barri d'un centre de rehabilitació per a toxicòmans, però també que hi ha un sector que hi està d'acord. De raons per estar-hi d'acord n'hi ha unes quantes, que tot seguit exposaré.

En primer lloc, cal recordar que l'índex de rehabilitació dels toxicòmans no supera el 65%; per tant, necessiten una ajuda per poder rehabilitar-se en un futur pròxim; a més, ja hi ha altres centres de rehabilitació als barris més pròxims i no han tingut problemes de cap mena.

En segon lloc, hem de dir que “tothom té dret a una segona oportunitat”, paraules dites pel president de l'Associació d'exdrogoaddictes.

En tercer lloc, un estudi recent de la Universitat de Barcelona demostra que els toxicòmans només poden deshabituar-se sota control mèdic i amb unes noves condicions de vida; per tant, aquest centre serà perfecte per a ells i els metges afirmen que, si es rep un tractament adequat, les drogoaddiccions es poden curar com qualsevol altra malaltia, ja que és una malaltia tan dolenta com ho és el càncer, llavors, hem de deixar de banda els malalts de càncer, també?

Per un altre costat, el centre no atraurà camells ni altres malfactors, com diu la presidenta de l'Associació de Veïns, perquè es tracta d'un centre mèdic; per tant, hi haurà vigilància les 24 hores del dia i no ens haurem de preocupar pels nostres fills; a més, si els nostres fills fossin toxicòmans, crec que ens agradaria que rebessin ajuda dels altres, i, llavors, acceptarien que el centre es construís. Hem de pensar en les mares i en els familiars, en general, desesperats per la rehabilitació d'aquesta gent.

Esperem que els veïns siguin una mica tolerants.

291 mots

TEXT 2**Associació de tots els veïns?**

La presidenta de l'Associació de Veïns ha tornat a manifestar-se en contra de la construcció al nostre barri d'un centre de rehabilitació per a toxicòmans. Ens hem d'anar acostumant a sentir cada setmana el dictat de les AAVV sobre aquest tema? També nosaltres hem de començar a tallar la Ronda cada nit?

La veritat és que no sembla una actitud gaire responsable posar-se sempre en contra de certs equipaments. Un barri no ha de tenir només escoles, biblioteques, camp de futbol, centre cívic, llars d'infants, parcs i jardins. Ha de tenir també hospital, comissaria, centre d'acollida d'indigents... Perquè ens hem de fer càrrec dels nostres malalts i dels nostres pobres, i també gestionar la nostra quota de delinqüència i ajudar els nostres toxicòmans.

Així doncs, al nostre barri haurem de tenir policies, una sala de venopunció assistida com la que hi ha a la Vall d'Hebron o un centre de rehabilitació per a toxicòmans. I si calgués, opino que hauríem d'estar disposats a acollir una presó, però aquest ja és un altre tema.

Hem de ser conscients que el nostre barri té més de 50.000 habitants. Només algú que amagués el cap sota l'ala seria incapaç de veure que entre els nostres veïns hi ha d'haver, per força, un nombre petit o gran de toxicòmans. N'hi ha prou de passejar per algunes places un dissabte a la nit. Què hem de fer amb ells? Tenim dues opcions: o bé els ajudem en la seva rehabilitació —gairebé dos terços dels toxicòmans es rehabiliten, però només sota control mèdic—, o bé ens apuntem a la moda dels qui no volen saber res de cap equipament social “sospitós”.

La presidenta de la nostra associació de veïns ha pres partit per aquesta darrera opció. Que en som, de moderns. Ja tenim els nostres propis NIMBY (Not In My Backyard).

311 mots

TEXT 3**Rehabilitació? Sí, gràcies**

En veure la polèmica que ha generat la recent decisió de l'Ajuntament d'Arenys de Munt de construir un centre de rehabilitació per a toxicòmans al barri de la Plaça, m'he vist obligada moralment a escriure què en penso, de tot plegat.

Els toxicòmans sempre han estat vistos com la púrria de la societat, aquells pobres desgraciats. La veritat, però, és que són, únicament, persones amb problemes que, per un motiu o altre, s'han trobat que alguna cosa no funcionava, i l'única manera de sentir-se millor era deixar de ser-ne conscient. I això és una cosa que s'aconsegueix prenent drogues.

La majoria de les persones tendeixen a creure que els qui prenen drogues ho fan perquè volen, cosa que converteix automàticament els drogoaddictes en males persones. Pensar així és un error. Ningú es droga perquè sí. Sempre, absolutament sempre, hi ha un motiu pel qual una persona comença a prendre drogues. Malauradament, però, massa sovint aquest motiu és ignorat o està, simplement, amagat sota capes i capes de traïdora subconsciència.

És aquí, doncs, on rau la vertadera importància de la feina que fan els centres de rehabilitació. A aquests llocs no només deshabituen els toxicòmans de prendre drogues: també els ajuden, en primer lloc, a trobar el motiu pel qual van començar a consumir, i, en segon lloc, a mirar d'arribar a les causes primeres per poder superar-les i fer-les desaparèixer.

La drogoaddicció no és una nafra de la societat. Un toxicòman no és un delinqüent; és una persona que pateix una malaltia com qualsevol altra, una malaltia que, com a tal, s'ha de tractar i se li ha de donar la mateixa importància que a qualsevol altra malaltia. Algú es negaria a ajudar una persona que pateix càncer? Algú s'atreveria a posar pegues a la construcció d'un nou hospital?

Potser si tots plegats penséssim una mica en tot això i ens replantegéssim alguns dels nostres valors, i si ens dediquéssim a educar les properes generacions sense basar-nos en la prohibició i la ignorància, potser a hores d'ara no hauríem de discutir la possible construcció d'un centre de rehabilitació.

351 mots

4. Cohesió

4.1 Teoria

Definició de cohesió	Propietat del text per la qual aquest té <i>textura</i> , és a dir, està dotat de <i>teixit</i> . La cohesió és la sintaxi del text, i és, per tant, un aspecte de la seva linealitat.
-----------------------------	--

Reflexiona sobre les propietats de la coherència i la cohesió a partir de l'anàlisi comparada d'1, 2 i 3. Més concretament, se't demana que identifiquis quin text té totes dues propietats, quin només en té una i quin no en té cap (escriu *sí* o *no* a les cel·les de la taula de sota):

	COHERÈNCIA	COHESIÓ
1		
2		
3		

1

Baudolino

Vint anys més tard, Umberto Eco torna a escriure una novel·la ambientada a l'edat mitjana. L'enginyós i vitalista llombard va a l'encalç de quimeres, les seves faules el porten molt lluny, però no l'ajuden a viure. Pndpetzim és una felicíssima creació d'Eco: ciutat troglodítica, governada per uns eunucs altius, és habitada per criatures monstruoses als nostres ulls. Frederic mor en estranyes circumstàncies, de manera que el somni de Baudolino es desfà.

2

Baudolino

Vint anys més tard, Umberto Eco torna a escriure una novel·la ambientada a l'edat mitjana. *Baudolino* comparteix amb *El nom de la rosa* el temps. *Baudolino* es diferencia d'*El nom de la rosa* per l'estil. L'estil d'*El nom de la rosa* era l'estil culte característic de les biblioteques. L'estil de *Baudolino* és una barreja.

3

Baudolino

Vint anys més tard, Umberto Eco torna a escriure una novel·la ambientada a l'edat mitjana: *Baudolino*. En efecte, *Baudolino* comparteix amb *El nom de la rosa* el temps. Ara bé, se'n diferencia per l'estil: mentre que l'estil d'*El nom de la rosa* era l'estil culte característic de les biblioteques, el de *Baudolino* és una barreja.

A RECURSOS DE COHESIÓ

De recursos de cohesió n'hi ha de dos tipus: tenim recursos de cohesió referencial (I) i recursos de cohesió connectiva (II). En el primer cas tenim dos elements: AB (B s'interpreta gràcies a A); en el segon, tres: *AconnectorB* (el *connector*, que pot ser intraoracional —conjunció— o interoracional —connector textual—, connecta A i B). Els exemples (9) i (22) són anòmals.

I/ Cohesió referencial: relació lèxica, anàfora i definització

Relació lèxica

Repetició [total (1) o parcial (2) i (3)]

- (1) *Umberto Eco* i *Umberto Eco*
- (2) *Umberto Eco* i *Eco*
- (3) *La plaça del Diamant* i *La plaça*

Sinonímia = equivalència [absoluta, és a dir, vàlida en tots els contextos, (4) i (5), o relativa (6)]

- (4) *tranquil·litzant* i *sedant*
- (5) *home que es dedica a la semiòtica* i *semiòtic*.
- (6) *Umberto Eco* i *el semiòtic italià*

Hipo / hiperonímia = inclusió [*hiper / hiponímia]

- (7) *semiòtica italiana* i *semiòtica*
- (8) *animal* i *ésser*
- (9) **Avui un gos ha atacat la Maria. El mastí ha estat reduït pels mossos*
- (10) *Avui un mastí ha atacat la Maria. El gos ha estat reduït pels mossos*
- (11) *Avui un gos ha atacat la Maria. L'animal ha estat reduït pels mossos*

Associació

--per contrast [no gradual (12), gradual (13) i per inversió (14)]

- (12) *mascle* i *femella*
- (13) *fred* i *calent*
- (14) *professor* i *alumne*

--per coneixement enciclopèdic

- (15) *exàmens* i *estrès*
- (16) *estiu* i *platja*
- (17) *tren*, *maletes*, *vies* i *estació*

Anàfora: plena (pronoms àtons i tòpics, i possessius) i buida (pronoms tàtics, o el·lipsi)

- (18) [La Maria]_i i el Joan canten. **Ella_i** també balla [pronom tònic]
- (19) [La Maria]_i canta. El **seu_i** home l'acompanya [possessiu]
- (20) [Baudolino]_i comparteix amb El nom de la rosa el temps. Ara bé, **Ø_i** es diferencia d'El nom de la rosa per l'estil [el·lipsi]
- (21) [Baudolino]_i comparteix amb [El nom de la rosa]_j el temps. Ara bé, **Ø_i** se'n_j diferencia per l'estil [el·lipsi + pronom àton]
- (22) *Si l'Ajuntament no subvencionés [el Trapezi]_i, **Ø_i** no existiria [el·lipsi: AB]
- (23) Si l'Ajuntament no subvencionés **el Trapezi**, **aquest** no existiria [pronom tònic: AB]
- (24) Si l'Ajuntament no **el** subvencionés, **el Trapezi** no existiria [pronom àton: BA]

Definització

- (25) Umberto Eco ha escrit **una altra novel·la**. **La** / **Aquesta novel·la** està ambientada a l'edat mitjana.

II/ Cohesió connectiva: intraoracional (*mentre que*) i interoracional (*En efecte* i *Ara bé*)

- (26) Vint anys més tard, Umberto Eco torna a escriure una novel·la ambientada a l'edat mitjana: Baudolino. **En efecte**, Baudolino comparteix amb El nom de la rosa el temps. **Ara bé**, se'n diferencia per l'estil: **mentre que** l'estil d'El nom de la rosa era l'estil culte característic de les biblioteques, el de Baudolino és una barreja.

B1 CONNECTORS TEXTUALS: CLASSIFICACIÓ

Significats generals	Significats específics	Principals connectors textuais
<i>Addició</i>	<i>continuïtat</i>	a continuació, aleshores, així mateix, doncs bé; altrament, d'altra banda; a més
	<i>intensificació</i>	a més (a més), encara (més), endemés, més encara
	<i>distribució</i>	d'entrada, per començar, primerament, en primer lloc, en segon lloc; finalment, per acabar; d'(una) altra banda, d'un altre costat, per una banda, per un costat, per altra banda; d'una banda... de l'altra; d'un costat... de l'altre
	<i>digressió</i>	per cert
	<i>generalització</i>	en general, generalment
	<i>especificació</i>	concretament, en concret, en especial, en particular, especialment, específicament, particularment, precisament; de fet, fet i fet
	<i>ampliació</i>	certament, de fet, en efecte, efectivament
	<i>equiparació</i>	així mateix, igualment, paral·lelament; semblantment
<i>Disjunció</i>	<i>reformulació</i>	això és, és a dir, o sigui, encara millor, més aviat, més ben dit, ras i curt, vull dir
	<i>exemplificació</i>	així (per exemple), a tall d'exemple, per exemple; posem per cas
	<i>resum</i>	en resum, en síntesi, en suma
<i>Contrast</i>	<i>oposició</i>	això sí; altrament, en cas contrari, en canvi; ara (bé); bé; nogensmenys; tanmateix
	<i>concessió</i>	així i tot (<i>o</i> tot i així), amb tot, tot i això, amb tot i això (<i>o</i> tot i amb això, amb tot i amb això), malgrat tot, no obstant això (<i>o</i> això no obstant, no obstant), tot amb tot; de tota manera (<i>o</i> de totes maneres), en qualsevol cas, en tot cas; total; emperò, per això, però (<i>aquests tres darrers, en posició no inicial</i>)
	<i>restricció</i>	almenys, si més no
	<i>refutació</i>	(ans) al contrari, ben al contrari; per contra
	<i>contraposició</i>	ben mirat, en realitat; de fet, fet i fet
<i>Conseqüència</i>	<i>conseqüència</i>	així, així doncs, doncs, doncs bé; aleshores, llavors; consegüentment, en conseqüència, per consegüent, per tant
	<i>conclusió</i>	al capdavant, al cap i a la fi, al cap i a l'últim, comptat i debatut, mal que bé, mal per mal; en conclusió, en definitiva, en fi; total, fet i fet

GIEC (2016): 973-976.

B2 CONNECTORS TEXTUALS: ÚS

Per a l'ús dels connectors textuais és útil el *Diccionario de partículas discursivas del español*, en línia (www.dpde.es). L'obra proporciona informació sobre els connectors de l'espanyol, però, atès que els connectors del català es comporten de manera similar, aquesta informació és en bona part aplicable també al català. A sota tens el contingut (parcial) de l'entrada del connector *en resumen*.

Definición	Presenta el miembro del discurso en el que aparece como la idea principal y abreviada, que condensa lo dicho anteriormente. Cuando sopla viento moderado del oeste (poniente), las aves se lanzan a cruzar por la parte oriental del Estrecho, mientras que con vientos moderados del este (levante) lo hacen por la occidental. Cuando el levante sopla fuerte o muy fuerte, las aves vuelan a baja altura por toda la zona, y son pocas las que se atreven a cruzar; es entonces cuando más actitudes divagantes aparecen, llegando incluso a permanecer estancadas mientras el viento impide el cruce. Ésta es la norma general, pero hay que tener en cuenta que cada especie se comporta de manera distinta ante las inclemencias meteorológicas. Así, cuando sopla levante, los milanos negros, las cigüeñas blancas se concentran en el tramo occidental del Estrecho, lo que, por ejemplo, es mucho menos frecuente con las águilas culebreras y calzadas. En resumen, dependiendo de la fecha en que se visite la zona, de las especies por las que se tenga especial interés y de las condiciones meteorológicas, se deberá centrar la atención en unos observatorios o en otros. <i>Biológica, n° 24, España, CREA, IX, 1998</i> El miembro del discurso en que aparece En resumen, dependiendo de la fecha (...) se considera como la idea principal de lo dicho antes y un modo abreviado de presentar lo ya expuesto de una forma más amplia.
Prosodia y puntuación	Se pronuncia con acento de intensidad en la <i>u</i> de <i>resumen</i>. Presenta contorno melódico propio delimitado por una anticadencia que lo distingue del resto de los elementos entre los que se encuentra. Este entorno prosódico se refleja en la mayor parte de los textos escritos por medio de una coma detrás de en resumen, y con un punto, una coma o un punto y coma, delante.
Otros usos	Con frecuencia, el miembro del discurso en el que se halla en resumen, no es exactamente una síntesis abreviada de lo dicho anteriormente, sino que se aproxima a un valor conclusivo, valorativo o consecutivo, parafraseable por <i>por todo ello</i>. (...) Se ha documentado en la conversación como una forma de recuperar el hilo comunicativo dejado atrás o el turno de habla con la excusa de que se quieren sintetizar los aspectos esenciales de lo enunciado previamente: (...)
Posición	Se suele situar generalment en posición <u>inicial</u> de su miembro del discurso (...). En el <u>interior</u> del miembro del discurso es menos frecuente (...). Y en posición <u>final</u> apenas se documenta (...).
Registro	Está marcado por su mayor frecuencia de uso en el registro formal de la lengua.
Partículas semejantes	<i>en conclusión; en suma; en síntesis; en resumidas cuentas; en definitiva; en fin; total; en una palabra; en dos palabras; en pocas palabras</i>
No es partícula en	<i>En el resumen del texto no aparecen extraídas las ideas principales</i> , donde <i>resumen</i> es un sustantivo, núcleo del complemento circunstancial, que admite variación morfológica de número y significa 'exposición abreviada de un asunto'.

4.2 Pràctica

ACTIVITAT 1

El text de sota, basat en una notícia publicada al diari *Ara* (27.02.2016), es refereix a l'entitat protagonista usant sempre el recurs de l'antropònim (nom i cognom), cosa que el fa anòmal des del punt de vista de la cohesió referencial. Fes els canvis necessaris per resoldre el problema.

Victoria Beckham abandona les sabates de taló

Victoria Beckham ha decidit baixar de les altures que, fins ara, concedien a Victoria Beckham les sabates de taló amb les quals Victoria Beckham acostumava a aparèixer a tot arreu. Victoria Beckam explica en una entrevista a *The Telegraph* que Victoria Beckam ha pres aquesta decisió per motius exclusivament de salut. “Ja no puc portar talons, almenys quan estic treballant. Viatjo molt i necessito que la roba sigui simple i còmoda”, admet Victoria Beckam a la capçalera.

Vista en perspectiva, la decisió de Victoria Beckam arriba una mica tard, sobretot si tenim en compte que fa vint anys Victoria Beckam ja cantava *Wannabe* enfilada en uns *stilettos* de vertigen. Sembla, però, que no ha sigut fins ara que Victoria Beckam s'ha adonat de les conseqüències de portar talons que acostumen a superar els 10 centímetres. De fet, el 2011 van diagnosticar a Victoria Beckam una hèrnia discal i Victoria Beckam va anunciar que el metge havia recomanat a Victoria Beckam no utilitzar talons alts. Tot i això, Victoria Beckam no va fer gaire cas d'aquestes indicacions, ja que des d'aleshores s'ha pogut veure Victoria Beckam en nombroses ocasions utilitzant sabates altes.

Segurament per això, l'aparició de Victoria Beckam a la Setmana de la Moda de Nova York amb unes vambes blanques va cridar l'atenció de periodistes, assistents i fotògrafs. Després d'aquells fets, Victoria Beckam s'ha vist obligada ara a aclarir per què Victoria Beckam ha canviat un calçat que s'havia convertit en una icona molt representativa de la imatge de Victoria Beckam.

ACTIVITAT 2

Llegeix el fragment següent del *Llibre d'estil del diari "Avui"*, extret de l'apartat dedicat als sinònims (ps. 36-38), i redacta una segona versió dels textos que el llibre d'estil considera exemples de sinonímia innecessària.

Quan en una informació s'ha de repetir la mateixa estructura diverses vegades per indicar dades diferents (notícies d'economia, premis d'apostes, etc.), no cal buscar sinònims diferents per indicar la mateixa acció. En alguns contextos aquesta sinonímia fins i tot pot induir a creure que es tracta d'accions diferents.

Exemple 1

Els encertants del ple al 15 de la quiniela cobraran 7.225.000 pessetes, els de 14 percebran 825.000 pessetes, els de 13 rebran 40.000 pessetes, i els de 12 s'embutxacaran 1.120 pessetes.

Exemple 2

A la Borsa de Madrid l'índex va pujar 16 punts i es va quedar a 238,68; la de Barcelona va créixer 12,65 punts i es va situar a 161,02; la de Bilbao va augmentar 8,01 i es va estabilitzar a 306,26; i la de València es va incrementar en 7,06 punts i va arribar a 219,23.

ACTIVITAT 3

Canvia les xifres del text de sota per les formes (conjuncions i connectors textuels) que hi ha a la taula del capdavall. Per fer-ho, has de deduir abans la relació de significat que hi ha entre els segments.

El llenguatge només admet algunes combinacions de sons. A la música, **1**, qualsevol combinació de notes és, en principi, possible: totes les ordenacions que realitzem amb els quatre sons del nostre exemple cauen dins l'àmbit musical. Aquí la barrera del significat no existeix: qualsevol successió de notes pot constituir una “frase” musical. Podem definir la música, **2**, com un discurs sonor no significatiu; amb això volem dir que, **3** el mecanisme que governa la formació d'una melodia és idèntic al de la formació d'una frase, no ho és el seu procés de significació: no hi ha cap combinació de notes que sigui capaç de designar paraules com ara “taula”, “persona”, etc.

Part de l'emoció estètica que la música ens produeix neix d'aquesta contradicció: **4** s'estructura sobre la mateixa base que les paraules, no se sotmet al seu mecanisme de designació. La música és aquell idioma del qual no tindrem mai un diccionari **5** no significa res. A la música, la inexistència del significat no és una incapacitat sinó, **6**, la font de la seva riquesa evocativa.

ben al contrari	si bé	perquè	tanmateix
en canvi	doncs	però	per tal que
malgrat que	així doncs	tot i que	per exemple
per tal com	finalment	encara que	és a dir

ACTIVITAT 4

Reescriu els enunciats següents, mantenint-ne el sentit, canviant els elements subratllats:

1. El text estava molt mal escrit. Com a conseqüència d'això, el vaig refer.
2. L'examen era molt difícil. A causa d'això, la majoria va suspendre.
3. L'examen era molt difícil. No obstant això, la majoria va aprovar.
4. La cohesió és important. Malgrat això, molta gent no se'n preocupa.

ACTIVITAT 5

El text següent té, entre d'altres, diferents problemes de cohesió. Detecta'ls i resol-los (tingues en compte que hi ha més d'una solució possible).

**Una distracció del conductor va provocar
l'accident d'autobús a Sòria**

FRANCISCO FORJAS, Valladolid

Una distracció del conductor del camió. Aquesta és la conclusió de l'informe oficial elaborat sobre l'accident de trànsit de Sòria on van morir, el 7 de juliol passat, 27 persones, la majoria joves d'entre 14 i 17 anys que es dirigien a La Aguilera a Burgos, des de les localitats catalanes de Villadecamps i Ripollet, que es va donar a conèixer ahir.

L'informe, elaborat a Saragossa per l'Institut d'Investigació sobre Reparació de Vehicles (un dels elements principals en la instrucció judicial), que es va donar a conèixer ahir, reconeix també allò que va ser avançat per aquest diari el 12 de juliol passat en el sentit que en el moment de la col·lisió el mòbil del conductor del camió estava rebent una trucada, sense que s'hagi pogut determinar si era per al conductor o el seu acompanyant, que també va resultar ferit en el xoc.

Text traduït d'una notícia publicada al diari *El País* (01.10.2000).

5. Puntuació

Punctuation changes everything

5.1 Teoria

Podem distribuir el conjunt dels signes de puntuació en *signes primaris* (punt i seguit, punt i a part, i punt final) i *signes secundaris* (coma, punt i coma, dos punts, parèntesis i guions, i punts suspensius). Els primers operen a l'exterior de l'enunciat, mentre que els segons operen a l'interior de l'enunciat perquè delimiten segments que formen part de segments més complexos. La taula següent explica i exemplifica les **funcions dels signes secundaris**.

Signes secundaris	Funcions	Exemples
Coma	Delimita un element adjunt, un element no restrictiu (explicatiu) o un element individual en una sèrie.	<i>Ahir, estimats lectors, vaig veure la Maria, que em va dir que li havien concedit la beca, l'havia mossegada un gos, s'havia enamorat i no havia pogut dormir.</i>
	Delimita elements desplaçats a la perifèria dreta de l'oració.	<i>Ahir la vaig veure, la Maria.</i>
	Indica l'el·lipsi d'elements (el més comú és el verb).	<i>Ahir vaig veure la Maria; abans-d'ahir, el Manel.</i>
	Distribueix la informació.	<i>Coma, punt i coma, dos punts, parèntesis i guions, i punts suspensius.</i>
Punt i coma	Delimita segments entre els quals hi ha una relació de proximitat consistent en el fet que el que es diu després del punt i coma forma part de la mateixa situació (estat, procés, acció) o operació que el que es diu abans.	<i>Ahir vaig veure la Maria; estava alegre. Vam anar a patinar a la Mar Bella.</i> Text <i>El paracetamol</i> (p. 5 d'aquest dossier).
	És el resultat del canvi de la promoció de la coma a punt i coma exigida per la juxtaposició de segments que ja contenen comes.	<i>Ahir vaig veure la Maria; abans-d'ahir, el Manel.</i>
Dos punts	Anuncien un segment que és una explicitació de la informació expressada en el segment previ sempre que aquest sigui sintàcticament complet.	<i>Ahir vaig veure quatre amigues meves: la Maria, la Joana, la Pilar i l'Ester.</i>
	Anuncien un segment que és (a) una tesi o un o més arguments , (b) una causa o una condició , (c) una conseqüència , o (d) una reformulació .	<i>Rosalía té molt de talent: és atrevida, barreja diferents gèneres i fa el que vol amb la veu.</i> <i>La veïna no hi és: se n'ha anat de vacances.</i>
Parèntesis i guions	Encapsulen —aïllen (delimiten)— informació que l'autor considera que, respecte de la informació circumdant, és secundària (satèl·lit, no nuclear).	<i>Ahir vaig veure tres amigues meves (la Maria, la Joana i la Pilar) que estudien a la Facultat.</i> <i>Ahir vaig veure la Maria —haviem quedat per dinar—, que em va dir que li havien concedit la beca.</i>
Punts suspensius	Indiquen ommissió d'elements (per exemple, en una enumeració).	<i>Ahir vaig veure algunes amigues meves: la Maria, la Joana, la Pilar, l'Ester...</i>

Si en vols saber més, Josep M. Pujol i Joan Solà (1995) —“Gramàtica de la puntuació”, a *Ortotipografia. Manual de l'autor, l'autoeditor i el dissenyador gràfic*, ps. 7-74— i Carolina Figueras (2000) —“La puntuación”, dins Estrella Montolí (coord.), *Manual práctico de escritura académica*, vol. III, ps. 77-152 (conté exercicis amb la solució).

Diferències entre les clàusules restrictives (no delimitades amb coma) i les clàusules no restrictives (delimitades amb coma).

<u><i>restrictives (especificatives)</i></u>	<u><i>no restrictives (explicatives)</i></u>
<i>Els avis que es van marejar van baixar de l'autobús</i>	<i>Els avis, que es van marejar, van baixar de l'autobús</i>
La clàusula incideix en el nucli nominal (<i>avis</i>) o grup nominal (per exemple, <i>avis grassos</i>) i redueix (<i>restringeix</i>) l'extensió del conjunt d'elements designat (expressa una subclasse de la classe designada pel nucli). ↓ L'antecedent és el nucli nominal o un grup nominal (sense els especificadors): <i>Els [avis que es van marejar] van baixar de l'autobús.</i>	La clàusula incideix en el SN (<i>els avis</i>) i no redueix (<i>restringeix</i>) l'extensió del conjunt d'elements designat. ↓ L'antecedent és tot el SN: <i>[Els avis, que es van marejar], van baixar de l'autobús.</i>
La supressió de la clàusula altera les condicions de veritat del predicat principal: encara que sigui cert <i>els avis que es van marejar van baixar de l'autobús</i> , no ho és <i>els avis van baixar de l'autobús</i> .	La supressió de la clàusula no altera les condicions de veritat del predicat principal: si és cert tot el segment — <i>els avis, que es van marejar, van baixar de l'autobús</i> —, també ho ha de ser <i>els avis van baixar de l'autobús</i> .
No accepten noms propis ni pronoms personals: tant els uns com els altres denoten directament el referent (designen individus, no pas classes): <i>*La Maria que es va marejar va baixar de l'autobús</i> (llevat que segmentem en dues o més parts la individualitat <i>Maria</i>). <i>*Jo que em vaig marejar vaig baixar de l'autobús.</i>	Accepten noms propis i pronoms personals: <i>La Maria, que es va marejar, va baixar de l'autobús.</i> <i>Jo, que em vaig marejar, vaig baixar de l'autobús.</i>
No poden tenir com a antecedent una oració: <i>*Els avis es van marejar la qual cosa va provocar força maldecaps.</i>	Poden tenir com a antecedent una oració: <i>Els avis es van marejar, la qual cosa va provocar força maldecaps.</i>
Poden construir-se en subjuntiu (mode que confereix a l'antecedent un valor inespecífic): <i>El conductor va dir que els avis que no es maregessin tindrien premi.</i>	No poden construir-se en subjuntiu: <i>*El conductor va dir que els avis, que no es maregessin, tindrien premi.</i>
En el mode oral de la llengua	
La clàusula no forma grup fònic propi: l'entonació entre l'antecedent i la clàusula és <i>continua</i> (perquè la clàusula forma un tot amb l'antecedent, completat posteriorment pels especificadors).	La clàusula forma grup fònic propi: l'entonació entre l'antecedent i la clàusula és <i>discontinua</i> .

Elaborat a partir de José María Brucart (1999) —apartat 7.1 de *Gramàtica descriptiva de la lengua española*— i Joan Solà (2002) —apartat 21.1.2.1 de *Gramàtica del català contemporani*.

--Per a l'anglès: <https://www.english.com/learn-english-grammar-the-adjective-clause-relative-clause/#.XWftdkm>

--Per al francès: <https://français.lingolia.com/fr/grammaire/la-phrase/la-proposition-relative>

--Per a l'italià: http://www.treccani.it/enciclopedia/proposizioni-relative_%28La-grammatica-italiana%29/

5.2 Pràctica

ACTIVITAT 1a

Els segments en negreta de les oracions següents són clàusules de relatiu. Algunes d'aquestes clàusules són no restrictives (explicatives) i, per tant, han d'anar entre comes. Detecta-les i afegeix-hi les comes. Tingues en compte que hi ha clàusules que admeten tant una interpretació no restrictiva com una interpretació restrictiva.

1. Els candidats de menys de divuit anys **QUE NO TENEN EL CARNET DE CONDUIR** tenen poques possibilitats de ser elegits.
2. Els cambrers **ALS QUALS DONAVA PROPINA PER ENDAVANT** solien atendre'l bé.
3. El text **QUE ESTEM ANALITZANT** no és el típic text narratiu **LA INTENCIÓ BÀSICA DEL QUAL ÉS CONTAR UNS FETS DETERMINATS**.
4. Els estudiants **QUE NO APROVIN** s'hauran de tornar a examinar.
5. La filla **QUE VIU A CASTELLÓ** és gerent d'una gran empresa.
6. Un cas especial és el secretari general de la Presidència **QUE, SI BÉ TÉ RANG DE SECRETARI GENERAL, ACTUA COM UN CONSELLER**.
7. Els soldats **QUE NO DUIEN ARMES** van haver de fugir cames ajudeu-me.
8. M'he comprat una tenda **QUE TÉ UNA CAPACITAT PER A SIS PERSONES**. La tenda **QUE ÉS DE COLOR BLAU** passarà una prova de foc durant la travessa **QUE FAREM AQUEST ESTIU**.
9. El Barça i el Reial Madrid es van enfrontar ahir al Camp Nou **ON** malgrat les dificultats **QUE VA TENIR LA DEFENSA L'EQUIP BLAUGRANA VA ACABAR GUANYANT PER DOS GOLS A ZERO**.

ACTIVITAT 1b

Alguns dels segments en negreta de les oracions següents són no restrictius (explicatius) i, per tant, han d'anar entre comes. Detecta'ls i afegeix-hi les comes. Tingues en compte que hi ha segments que admeten tant una interpretació no restrictiva com una interpretació restrictiva.

1. El grup **MISHIMA** ha tret un nou disc.
2. Les revistes **DE PUBLICACIÓ SETMANAL** seran descartades.
3. L'Anna està morena **COM LA SEVA MARE**.
4. Quim Torra **PRESIDENT DE LA GENERALITAT** ha tancat l'acte.
5. Els llibres de text hi cabran; els diccionaris **MÉS GRUIXUTS** no.
6. La revista *El Temps* **DE PUBLICACIÓ SETMANAL** s'edita al País Valencià.
7. Volen visitar la Catalunya **INTERIOR**.
8. Ha inaugurat les obres l'alcalde de Barcelona **ADA COLAU**.
9. Ha fet la feina **COM VOLIA**.
10. A Ottawa **LA CAPITAL DEL CANADÀ** és on hi ha hagut les nevades més intenses.

Les activitats 1a i 1b de l'apartat 5.2 han estat elaborades a partir de Neus Nogué i Xavier Fargas, "¿Podem ensenyar a puntuar? Alguns criteris bàsics", *Articles de Didàctica de la Llengua i de la Literatura* 20 (2000: 27-41).

ACTIVITAT 2

El text següent, extret del TFG d'una alumna del Grau de Comunicació i Indústries Culturals, conté sis comes incorrectes. Detecta-les i canvia-les per signes apropiats.

EXPLICACIÓ DEL TEMA I MOTIUS PER A L'ELECCIÓ

Fa uns anys que vaig veure que el que m'interessava era la gestió cultural, aquest treball és el desenvolupament i la realització d'aquest desig. El meu objectiu és donar vida a un espai inutilitzat i, evidentment, que s'aprofiti per a la cultura.

He triat la rehabilitació del terrat de la Nau Ivanow per tres motius.

És l'equipament on he realitzat les pràctiques externes del grau, la Nau Ivanow és un espai de residències artístiques que es troba dins de la xarxa de Fàbriques de Creació de Barcelona. Considero que és un espai que podria treure molt més profit ampliant les activitats dirigides al públic, actualment, el target principal de la Nau Ivanow són les joves companyies catalanes.

Vull plantejar la possibilitat d'aprofitar la terrassa, ja que considero que és un gran espai on es podrien desenvolupar molts tipus d'activitats durant els mesos de primavera, estiu i tardor i d'aquesta manera donar més vida a l'equipament, ampliant el target i donant-lo a conèixer a més gent, donar més vida al barri i a la cultura.

Pretenc oferir un espai per al barri, la Nau Ivanow està situada a la Sagrera, un barri que no ha patit gentrificació, la Sagrera és un barri de poc atractiu turístic però de fàcil accés, ja que té metro i tren i està al costat d'una de les vies principals d'entrada a la ciutat de Barcelona per carretera. Tot això fa que sigui un barri de pas, molts veïns i veïnes treballen fora i tornen quan s'acaba la jornada laboral. No hi ha gaires negocis locals ni oportunitats per fer vida social i d'oci al barri, excepte alguns bars. I tot i que hi ha moviment associatiu, realitzen poques activitats.

ACTIVITAT 3

Puntua el text següent. Tingues en compte que, a més de comes i punts, també hi has de posar punts i coma, dos punts i parèntesis. En el primer paràgraf, les xifres t'indiquen els llocs on cal escriure algun signe.

Les modernes ciències humanes han proposat diversos models interpretatius de la dinàmica sexual humana [1] de forma molt general [2] es pot fer la distinció entre models que assenyalen l'origen primordialment intern del conflicte psíquic associat a la socialització de la sexualitat [3] i models que consideren que el conflicte correspon a causes externes [4] Freud [5] dins del primer dels dos models esmentats [6] assenyala el paper central de la libido i les seves fases d'evolució [7] dels seus estudis es dedueix la funció inevitable d'un cert control de la sexualitat per fer viable la societat [8] així com el risc que la repressió pot abocar a la neurosi [9] modernament [10] Klein i Lacan han matisat les teories de Freud.

Entre els qui opten per atribuir a la repressió social l'origen de qualsevol conflicte associat a la sexualitat destaquen Reich i Marcuse el primer insisteix en el fet que la neurosi caracterial és provocada per la repressió de la sexualitat instaurada per la societat i Marcuse preconitza la reconciliació d'Eros i la civilització hom fa notar freqüentment que la relació entre opressió social i repressió sexual és real però no tan rectilínia com creia Reich sinó més complexa i contradictòria.

Cal retenir en qualsevol hipòtesi el delicat equilibri que exigeix la coordinació entre la dinàmica psíquica personal i la regulació social el món del treball de la llei de la política de l'economia etc. en els comportaments relatius al sexe.

Elaborat a partir de l'article "sexualitat" de *Gran Enciclopèdia Catalana*.

ACTIVITAT 4

Puntua el text següent.

França una lliçó de periodisme

Algun dels grups que dominen el periodisme espanyol ha defensat públicament la idea que la divulgació de cintes magnetofòniques que contenen converses privades és un exemple de llibertat d'expressió al mateix temps a França la publicació d'unes fotografies sobre la vida personal de François Mitterrand ha reobert el debat entorn dels límits entre el deure d'informar i el dret a la intimitat potser *Paris Match* ha publicat la fotografia on es veu Mitterrand acompanyat de la seva filla natural a partir d'una indiscreció volguda pel mateix president però l'important és el tractament que s'ha donat a la notícia i el debat que ha provocat la majoria dels mitjans de comunicació inclosos la ràdio i la televisió han optat per tractar aquesta qüestió d'una manera discreta entenent que no es tracta ni de bon tros d'un afer important per als interessos de França i sempre posant l'èmfasi en la irregularitat que suposa que Mitterrand hagi mantingut una segona família a càrrec de l'erari públic com sembla que ha passat alguns diaris fins i tot han explicat les discussions que hi ha hagut als consells de redacció sobre l'enfocament que calia donar a aquesta notícia a l'Estat espanyol hi ha testimonis abundants d'actuacions periodístiques totalment diferents des de fotografies que s'han utilitzat per provocar divorcis i trencaments financers fins a acusacions no provades sobre actuacions presumptament il·legals de familiars de polítics tot això és inconcebible a França i en general a qualsevol societat amb una tradició democràtica arrelada on els mitjans de comunicació seriosos són els primers a intentar situar el debat polític sempre complex en el terreny que li és propi.

Elaborat a partir d'un editorial del diari *Avui*.

II. GRAMÀTICA NORMATIVA

1. Ús de les preposicions

1.1 La preposició A davant del CD i el CI

A/ En català (i en la resta de llengües romàniques tret del castellà) el **complement directe** (CD) va sense preposició (vegeu, però, el punt B):

- [1] *Van detenir **el** propietari de l'empresa*

En castellà, en canvi, el CD animat i específic va amb la preposició *a*:

- [2] *Detuvieron **al** propietario de la empresa*

Les proves per reconèixer el CD són la passivització ([3]) i la pronominalització per *el*, *la*, *els*, *les* quan el CD està format per un sintagma nominal determinat ([4]-[7]):

- [3] *El propietari de l'empresa **va ser detingut***
 [4] ***El** van detenir (el propietari de l'empresa)*
 [5] ***La** processaran (la ministra de Sanitat)*
 [6] ***Els** processaran (aquests ministres)*
 [7] ***Les** van detenir (les propietàries de l'empresa)*

B/ Hi ha casos que afavoreixen l'ús de la preposició *a* en el CD. Es tracta de construccions (a) en què el CD designa una o més persones per mitjà d'un element pronominal [8] i (b) en què s'altera l'ordre bàsic dels constituents oracionals (bàsicament, amb interrogatius, exclamatius i relatius), especialment si el canvi d'ordre pot provocar ambigüïtat [9]:

- [8] *Em volen invitar **a mi**, però també **a tu** / D'un temps ençà critica (a) **tothom** / Han interrogat (a) **cadascú** per separat / Serviré (a) **qualsevol** dels components del grup*
 [9] *A **qui** estima la mare? / A **quin** jugador triarà en Miquel? / A **quant**es persones atenen diàriament, en aquest servei? / Mireu **a qui** fotografia la Cristina! / Hem parlat amb en Pau, **a qui** resulta que coneixeu tots en aquest poble / Coneixes la persona **a qui** ha contractat l'Anna? / Van jutjar els enemics, **als quals** havien vençut // A molts escriptors això els irrita / Aquestes cabòries no els afecten, **als** altres mortals / A les teves germanes, les duran en cotxe*

C/ El **complement indirecte** sempre porta la preposició *a*. El podem reconèixer perquè en singular se substitueix pel pronom *li* (*els* en plural)

- [10] *Han donat un permís **al** condemnat/a la condemnada. → **Li** han donat un permís*
 [11] *Han donat un permís **als** condemnats/a les condemnades. → **Els** han donat un permís*

Si en vols saber més, apartat 19.3.2 i capítol 21 de la GIEC (2016) i, de Josep Besa, *Conceptes de sintaxi catalana* (2004).

1a. Posa la preposició A quan calgui.

1b. En alguns casos el CD el trobem després del CI; per què?

1c. Hi ha cap CR?

1. Hem portat un llibre ___ l'Anna.
2. Citaran ___ les dones de 50 a 64 anys perquè es facin una revisió mèdica.
3. Aquesta mesura no inclou ___ls més grans de 18 anys.
4. Gerard va fer notar clarament ___ l'àrbitre que l'havien tirat a terra.
5. Thomas Hamilton va matar ___ setze nens i nenes i ___ una professora.
6. El detingut va dir ___ la Policia que ell no tenia res a veure amb el crim.
7. L'acusada va dir que no havia pogut perdonar mai això ___l seu marit.
8. Aquesta llei afecta ___ les persones amb problemes de mobilitat.
9. Garcia acusa ___ la direcció de l'empresa d'improvisar constantment.
10. El jutge deixa en llibertat ___ nou detinguts pels incidents de la Rambla.
11. El Congrés reclamarà amb urgència ___l Banc d'Espanya els informes tècnics necessaris.
12. Els sindicats demanaran ___ l ministre una altra negociació.
13. La consellera de Justícia confirma ___ la premsa que canviarà ___l director general de Presons aviat.
14. Líbia informa ___l Govern britànic sobre la seva ajuda a l'IRA.
15. L'anticicló afectarà ___ tot Catalunya.
16. Han aconsellat ___ l'Ajuntament de Bilbao que augmenti les mesures de seguretat.
17. Una exposició recorda ___ls exiliats catalans de la Guerra Civil.

2. Omple les cel·les de la taula. Et pot servir consultar el llibre de Ginebra i Montserrat *Diccionari d'ús dels verbs catalans* (1999), que proporciona informació sobre l'estructura argumental dels verbs del català, i del qual es reproduïx a sota l'entrada corresponent al primer verb de la taula.

acusar 1. **acusar [una cosa]** Fer evident o fer ressaltar. *Les ulleres que fas acusen el teu esgotament. Els vestits de punt acusen els palpissos.* 2. **acusar [algú] (d'una cosa o bé de + oració d'infinitiu o bé *que* + oració)** Assenyalar com a culpable. *Tothom acusava el majordom. L'acusen d'inducció al frau. L'acusen d'haver falsificat entrades a concerts benèfics. M'acusen que tinc la culpa de tot.*

	complement directe [+humà]	complement de règim
ACUSO		
EXIMEIXO		
ALLIBERO		
INFORMO		
CONVOCO		
CONVIDO		
COMPARO		
CONVERTEIXO		

3. Tradueix el fragment següent al català i al castellà. Correspon al paràgraf final de la descripció que es fa a la Wikipedia de la trama del film d'Alfred Hitchcock *Marnie* (1964): [https://en.wikipedia.org/wiki/Marnie_\(film\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Marnie_(film)).

ANGLÈS

He then takes Marnie to Baltimore to see her mother to extract the truth from her about Marnie's past. It is revealed that Bernice was a prostitute. When Bernice attacks Mark hysterically, Marnie's long-suppressed memories suddenly surface. She remembers that when she was a child, a drunken sailor ([Bruce Dern](#)), one of Bernice's clients, had tried to molest Marnie during a thunderstorm. Bernice walked into the room and caught him kissing Marnie. Bernice then attacked him. A fight ensued in which Bernice's leg was injured, the source of her long-term limp. Frightened, Marnie struck the sailor with a fireplace poker and killed him. The red blood from his wound caused her phobia of that color. Bernice calmly admits everything, and she tells how she got Marnie and how much she has always loved her. Now understanding the source of her fears, Marnie asks Mark what to do; he lets her know that he is on her side and will defend her. She responds, "I don't want to go to jail; I'd rather stay with you."

CATALÀ

CASTELLÀ

1.2 Elisió i manteniment o alternança de preposicions

ELISIÓ (columna 3)

MANTENIMENT (columna 2, dues primeres files)

ALTERNANÇA (columna 2, dues darreres files)

	1	2	3
Contextos immediats	SN	Infinitiu	Conjunció <i>que</i>
Preposicions			
<i>a</i>	<i>a</i>	<i>a</i>	
<i>de</i>	<i>de</i>	<i>de</i>	
<i>en</i>	<i>en</i>	<i>en // a, de*</i>	
<i>amb</i>	<i>amb</i>	<i>amb // a, de*</i>	

* *a, de* és preferible en els registres formals

Exemples (a partir de *pensar* = ‘recordar-se’):

- [1] Ja has pensat **en** les claus? (SN)
- [2] No podem entrar perquè no he pensat **en/a/d’**agafar les claus (infinitiu)
- [3] La mare no pensa mai (*en) **que** m’ha de deixar diners (conjunció *que*)

ALGUNES OBSERVACIONS SOBRE LA TAULA

1/ ELISIÓ DE LA PREPOSICIÓ

1.1/ ENTORNS EN QUÈ ES DÓNA L’ELISIÓ DE LA PREPOSICIÓ

Complement de verb (règim)	No m’acostumo (*a) <i>que mengin bledes al meu costat</i>
Complement de nom	No m’acostumo a la idea (*de) <i>que em deixis</i> El professor mostra interès (*en) <i>que els alumnes aprenguin</i>
Complement d’adjectiu	Estic orgullós (*de) <i>que hagi aprovat totes les assignatures</i>
Complement d’adverbi	Independentment (*de) <i>que els indemnitzin, ...</i>
Complement de preposició	Ho vaig saber abans (*de) <i>que m’ho diguessin</i> No ha parat de treballar des (*de) <i>que va sortir del jutjat</i>
Locució prepositiva	A part/banda (*de) <i>que el whisky no m’agrada, se’m posa molt malament</i>

1.2/ ALTERNATIVES A L'ELISIÓ DE LA PREPOSICIÓ

Quan la construcció sense preposició i amb *que* resulta forçada, cosa que s'esdevé sobretot en el cas de la preposició **a**, es pot recórrer a altres construccions (intercalació entre la preposició i la conjunció d'un SN [4] o d'una subordinada d'infinitiu [5] i substitució de la subordinada substantiva per una construcció final o una subordinada d'infinitiu [6] o per un SN [7]):

[4] No renunciem **al dret** **que** puguem triar les vacances (*en lloc de* No renunciem **que** puguem triar les vacances). Es basa **en** la idea / l'argument / el fet **que** els periodistes no hi van ser convidats (*en lloc de* Es basa **que** els periodistes no hi van ser convidats).

[5] Els conductors del transport escolar han contribuït **a** intentar / fer **que** els nens no s'esverin (*en lloc de* ... han contribuït **que** els nens...).

[6] L'escrit és una crida **perquè** la gent s'organitzi (*en lloc de* ...una crida **que** la gent...). No renunciem al dret **a** **poder** triar les vacances (*en lloc de* ... al dret **que** puguem...).

[7] La propagació del foc va ser deguda **al vent** que feia (*en lloc de* ...va ser deguda **que** feia vent).

1.3/ COMPORTAMENT D'ALTRES LLENGÜES RESPECTE DEL CONTACTE ENTRE LA PREPOSICIÓ I LA CONJUNCIÓ *QUE*: el francès i l'italià tampoc admeten el contacte entre la preposició i la conjunció *que*:

Català	5	Em sento molt honrat (*de) que X pensi això de mi
	6	Va insistir (*en) que li donessin les claus del pis
Francès	5'	Je suis très honoré (*de) que X pense cela de moi
	6'	Il a insisté <i>sur le fait qu'</i> on lui donne les clés de l'appartement
Italià	5''	Mi sento molto onorato <i>per il fatto che</i> X pensi ciò di me
	6''	Insistette <i>che</i> gli dessero le chiavi di casa

2/ MANTENIMENT I ALTERNANÇA DE PREPOSICIONS

Davant d'infinitiu, els verbs *afanyar-se*, *tardar*, *trigar* o *entretenir-se* tendeixen a emprar **a** en lloc de **en** fins i tot en registres informals: *Afanya't a beure't la llet*; *Has tardat massa a tornar*; *A l'estiu, el sol triga a pondre's*; *S'entretenia a brodar-hi les inicials*.

Davant d'infinitiu, la preposició **amb** es manté en predicats simètrics del tipus *tenir relació i tenir a veure*: *Haver fet un curs de cuina no té {relació / res a veure} amb ser bon cuiner*.

Els predicats *haver-n'hi prou*, *tenir-ne prou*, *bastar* o *fer* (en el sentit de 'ser suficient a algú') solen aparèixer en oracions que contenen un adjunt oracional que pren un sentit causal o condicional: **Amb** *escoltar el partit per la ràdio*, {*n'hi ha prou* / *en vam tenir prou* / *bastarà* / *ja farem*}.

Tant *haver-n'hi prou* com *tenir-ne prou* poden aparèixer en dues construccions de significats diferents:

(1) *Ja n'hi ha prou, d'insults* (en què el pronom *en* està relacionat amb l'element quantificat per *prou*)

(2) *No n'hi ha prou {amb una nota escrita // **amb/de** ser atent // trucant-li} per a fer-lo content* (en què la construcció entre claudàtors actua com un adjunt condicional i un adjunt final expressa el nivell de suficiència).

Si en vols saber més, apartats 26.4.1 i 26.5.2 de la GIEC (2016) i, de Josep Besa, *Conceptes de sintaxi catalana* (2004).

1. Fes un cop d'ull al contingut de l'apartat IV.10 d'aquest dossier (*Correcció de segments extrets de textos d'alumnes de l'assignatura*), detecta els segments en què es dona el fenomen descrit en aquesta lliçó (elisió i manteniment o alternança de preposicions) i en cas que s'incorri en error corregeix-lo.

2. Omple els buits, si cal, amb la preposició adequada.

1. Les mesures de reinserció poden tardar anys ____ donar fruits.
2. El Síndic de Greuges planteja en el seu informe la possibilitat ____ que haver estudiat a l'Estat espanyol sigui avantatjós per als adolescents estrangers.
3. Des ____ que han arribat al poder, la població està més espantada que mai.
4. Hi ha unanimitat ____ considerar que hi ha hagut indefensió.
5. Tots han contribuït ____ que aquest episodi lamentable no hagi acabat en tragèdia.
6. L'última ____ intervenir va ser la presidenta.
7. En previsió ____ que no sigui considerada apta, ja prepara un recurs.
8. Volen esperar un temps ____ fer una altra manifestació.
9. No s'han trobat proves ____ que sigui ell el culpable.
10. L'acusada s'ha entestat ____ no voler declarar.
11. La innovació consisteix ____ obrir les fronteres a la banca europea.
12. Es van posar d'acord ____ no mostrar les discrepàncies en públic.

13. El president es va mostrar confiat ____ que les accions judicials no perjudicaran la imatge de Catalunya.
14. Confiaven ____ que la notícia no transcendiria.
15. Tothom va felicitar l'alcalde abans ____ que comencés l'acte.
16. La ministra s'havia entossudit ____ tirar endavant el decret de les humanitats.
17. Les diverses administracions admeten la necessitat ____ que la policia prengui mesures.
18. Els jugadors del Barça estan segurs ____ que guanyaran.
19. Els primers ____ arribar van ser els convidats.
20. El joc consisteix ____ arribar a la meta abans ____ que els adversaris hagin sortit.
21. L'autor es complau ____ convidar-vos a la presentació.

3. Construeix tres oracions (la primera, amb sintagma nominal; la segona, amb infinitiu; la tercera, amb conjunció) per a cada un dels deu segments següents intentant que tinguin un significat similar. Et pot servir de consultar J. Ginebra i A. Montserrat (1999). Fixa't en l'exemple.

Ex. El secret ESTÀ

*El secret ESTÀ **en** el canvi d'estratègia* [sintagma nominal]

*El secret ESTÀ **al**en canviar d'estratègia* [infinitiu]

*El secret ESTÀ **que** canviem d'estratègia* [conjunció]

1. La Maria S'HA OBLIDAT
2. El Lluís RENUNCIA
3. Sort que S'HA ADONAT a temps
4. PENSA
5. L'error PROVÉ
6. Tots ES VAN ENTOSSUDIR
7. La Maria i la Paula COINCIDEIXEN
8. L'Arnau VA CONTRIBUIR
9. La tasca CONSISTEIX
10. Estic molt CONTENT

1.3 CD i CI + elisió i manteniment o alternança de preposicions

1a. Omple els buits, si cal, amb la preposició corresponent.

1b. Detecta els tres casos en què el buit no correspon a cap elisió de preposició.

1. No estem acostumats ____ que ens tractin d'aquesta manera.
2. Avui hem vist ____ls diputats molt contents.
3. S'han entossudit ____ sortir encara que plogui.
4. Semblen haver-se oblidat ____ que això no es pot fer.
5. Els jutges han cridat ____ l testimoni ____ declarar.
6. Els Estats Units volen ____ que el Grup dels Set contribueixi ____ pagar les despeses de la guerra.
7. Aquesta notícia ha trigat molt ____ difondre's.
8. No tenen interès ____ fer-ho bé.
9. Recordeu-vos ____ que ja us havíem avisat.
10. Sobretot, pensa ____ comprar el diari!
11. El Govern insisteix ____ demanar contenció salarial.
12. Ens exposàvem ____ que ens toqués una bomba de ple.
13. Tothom criticava ____ l'entrenador que hagués substituït ____ un defensa per un atacant.
14. No n'hi ha prou ____ anar ben protegit; és millor no sortir al carrer.
15. No us molesteu ____ disculpar-vos.
16. L'hem convençut ____ que no se'n vagi tan d'hora.
17. Han dit ____ la telefonista ____ que no els passi més trucades.
18. Havíem convidat ____ls afectats ____ presentar una denúncia, però s'han negat ____ fer-ho.
19. Donaran el premi ____ l'esportista que hagi batut més rècords.
20. El Govern demana ____ l'oposició ____ que mantingui el consens.

1.4 Les preposicions PER i PER A

Variació dialectal

Català oriental oral: usa només PER

Part del català occidental oral: usa PER i PER A

Estàndard

Necessitat d'unificació; s'ha optat per mantenir la distinció entre PER i PER A. El quadre de sota presenta els valors més significatius associats a aquestes preposicions.

VALOR	PER	PER A
<i>Espacial</i>	<i>trajecte, ruta:</i> · Va entrar <u>per</u> la porta de darrere · Han passat <u>per</u> allí <i>localització:</i> · Tenia roba <u>per</u> tota la casa · Els papers han de ser <u>per</u> l'oficina	<i>destinació (en complements de certs noms):</i> · He comprat dos bitllets <u>per a</u> París · Encara no ha eixit el vaixell <u>per a</u> Eivissa
<i>Temporal</i>	<i>localització:</i> · Anirem a Barcelona <u>per</u> la Mercè · Lloguen l'apartament <u>per</u> un any	<i>límit temporal posterior al moment de referència:</i> · He d'escriure un guió <u>per a</u> demà · Em va dir que ho volien <u>per a</u> més tard
<i>Altres valors</i>	<i>agent:</i> · El text fou acceptat <u>per</u> la ministra · S'ha deixat enredar <u>per</u> un veí seu <i>causa:</i> · Tanquen dos mesos <u>per</u> reformes · L'ha aprovat <u>per</u> recomanació vostra <i>mitjà:</i> · No parleu tant <u>per</u> el mòbil <i>substitució:</i> · Agafeu l'un <u>per</u> l'altre <i>distribució:</i> · Toca a 30 euros <u>per</u> cap · Els buscaven casa <u>per</u> casa <i>freqüència:</i> · Em telefona tres vegades <u>per</u> setmana <i>condicional:</i> · <u>Per</u> ella encara hi seríem <i>concessió (amb valor ponderatiu):</i> · <u>Per</u> vell que sigui, encara fa servei	<i>destinació:</i> · Fa uns peücs <u>per al</u> nadó · Compra una cobrteria <u>per al</u> nou pis · Aquest líquid va bé <u>per a</u> les taques · Estudia <u>per (a)</u> metge <i>àmbit d'adequació d'una cosa:</i> · L'escola és molt lluny <u>per als</u> meus fills · Un dia és suficient <u>per al</u> trasllat <i>opinió:</i> · <u>Per (a)</u> nosaltres, és una bona solució <i>concessió:</i> · <u>Per (a)</u> les coses que menja, no està gras

GIEC (2016: 750-751).

MOTS QUE REGEIXEN PER

- a) **verbs**: apostar (*apostem per la tenista més jove*), caracteritzar-se, decidir-se, delir-se, demanar, destacar, desviure's, distingir-se, esforçar-se, frisar, interessar-se, lluitar, maldar, mirar, optar, pregar, preguntar, singularitzar-se, vetllar, votar.
- b) **noms**: admiració (*senten admiració per Joan Fuster*), afecte, ambició, amor, atractiu, campanya, capacitat, curiositat, deliri, desfici, devoció, enveja, esforç, gust, inclinació, iniciativa, inquietud, interès, lluita, neguit, obsessió, opció, passió, preferència, preocupació, pressa, pruja, respecte, sensibilitat, tempativa.
- c) **adjectius**: interessat (*són persones interessades per la música clàssica*), desficiós, impacient.

PER i PER A + INFINITIU AMB VALOR FINAL: TRES OPCIONS**1/ Distinció entre PER i PER A**

PER	PER A
en contextos agentius (l'oració principal o el sintagma nominal de què depèn l'infinitiu expressa una acció): ·Hi han acudit molts curiosos <u>per</u> saber què passava ·La telefonada del pare <u>per</u> ajudar-lo a traslladar els mobles...	en contextos no agentius: ·Fan falta voluntaris <u>per a</u> distribuir les cartes ·No trobo les eines <u>per a</u> reparar la porta ·És una proposta necessària <u>per a</u> aconseguir el que volem)
	amb verbs d'acció si l'oració és passiva o impersonal: ·Els reglaments s'aproven <u>per a</u> complir-los
	en el cas de predicats que, tot i ser agentius, s'acompanyen d'un adjunt final que indica l'ús o la destinació que es dona a una cosa: ·Emprarem tots els recursos que tenim <u>per a</u> resoldre el problema
	en aquells casos en què el subjecte implícit de l'infinitiu no coincideix amb el de l'oració principal: ·El general va enviar missatgers <u>per a</u> demanar ajuda al rei

2/ Ús exclusiu de PER A, d'acord amb els parlars que diferencien les dues preposicions (valencià, tortosí i la Franja).

3/ Ús exclusiu de PER, d'acord amb els parlars que només usen aquesta preposició (els orientals i part del nord-occidental).

PER + INFINITIU AMB VALOR CAUSAL

L'infinitiu amb valor causal és acceptable en la forma simple (1) quan pot ser parafrasejat per un infinitiu compost (*M'han multat per saltar-me un semàfor* = ... *per haver-me saltat...*), (2) quan el verb és copulatiu (o quasicopulatiu) o estatiu (*Això li passa per ser de ciutat*; *El van acomiadar per no dur corbata*), (3) quan hi ha correferència entre un element de la principal i el subjecte de l'oració d'infinitiu (*Us han seleccionat per tenir un bon currículum*) i (4) quan el subjecte de la principal és un subjecte pacient (*El gerent serà acomiadat per actuar negligentment*).

Si en vols saber més, apartats 19.3.5, 29.2.4 i 29.3.3 de la GIEC (2016).

1. Diques si en els textos següents l'ús que s'hi fa de PER i PER A és correcte o no.

Perruqueria i estètica
canina, felina, conill i fura

Àmplia gamma de productes d'alimentació, higiene,
joguines i accessoris per a la teva mascota.

ESTIMA'LS
De Can Ventolà

C/ de la Rutlla, 35 · 17002 Girona
Tel. 972 21 21 30

estimalsdecanventola@hotmail.com

tot pensat
per mi! ♥

el racó del galgo
tot per galgo, podenc,
whippet i piccolo

www.barkcelona.com

2. Omple els buits amb PER o PER A. Tingues en compte que hi ha casos en què són possibles tant l'una com l'altra preposició (les oracions respectives tenen llavors significats diferents).

1. Aquest llibre és _____ l'Anna.
2. Hem comprat un llibre _____ l'Anna.
3. Manresa és una de les ciutats que s'estan preparant _____ l futur.
4. Ens han citat _____ explicar-nos les causes d'aquesta decisió.
5. Hi ha hagut molts detinguts _____ ls incidents de la Rambla.
6. Els accidents han estat provocats _____ la boira.
7. Ha vingut un professor _____ un altre.
8. _____ Nadal sempre van a esquiar.
9. _____ què ho fas, això?
10. Tots els partits han de lluitar _____ la justícia.
11. Les previsions _____ l'any que ve són optimistes.
12. Estaven interessats _____ l'ornitologia.
13. Els joves, _____ un creixement sostenible.
14. En Pau vol un jersei nou _____ la festa.
15. Ja t'ho enviaré _____ correu electrònic.
16. L'Administració hauria de finançar més pisos de lloguer _____ joves.
17. T'has reservat algun dia de festa _____ Nadal?
18. La van multar _____ superar el límit de velocitat.
19. Gràcies _____ haver-me avisat.
20. Gràcies _____ venir.
21. El van criticar _____ condemnar l'homosexualitat.

2. Ús dels pronoms

2.1 Pronoms febles

FORMES

A diferència dels pronoms forts (*jo, mi, nosaltres, tu, vosaltres, vós, vostè, vostès, ell, ella, ells, elles i si*), els pronoms febles es caracteritzen pel fet de ser inaccentuats i formar una unitat prosòdica amb el verb, al qual precedeixen o segueixen. La atonicitat típica d'aquests pronoms explica que estiguin sotmesos a un gran nombre de variacions formals i que presentin una forma **REFORÇADA** (*em parla*), una forma **ELIDIDA** (*m'ha parlat*), una forma **PLENA** (*va parlar-me*) i una forma **REDUÏDA** (*parla'm*). La taula següent recull tots els pronoms febles en les seves diverses *formes*:

DAVANT DEL VERB		DARRERE DEL VERB	
formes REFORÇADES	formes ELIDIDES	formes PLENES	formes REDUÏDES
davant de consonant	davant de vocal	darrere de consonant o gradual	darrere de vocal
em	m'	-me	'm
ens		-nos	'ns
et	t'	-te	't
us		-vos	-us
es	s'	-se	's
el	l'	-lo	'l
la	l' (la)	-la	
li		-li	
els		-los	'ls
les		-les	
ho		-ho	
en	n'	-ne	'n
hi		-hi	

FUNCIONS

La taula de la pàgina següent recull les *funcions sintàctiques* que poden fer els diferents pronoms febles. La taula és elaborada a partir de Júlia Todolí (2002), "Els pronoms", dins Joan Solà i altres (dir.), *Gramàtica del català contemporani*, cap. 6, vol. 2, ps. 1374-1376.

FUNCIÓ SINTÀCTICA		PRONOM	SINTAGMA	EXEMPLES
Subjecte		en [verbs inacusatius]	SN indefinit	(a1)
CD	partitiu	en	SN indefinit	(a2)
	personal	em, et, es, ens, us	SN introduït per “a”	(b1, b2)
	definit	el, la, els, les	SN definit	(b3)
	neutre	ho	oració, això/allò	(b4)
CI		li/els; em/ens; et/us	SN introduït per “a”	(c1), (c2)
Complement de règim		en	SP introduït per “de”	(d1)
		hi	SP introduït per “a”, “en”, “per”	(d2)
Complement del nom		en	SP introduït per “de”	(e1), (e2)
Datiu	benefactiu	li/els; em/ens; et/us	SP introduït per “a”	(f1)
	possessiu			(f2)
	ètic			(f3)
Locatiu (compte!: <i>locatiu</i> no és una funció sintàctica: comprèn les funcions <i>Adjunt</i> , <i>CR</i> i <i>Atribut</i>)	d'origen	en	SP introduït per “de”	(g1)
	estàtic	hi	SP introduït per “a”, “en”, “per”	(g2)
	direccional		SP dependent de les locucions preposicionals “a sota de”, “al costat de”, “al darrere de”, “al davant de”, “al damunt de”, etc.	(g3)
	de trajectòria			(g4)
				(g5)
Adjunt verbal (complement circumstancial)	de companyia	hi	SP introduït per “amb” (“sense”), (“de”)	(h1)
	instrumental			(h2)
	de mitjà (causal)			(h3)
	final			(h4)
Adjunt oracional (adjunt lliure)	condicional			
	temporal			
	modal			
	aspectual			
Impersonal		es hi	SVs agentius	(i1) (i2)
Atribut		ho, en, hi	tots els sintagmes	(j1), (j2), (j3)
Complement predicatiu		hi, en	SN, SAdj	(k1, k2)
Complement de manera		hi	SAdv, SP	(l1), (l2)
Inherent (formen verbs pronominals)		en, hi, ho, es, la/les		(m1), (m2), (m3), (m4), (m5)

(a1) **N**'arriben, de turistes
(a2) Sabia tots els noms, però no **EN** recordava cap
(b1) **T**'he vist a l'estació, però tu no **M**'has vist a mi
(b2) No **S**'havia pentinat i feia molt mala cara
(b3) Sentia gelosia de Maria i **LA** vigilava constantment
(b4) Sabia que hi hauria vaga, però no **HO** volia dir
(c1) **ENS** enviaren la convocatòria per correu electrònic
(c2) Encara no **LI** hem parlat del viatge a Portugal
(d1) Era el seu aniversari, però tothom se'**N** va oblidar
(d2) No m'**HI** puc acostumar, a aquesta ciutat
(e1) Hi havia moltes flors i ens **N**'ha sortit un bon ram
(e2) Abans d'utilitzar aquest aparell, llegiu-**NE** atentament les instruccions
(f1) **ET** pintarem un quadre per al teu aniversari
(f2) **LI** ploraven els ulls de pelar cebes
(f3) **ENS** ha plogut tota la setmana
(g1) Van marxar a València i encara no **N**'han tornat
(g2) Van anar a la fira del llibre, però no **HI** van trobar el llibre que buscaven
(g3) La Lluïsa vol portar el fill a una escola privada, però el Jordi no l'**HI** vol portar
(g4) Avui passarem per aquest pont, però demà ja no **HI** passarem

(g5) Para la taula i posa-**HI** les flors al damunt
(h1) Amb el Joan no **HI** tornaré a viatjar mai més
(h2) Amb aquest mètode tothom **HI** aprèn molt
(h3) Amb llençols sintètics no **HI** puc dormir
(h4) De tuberculosi encara **HI** mor gent
(i1) **S**'han rebutjat totes les esmenes
(i2) A la sola **HI** posa el preu
(j1) No eren d'argent, però **HO** semblaven
(j2) De feliç me'**N** sento molt
(j3) No eren rics, però **HI** han esdevingut
(k1) Abans de l'operació mirava cansat, però ja no **HI** mira
(k2) Al Lluís el van nomenar president la setmana passada i a mi me'**N** nomenaran la setmana que ve
(l1) Els nens de la Marta es van portar bé, però els de l'Albert no s'**HI** van portar gaire
(l2) Abans caminava de gairell, però ara ja no **HI** camina
(m1) **LES** passaran magres
(m2) S'**HO** van passar molt bé
(m3) Se **N**'han anat de casa
(m4) Amb aquestes ulleres no **HI** veig gaire
(m5) En Pere **ES** dol de la feina

COMBINACIONS DE PRONOMS FEBLES QUE FAN DE CD I CI

(1) Portarà <u>el llibre</u> a en Joan/la Joana CD CI	(1) L' hi portarà CD CI
(2) Portarà la llibreta a en Joan/la Joana	(2) La hi / L'hi portarà
(3) Portarà els llibres a en Joan/la Joana	(3) Els hi portarà
(4) Portarà les llibretes a en Joan/la Joana	(4) Les hi portarà
(5) Portarà allò a en Joan/la Joana	(5) Li ho portarà / L'hi portarà
(6) Portarà tres llibretes a en Joan/la Joana	(6) Li'n / N'hi portarà tres
<i>En els exemples (1)–(4), li → hi</i>	
(7) Portarà <u>el llibre</u> als nois/les noies CD CI	(7) Els el portarà CI CD
(8) Portarà la llibreta als nois/les noies	(8) Els la portarà
(9) Portarà els llibres als nois/les noies	(9) Els els portarà
(10) Portarà les llibretes als nois/les noies	(10) Els les portarà
(11) Portarà allò als nois/les noies	(11) Els ho portarà
(12) Portarà tres llibretes als nois/les noies	(12) Els en portarà tres

Si en vols saber més, capítol 18 de la GIEC (2016).

1. Omple els buits amb un o dos pronoms febles, segons convingui.

1. Tu digues el que vulguis, però no ____ vam quedar, en això.
2. Les nostres peticions són justes, i els professors segurament ____ accediran.
3. Sempre diuen que ens tornaran l'escala, però no ____ recorden mai.
4. Que han trobat la sopa salada? Doncs jo no ____ he trobat pas.
5. A l'Anna li han pujat els fums, i és una llàstima, perquè ____ era molt amic.
6. L'avió fa escala a l'aeroport de Barcelona, i ____ sortirà a les 12 del migdia.
7. Que si tinc diners a la butxaca? esclar, sempre ____ duc.
8. ____ van plagiar totes, les cançons, a les joves.
9. ____ pots dir, a la seva mare, que vingui?
10. Com que els nois no tenen cotxe i no poden anar a casa, ____ portaré amb molt de gust.

11. Ja he netejat el congelador. El guisat ____ posarem quan estigui fred.
12. El nen ja és gran per necessitar el xumet. Amaga ____ !
13. M'acaben de donar les claus i les veïnes les esperen. Ara mateix ____ porto.
14. La feina no consisteix en això ni ____ consistirà mai.
15. Si els inspectors et demanen que obris els despatxos, tu obre ____

2. A les oracions següents, extretes de redaccions d'alumnes de l'assignatura que argumentaven a favor o en contra de la construcció de gratacels a la ciutat de Barcelona, hi ha problemes provocats per l'abús, el desús o el mal ús dels pronoms febles. Fes les correccions que calgui.

1. Els gratacels són molt beneficiosos per a les ciutats, ja que ajuden a acollir la nova població i li atorguen un atractiu que pot ser molt profitós des del punt de vista econòmic.
2. És una ciutat més cosmopolita pel sol fet de tenir grans edificis? És clar que no. Una ciutat n'és per la gent que s'hi dirigeix, que es queda, que passa.
3. Els gratacels no són gaire coneguts a Europa, però que cada vegada s'estan introduint més.
4. Fins ara a Barcelona la construcció de gratacels ha estat escassa. Tenim pocs exemplars d'aquests repartits a l'atzar.
5. A Barcelona aquests gratacels es construïran on abans havien altres edificis.
6. Hi ha també raons ecològiques que em fan estar en contra.
7. Hi ha gent que es compra un apartament en un magnífic gratacel a la Diagonal; això sí, creuant els dits perquè no edificuin un altre al davant mateix.
8. Aquestes grans construccions poden ser necessàries en llocs com el Japó o Hong Kong, on l'espai és molt limitat i cal fer-hi habitatges per a tots els ciutadans.
9. Un altre dels emplaçaments aprovats és la desembocadura del Besòs, on l'any 2004 hi va tenir lloc el Fòrum de les Cultures.
10. Aquestes estructures donen aires de modernitat a les ciutats, ja que en elles s'apliquen noves tecnologies constructives.

2.2 Pronoms relatius

Quan una clàusula de relatiu amb funció de complement de nom comença amb preposició, darrere de la preposició hi va el pronom relatiu tònic *què* (per a antecedent no humà) o *qui* (per a antecedent humà):

- [1] *El text a què et refereixes encara no s'ha aprovat*
- [2] *La persona en qui es va fixar la fiscal és de Madrid*

Aquestes clàusules també són correctes amb el pronom relatiu compost (article + *qual*):

- [3] *El text al qual et refereixes encara no s'ha aprovat* [3] = [1]
- [4] *La persona en la qual es va fixar la fiscal és de Madrid* [4] = [2]

Com que selecciona gènere i nombre, el pronom relatiu compost és especialment útil quan hi ha més d'un antecedent possible (en cas que aquests no comparteixin gènere i/o nombre); [5] i [8] són ambigües:

- [5] *El **text** extret de l'**enciclopèdia** a què t'has referit abans és interessant*
- [6] *El **text** extret de l'**enciclopèdia** al qual t'has referit abans és interessant*
- [7] *El text extret de l'**enciclopèdia** a la qual t'has referit abans és interessant*
- [8] *El **text** extret del **manual** al qual t'has referit abans és interessant*

Noteu que aquestes clàusules són diferents d'aquelles altres en què l'antecedent es pot fer explícit ([9] = [10]):

- [9] *Aquest noi s'assembla al que vam veure l'altre dia al tren*
- [10] *Aquest noi s'assembla al noi que vam veure l'altre dia al tren*

És incorrecte

A. En les clàusules que estem comentant, el pronom relatiu àton *que*:

- [11] **El text al que et refereixes encara no s'ha aprovat*
- [12] **La persona en la que es va fixar la fiscal és de Madrid*

B. Ometre la preposició quan aquesta és regida pel verb de la clàusula:

- [13] *Les dades de què **disposem** no permeten fer cap previsió*
- [14] **Les dades que **disposem** no permeten fer cap previsió*

C. El pronom relatiu compost a les clàusules restrictives en què el pronom relatiu no va precedit de preposició:

- [15] *El text que vam presentar ahir encara no s'ha publicat*
- [16] **El text el qual vam presentar ahir encara no s'ha publicat*

Si en vols saber més, capítol 27 de la GIEC (2016).

1. Transforma les oracions següents passant al davant el substantiu en negreta precedit de l'article determinat (el/la/els/les). L'oració que en resulti contindrà un pronom relatiu.

Ex. *Em referia a un **problema** difícil de resoldre*
 ***El problema** a què em referia és difícil de resoldre*

1. Ens referim a una **lleï** ambigua.
2. L'àrbitre s'ha dirigit a un **jugador** que no havia fet cap falta.
3. Pensem en un **polític** molt polèmic.
4. Ens dediquem a una **professió** molt compromesa.
5. El Reial Madrid està interessat en un **entrenador** totalment desconegut.
6. A vegades ens fixem en **coses** poc importants.
7. Hem tingut accés a un **testimoni** molt interessant.
8. Ens dirigíem a uns **carrers** molt solitaris.
9. Aquesta empresa sempre confia en **professionals** poc especialitzats.
10. Hem accedit a una **part de la ciutat** que és molt poc segura.
11. Hem parlat amb una **persona** molt important.
12. El president del Parlament s'ha entrevistat amb un **escriptor** molt famós.

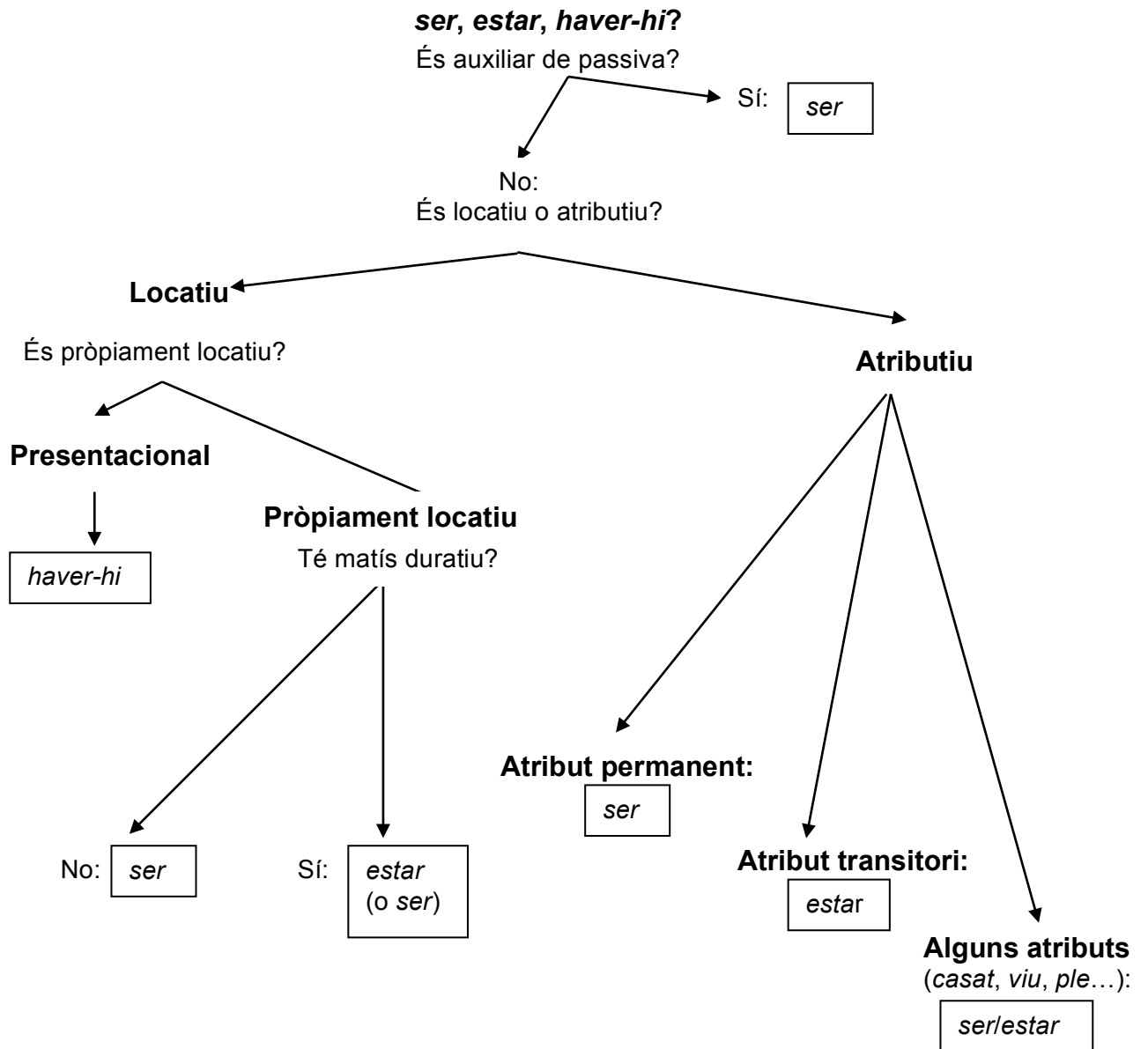
2. Omple els buits amb una preposició, si cal, i un pronom relatiu.

Ex.: *Les inversions _____ confiava el Govern trigaran a arribar*
*Les inversions **en què** confiava el Govern trigaran a arribar*

1. Aquest executiu, _____ Telefónica volia renovar el contracte, ha “fitxat” per una altra empresa.
2. A l'aeroport no han arribat els avions nous _____ parlen els diaris d'avui.
3. L'acord _____ han arribat la Generalitat i els sindicats permetrà equiparar els mestres als altres funcionaris.
4. El problema més important _____ s'haurà d'enfrontar l'organització és el mal temps.
5. El judici _____ ens hem referit abans va ser polèmic.
6. El Reial Madrid és l'equip _____ els àrbitres han indicat menys penals en contra aquesta temporada.
7. La llei _____ es prohibeix fumar als restaurants és molt difícil d'aplicar.
8. És difícil que els treballadors acceptin l'esforç _____ els obliga la política econòmica proposada pel Govern.
9. Tarantino, _____ un retard de l'avió ha impedit assistir a l'acte d'avui, arribarà aquest vespre a Barcelona.
10. Lana del Rey, _____ s'ha negat a concedir cap més entrevista, ha confessat que de vegades els fans l'aclaparen.

3. Ús d'algunes formes verbals

3.1 *Ser, estar i haver-hi*

Els usos locatius: síntesi

Construcció	Verb preferible	Exemple
Pròpiament locativa	SER	<i>Avui som a casa</i> <i>És aquí mateix</i>
Pr. locativa, matís duratiu	ESTAR (SER)	<i>Avui estarem a casa tota la tarda</i> <i>(Avui serem a casa tota la tarda)</i>
Presentacional	Haver-HI	<i>Hi ha molta gent</i> <i>A la platja hi ha unes noies estrangeres</i> <i>A la platja hi ha la Júlia</i>

Els usos atributius: síntesi

Propietat	Verb preferible	Exemple
Permanent	SER	<i>És de Tortosa</i> <i>És grassa</i>
Transitori, matís duratiu	ESTAR	<i>Està cansat</i> <i>Està grassa</i> <i>Està a l'abast</i> <i>Està en coma</i> <i>Està en condicions</i>
Alguns casos intercanviables	SER/ESTAR	<i>És viu / Està viu</i> <i>És casat / Està casat</i>

La passiva: síntesi

Construcció	Verb exclusiu	Exemple
Passiva	SER	<i>Els presos són conduïts als vehicles</i> <i>Aquestes conductes seran recompensades</i>

Si en vols saber més, capítol 22 de la GIEC (2016).

Completa les oracions 1-16 amb formes del verb *ser*, *estar* o *haver-hi* i decideix si a la imatge hi ha cap error respecte de l'ús d'aquests verbs.

1. Piqué no _____ al cas.
2. Quan el taxi em va deixar a l'hotel vaig pensar que _____ en els suburbis de Managua.
3. El Barça va _____ fundat l'any 1899.
4. Aquest establiment _____ tancat per vacances del 2 al 20 d'agost.
5. A l'abril els rituals de festeig i de construcció del niu _____ en plena eferescència.
6. ¿On _____, la parada de l'autobús?
7. ¿On _____, els flams que acabem de comprar?
8. A la bossa vermella _____ els flams que acabem de comprar.
9. L'actuació de l'àrbitre va _____ decisiva.
10. Aquest assumpte no _____ gaire clar.
11. La pilota torna a _____ en joc.
12. La presa feia anys que _____ buida.
13. En Joan no _____ gaire de la broma, però avui _____ de broma.
14. ¿I vosaltres, a quina distància _____ de Barcelona?
15. La masia _____ entre el bosc i els camps de blat.
16. —¿Que _____ la Júlia?
—No, no _____.

3.2 El gerundi

Les construccions de gerundi són subordinades que tenen com a nucli verbal un gerundi i poden fer diverses funcions; les recull el quadre de sota, basat en la GEIEC (29.5 *Les construccions de gerundi*):

Funcions	Exemples i comentaris d'ús
Adjunt oracional	• <i>Essent cap d'estudis el teu pare, es van implementar moltes millores educatives</i> • <i>Havent arribat a un acord, la reunió es preveu tranquil·la</i> • <i>Explicant-t'ho tu, ho entendran més bé</i> • <i>Prenent la medicació, la teva filla millorarà de seguida</i> • <i>Essent tan evident com era, ningú no es va adonar de l'error</i> Poden indicar simultaneïtat (amb gerundi simple) o anterioritat (amb gerundi compost), causa, condició o concessió. El subjecte del gerundi pot ser explícit o implícit.
Adjunt del predicat	• <i>Ha vingut demanant explicacions</i> • <i>Pots ajudar-me ordenant els llibres</i> Tenen valor final o de manera.
Predicatiu	• <i>El ministre va pujar a l'avió rient</i> • <i>Va deixar els assistents tremolant</i> El gerundi pot tenir com a subjecte semàntic el subjecte o el complement directe del verb de la principal.
Complement del nom	• <i>M'agrada molt aquella fotografia de les cosines jugant a fet i amagar</i>

Respecte al verb en forma finita, el gerundi pot expressar **simultaneïtat** (*Es va fer mal al peu jugant a pilota*) o **anterioritat** (*Practicant molt, aprendrà a jugar bé algun dia; Havent acabat la tasca més urgent, van anar a dinar*), però **mai posterioritat**. Per això **no són acceptables ni l'ús del gerundi quan el que expressa la construcció és l'esdeveniment final d'una seqüència (un resultat)**, com en *S'han examinat aprovant l'assignatura*, **ni l'adjunt en gerundi que indica una conseqüència**, com en *No hi havia quòrum, quedant la reunió desconvocada immediatament* o *Li va caure un ganivet molt esmolat al peu fent-li un bon tall*; construccions correctes: *S'han examinat i han aprovat l'assignatura*, *No hi havia quòrum, per la qual cosa la reunió va quedar desconvocada immediatament*, *Li va caure un ganivet molt esmolat al peu i li va fer un bon tall*.

Si en vols saber més, apartat 32.3 de la GIEC (2016).

1. A sota tens el text d'un informe mèdic en què el professional ha recorregut a les construccions de gerundi com a mecanisme de cohesió. Millora'l.

Al 2008 li implantaren una pròtesi, que fracassà al cap d'un any, efectuant una cirurgia d'empelt, persistint el quadre àlgic. Canvià de traumatòleg, que li programà revisió, trobant pus durant la cirurgia, col·locant espaïador. Al cap de dos mesos es negativitzaren els marcadors, implantant repròtesi. Seguí tractament antibiòtic, millorant del dolor.

2. Sempre que el resultat sigui correcte, uneix les oracions següents posant en gerundi el verb en infinitiu (en negreta); en cas que el resultat sigui incorrecte, busca una altra possibilitat.

1. L'ajuntament de Barcelona vol evitar els embussos al centre de la ciutat **posar** en marxa un pla que hi restringeixi la circulació de vehicles els dies més conflictius.
2. L'ús del vídeo a les escoles fomentarà l'ensenyament electrònic **permetre** l'aprenentatge des de casa per mitjà de la televisió.
3. El francès Yannick Noah va arribar a la final del torneig de Sidney de tennis **derrotar** Aaron Krickstein per 6-1 i 6-3.
4. El fiscal acusa els quatre presumptes terroristes d'assassinat múltiple **demanar** una pena de dos mil anys per a cada acusat.
5. El Barça va confirmar ahir que està en un bon moment de joc **guanyar** el Caja Bilbao per 81 a 101.
6. Avui s'ha fet el sorteig tradicional de Nadal de la loteria **sortir** premiat amb la grossa el número 28.171.
7. L'Espanyol no guanyarà mai la Lliga **jugar** d'aquesta manera.
8. El Parlament de Catalunya començarà les vacances el 2 de desembre no **tornar** a l'activitat fins al 3 de febrer.
9. L'operació militar pretenia proveir la població **llançar** aliments, medicines i roba des de l'aire.
10. Les grans superfícies demanen poder obrir els diumenges **trobar-se** amb el rebuig de les associacions del petit comerç.

III. DE LA SINTAXI A L'EXPRESSIÓ

1 Transformació

Completa la segona oració de cada parella de manera que el seu sentit sigui equivalent al de la primera oració.

1. Volem comprar moltes carpetes.

De carpetes _____.

2. Ens van dir: “Si voleu, podeu venir a la festa.”

Ens van dir que _____.

3. Avui hem parlat d'aquesta pel·lícula.

Aquesta és la pel·lícula _____ avui.

4. Et compro un gelat, si vols.

Si vols un gelat, _____.

5. Em sembla bé sortir d'hora.

Estic d'acord _____.

6. Hem de pagar l'excursió deu dies abans; això permetrà pagar per endavant totes les despeses.

Hem de pagar l'excursió deu dies abans, _____ permetrà pagar per endavant totes les despeses.

7. Jo crec que es parla massa de futbol.

Jo crec que _____, de futbol.

8. No es pot fer una paella sense arròs.

L'arròs és un ingredient _____ no es pot fer una paella.

9. La gent es pregunta el motiu pel qual ho han fet així.

La gent es pregunta _____ ho han fet així.

10. El metge va dir al Joan: “No beguis alcohol”.

El metge va prohibir _____ que _____.

11. Ens van recomanar: “Si podeu, sortiu més d’hora.”

Ens van recomanar que _____.

12. Aquesta tarda hem parlat d’un actor molt especial.

L’actor _____ és molt especial.

13. Ja m’han presentat el director.

El director _____.

14. Et regalo un conte, si vols.

Si vols un conte, _____.

15. No t’oblidis de baixar les escombraries!

Pensa _____.

16. Haurien de sortir ben d’hora; això els permetria arribar al poble abans de dinar.

Haurien de sortir ben d’hora, _____ els permetria arribar al poble abans de dinar.

17. La professora va dir a l’Ernest: “No surtis al pati”.

La professora va prohibir _____ que _____.

18. Diria que es llegeixen poques novel·les.

Diria que _____, de novel·les.

19. No es poden fer truites sense ous.

Els ous són un ingredient _____ no es poden fer truites.

20. No em desdic en absolut del que vaig dir ahir.

_____, del que vaig dir ahir.

2 Compleció

Set dels deu segments següents són sintàcticament incomplets (és a dir, són fragments, no pas oracions). Detecta'ls i completa'ls (no es tracta que supprimeixis informació).

1. L'Anna es va tornar a tancar en si mateixa, de manera que quan es va trobar a La Valenciana, asseguda a una taula, mirant de confegir l'editorial del diari
2. La manera com aquell tresor se li havia entregat tan plenament era per a ell un motiu de sorpresa sempre renovada
3. L'Arnau s'alçà de sobte amb la Ramona en braços, de sobte la deixà caure sobre el llit, i de seguida sortí de l'estança, no sense veure abans al rostre d'ella, confós i sorprès i amb un bri de rancúnia
4. La sessió d'aeròbic –era la primera– l'havia deixada en un estat físic deplorable, i mentre tornava a casa maleint el monitor pels exercicis que li havia fet fer, desmesurats al seu entendre, i més aptes per a un home fort i valent que per a una noia dèbil i fràgil com era ella (aquest era el concepte que l'Ester tenia de si mateixa)
5. Després d'anys de prosperitat arriben temps de decadència per als Lloberola, una de les famílies més respectades de la burgesia barcelonina dels anys trenta que passa pel difícil tràngol
6. Donizetti, fill d'un pare teixidor que volia que el nen fos mestre, que es va fer militar per evitar el magisteri, i que en el breu període de pertinença a la milícia va escriure més de seixanta òperes
7. Quan va sortir de casa seva, en Joan es va adonar que s'havia descuidat de dir al seu oncle, que justament aquell dia estava molt atrafegat, ja que enregistrava uns programes per a la televisió
8. A l'hora que el sol apunta rere el turó de Montgat i llença una ampla llambregada horitzontal que fa resplendir les escates de la mar, com plata fosa, advertíem enllà dels finestrals, molt lluny, al fons de l'horitzó marí, mentre anàvem encara ensonyats cap a la capella, o quan en veníem, tot de llumenetes grogues
9. Amb el matrimoni les coses varen canviar completament. Es va donar el cas que allò que ell no hauria endevinat mai per intuïció, ni s'hauria pres mai la molèstia de saber si existia, a mesura que s'anà consolidant la seva vida matrimonial
10. Era un tros de carrer ample i desert, amb poca llum, on mai no se sentia passar res més que un carro pesant, carregat de bales o peces de cotó, les minyones del veïnat o, en fer-se fosc, que era una hora tristíssima, les cabres i les burres de la llet, que deixaven al peu dels portals un regueró de gotetes blanques

3 Desambiguació

Detecta els dos significats que té cada una de les nou oracions següents i redacta, per a cada significat, una oració que no sigui ambigua. Fixa't en l'exemple:

0/ Parlàvem de la filla del conserge, que justament ahir va dir que ens vindria a veure

a) *Detecció de l'ambigüitat: l'antecedent del pronom **que** tant pot ser **el conserge** com **la filla***

b) *Oracions no ambigües:*

— Parlàvem de la filla del conserge, **el qual** justament ahir va dir que ens vindria a veure

— Parlàvem de la filla del conserge, **la qual** justament ahir va dir que ens vindria a veure

1. Ens paguen perquè treballem.
2. Alguns desitjaven la destrucció de l'exèrcit.
3. No podia comprendre la traïció del seu amic.
4. Veniu disfressats de casa.
5. La Carme va carregar l'encenedor de benzina.
6. Vam trobar la sopa salada.
7. El president va entrar en una església protestant.
8. Una jove veu l'amenaça.
9. Una vella llança l'alarma.
10. En aquell moment va entrar un dels nois: era el que esperàvem.

4 Construcció

Construeix oracions amb els verbs de la segona columna. Per a l'estructura argumental dels verbs, pots consultar J. Ginebra i A. Montserrat (1999). Fixa't en les sis primeres files. [CD = complement directe; CI = complement indirecte; CR = complement de règim]

Subjecte	VERB	CD	CI	CR
	neva			
Els fulls	voleien			
La Tònia	menja	nous		
La Tònia	regala	nous	al Toni	
La Tònia	acusa	el Toni		de mentider
El sol	entra			a la sala
	examina			
	promet			
	confia			
	desconfia			
	ordena			
	depèn			
	brilla			
	recorda			
	es recorda			
	desemboca			
	atén			
	s'até			
	agrada			
	treu			
	manca			

IV. MISCEL·LÀNIA

1. Accents i dièresis

1/ Ús de l'accent gràfic

TIPUS DE MOTS		ACCENTUACIÓ			
polisíl·labs	aguts	S'ACCENTUEN			NO S'ACCENTUEN
		ACABATS EN VOCAL	ACABATS EN VOCAL + S	ACABATS EN -EN, -IN	ACABATS EN ALTRES TERMINACIONS
		català, germà també, peroné serè, Josuè femení, dormí carbó, Rosselló això, Puigbò xampú, oportú	matalàs només promès encís nerviós repòs andalus	encén sorprèn magazín	adob, bonic, desig, tranquil, farem, cantar, estranger, permet, coneix; alfals, adobs, serveis, germans, camins; sentiran, Ramon, cadascun; remei, avui, complau, dinou
	plans	NO S'ACCENTUEN			S'ACCENTUEN
		ACABATS EN VOCAL	ACABATS EN VOCAL + S	ACABATS EN -EN, -IN	ACABATS EN ALTRES TERMINACIONS
		neboda, alegria torre, bilingüe geni, endugui brió, guerxo tribu	Caucas dies bilis anglesos globus	examen misogin	xenòfob, estómac, àcid, pòrtland, xèrif, pròleg, déntol, règim, príncep, Òscar, Ígor, antídòt, làtex; àrabs, règims, últims, exàmens, fenòmens, misògins, fòrceps; plàtan, plàncton; còncau, diríeu, Àneu, traduïssiu
	esdrúxols	S'ACCENTUEN SEMPRE			
		còmoda, Úrsula, guàrdia, piràmide, sèrie, anàlisi, dòmino, estèreo, ímpetu, míldiu; Càritas, gràcies, sífilis, ràdios, àngelus; espècimen; màrqueting, aquàrium, òmicron, Júpiter, gèminis, bàndicut, múltiplex			
monosíl·labs	NO S'ACCENTUEN GENERALMENT				
	pa, pla, Alp, Pau, ble, Elx, lli, mai, tro, Ot, cru, u, meu, viu; nas, tres, grís, gros, os, rus; nen, ien, quin; orb, joc, sec, sud, baf, reg, cim, gel, sol, om, gran, quan, on, cop, mur, vals, temps, ens, dors, ert, tot, eix, ix, fix, linx				

Quadre 29 de l'OIEC (2017: 90).

2/ Ús de l'accent diacrític

L'OIEC redueix a vint-i-un el nombre de mots que porten accent diacrític (quinze mots més el plural de sis d'aquests quinze mots); són els següents (per a més dades, vegeu el quadre 32 de l'OIEC, ps. 97-99):

- **bé** (adverbi; nom, pl. **béns**)
- **déu** (nom; pl. **déus**)
- **és** (verb *ser*)
- **mà** (nom; el pl., *mans*, no porta accent)
- **més** (quantitatiu)
- **món** (nom; el pl., *mons*, no porta accent: el possessiu és *mos*)
- **pèl** (nom; pl. **pèls**)
- **què** (pronom relatiu, interrogatiu i exclamatiu; nom, pl. **quès**)
- **sé** (verb *saber*)
- **sí** (adverbi; nom, pl. **sís**)
- **sòl** (nom, 'terreny'; pl. **sòls**)
- **són** (verb *ser*)
- **té** (verb *tenir*: present d'indicatiu i imperatiu)
- **ús** (nom; el pl., *usos*, no porta accent)
- **vós** (pronom)

3/ Ús de la dièresi

ï	ü
EN DIFTONGS	
	<i>En els grups gu i qu davant e o i, per a indicar que la u es pronuncia:</i> aigües, güelf, ungüent, Igüerri; ambigüitat, lingüístic, pingüí, Güives; pasqües, freqüent, qüestió; adeqüi, aqüífer, terraqüi
EN HIATS	
• <i>Entre vocal i consonant:</i> agraït, països, veïna, reïx, xiïta, cloïssa, cruïlla, intuïció, suï, Efraïm, Lluïsa, Montuïri, Ucraïna • <i>Entre vocals, amb la i formant síl·laba ella sola:</i> traïa, obeïes, desoïen, intuïa, Isaïes	• <i>Entre vocal i consonant:</i> llaüt, peüc, diürètic, noümen, Raül, Bissaüri, Friül

Quadre 33 de l'OIEC (2017: 102).

Nota: l'OIEC només ha suprimit la dièresi en els derivats amb el sufix *-al*, els primitius dels quals tampoc no en porten: *coital*, *helicoidal*, *trapezoidal*, etc. (derivats respectius de *coit*, *helicoide*, *trapezoide*, etc.).

1. Posa els accents i les dièresis que calgui.

I si eliminem els accents?

El català competeix en el mercat idiomàtic mundial amb desavantatges evidents, que el situen en una situació més dura que altres llengües de territorialitat limitada, com l'holandès, el danès o el grec. Per començar, el català no té un Estat que l'empari (mes aviat té un Estat que li fa *mobbing*). Durant el segle XX, la feblesa demogràfica i la consegüent arribada massiva d'immigració castellanoparlant ha reduït de forma dràstica el seu percentatge d'ús; la globalització i una segona onada migratòria, aquesta d'origen extrapeninsular, han consolidat la posició de l'espanyol com a llengua franca i ha dificultat la normalització del català després d'una llarga període de persecució sistemàtica.

Malgrat tot, el català ha demostrat una capacitat de supervivència molt superior a altres llengües que han patit circumstàncies similars. Mentre l'occità, el bretó, el basc o el gal·lec perden posicions de forma accelerada; mentre el mateix català recula a València i les Balears davant la indiferència d'una part notable de la població, a Catalunya la llengua pròpia ha demostrat la seva fortalesa gràcies a l'orgull dels seus parlants, l'acció de les institucions i el talent dels creadors que l'han continuat usant en àmbits com els mitjans de comunicació, les arts escèniques i la literatura, allà on més fàcil i més justificat seria passar-se al castellà, que la població domina perfectament i que té una presència mundial incomparablement superior.

Les llengües no només competeixen per la seva força demogràfica, sinó també per la seva flexibilitat i per la capacitat de ser eines útils. A casa nostra els filòlegs han debatut de manera apassionada sobre els diversos registres de l'idioma, sobre la necessitat d'un model lingüístic més pur o més adaptatiu, sobre la conveniència d'acceptar castellanismes d'ús freqüent en l'àmbit de l'oralitat, o bé d'eliminar fórmules molt genuïnes però que han caigut en desús. Pensem en la llengua franca mundial. És evident, em sembla, que l'èxit de l'anglès va més enllà de la política: també té a veure amb la seva agilitat, la facilitat amb que crea conceptes nous o en desterra de vells... i també, per que negar-ho, en l'enorme avantatge que suposa l'absència d'accentuació gràfica, que elimina maldecaps als qui l'escriuen.

Jo no soc filòleg, i no voldria ficar-me on no em demanen, però se m'ha acudit fer aquest exercici: escriure un article en català sense cap accent, com de fet ja fa la majoria dels nostres parlants quan envien missatges amb el telèfon mòbil o bé amb el correu electrònic. En aquest àmbit de l'escriptura urgent, on l'ortografia es bat en retirada, el català es juga una part del seu futur.

Quin és el resultat? Em sembla evident, rellegint aquest text, que l'accentuació podria arribar a ser prescindible. És ben cert que en alguns casos l'accent obert o tancat elimina dubtes semàntics. Però en termes generals, el context resol aquests dubtes. Si ens acostuméssim a escriure sense accents, el català seria una llengua molt més accessible, fins i tot més atractiva per als nous parlants, sense perdre en absolut la seva singularitat (que es deriva, sobretot, del lèxic i de la gramàtica).

En parlem?

Toni Soler, *Núvol*, 09.04.2015.

2. Treu i posa accents i dièresis on calgui.

1. Entrada gratuïta per als socis del Club Super3.
2. Bellugueig i humor per a totes les edats. Casa Golferics, Gran Vía, 491. Barcelona.
3. Obriràn una seu virtual per satisfer la curiositat de tots els internàutes.
4. Si ens deixessin, aniríem al quiosc i ens enduríem tots els diaris. Això només pot succeir a Internet.
5. Faran un concurs per esbrinar quí és l'autor d'un disc tan ben produït.
6. Aquesta mesura es podria traduir en un programa pilot en un centre penitenciari.
7. Ho hem fet sense caure en la demagogia.
8. El conseller compren la preocupació dels professors d'educació secundària.
9. El TSJC ha demanat que es creïn les places necessàries.
10. El tramvia serà finançat majoritàriament per la iniciativa privada.
11. La xarxa de metro està pràcticament acabada.
12. El notari no ho enten. La notaria tampoc.
13. Aquest oficial dirigeix les gestes heròiques de l'exèrcit que va esclafar el nazisme.
14. Substituíu l'Iraq per Albània.
15. El guio va seduir el productor Lawrence Bender i l'actor Robin Williams, i tots dos van contribuir a portar a bon port aquest melodrama psicològic.

*Sempre Ens Agradia
Ofertir La Màxima*
QÜALITAT

2. SINÓ / SI NO

sinó = conjunció adversativa; el primer coordinat, a (2) és implícit i a (3) s'identifica amb un interrogatiu o un sintagma amb un constituent interrogatiu

- (1) *No és un un infant, **sinó** un adolescent*
- (2) *No són [altra cosa] **sinó** dues nenes innocents*
- (3) *Què són **sinó** dues nenes innocents?* [interrogativa retòrica]

si no = conjunció **si** (condicional) + adverb **no** (negació); a (5), el predicat és sobreentès

- (4) *Sortirem **si no** plou*
- (5) *Caldrà invertir-hi diners; **si no**, la Reforma no es podrà aplicar*

Si en vols saber més, apartats 25.4.4.2 (ps. 984-986) i 30.2.3 i 30.2.4 (1145-1149) de la GIEC (2016).

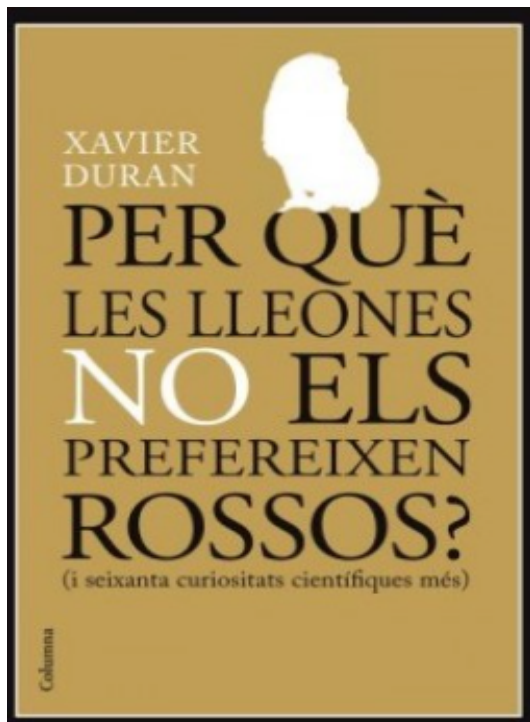
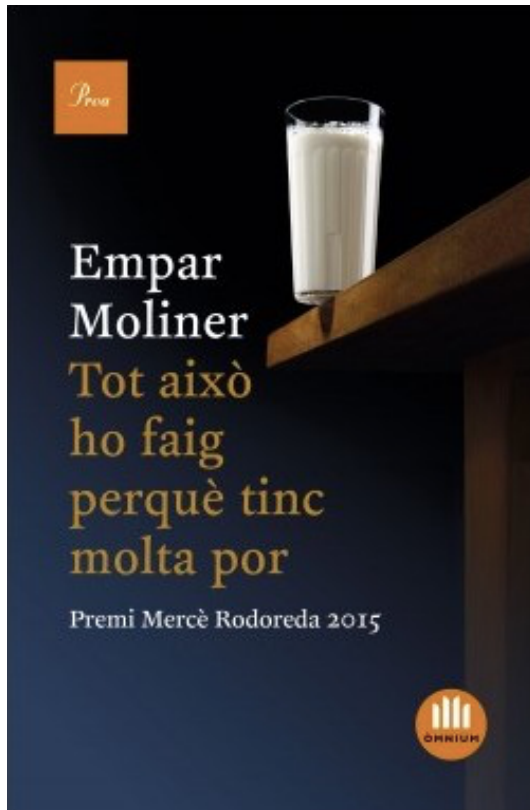
1. No hem transgredit el seu dret a la intimitat, ____ tot al contrari.
2. Pérez Juan explica que ara les trucades les centralitza totes la policia, perquè ____ es tornarien bojós.
3. Un contracte no és allò que volen les parts, ____ allò que marca la llei.
4. L'ésser humà no pot ser lliure ____ es creen les condicions que li permetin exercir els seus drets civils i polítics.
5. El personal que es farà càrrec d'aquest servei no són infermers, ____ metges.
6. Els motius no són tan sols econòmics, ____ també d'impacte ecològic.
7. Moltes llengües no podran sobreviure i desenvolupar-se ____ es tenen en compte aquests eixos fonamentals.
8. Una decisió com aquesta no la podem forçar; ____ el que en derivés prosperaria amb moltes dificultats.
9. No es pot considerar que la cosa ha anat bé ____ està satisfet tothom.
10. No faig ____ repetir les paraules que algú ja havia pronunciat.
11. La poesia no és només la música ni només el que diu, ____ el conjunt de tot plegat.
12. ____ es donen les circumstàncies necessàries, no es podrà avançar cap a la pau.
13. A qui ho podem demanar ____ al secretari?

3. TAN / TANT

tan	tan + adjectiu / participi / adverb: (1) <i>És <u>tan</u> interessant!</i> [<i>tan</i> + adjectiu] (2) <i>És <u>tan</u> ample com alt</i> (valor: comparació) [<i>tan</i> + adjectiu] ≠ (7) (3) <i>És <u>tan</u> donat a queixar-se!</i> [<i>tan</i> + participi] (4) <i>No vagis <u>tan</u> de pressa</i> [<i>tan</i> + adverb]
tant	- verb + tant: (5) <i>M'agrada <u>tant</u>!</i> - oracions amb valor d'inclusió: (6) <i><u>Tant</u> en Joan com en Pere són grans esportistes</i> (7) <i>És <u>tant</u> ample com alt</i> ≠ (2) - oracions comparatives amb nom: (8) <i>Aquesta nit tindrem <u>tant</u> rebombori com abans-d'ahir</i>

- Una mesura _____ dràstica com aquesta sempre és conflictiva.
- _____ sols ha perdut una mica de protagonisme.
- No l'havien criticat mai _____.
- Aquest bulb ha donat plats _____ valorats com la *purrusalda* i la *vichyssoise*.
- Es van sentir alguns ritmes clàssics, i no _____ clàssics.
- El públic no es volia esperar _____.
- Era l'actor preferit d'un productor _____ modern com Elías Querejeta.
- Un esdeveniment _____ popular com els premis Goya encara no té un web oficial.
- _____ el diputat que formula la pregunta com el president de la Generalitat tenen dos minuts i mig, que poden repartir com vulguin.
- Tampoc estava _____ boja quan vaig anar a París.
- Era molt dur créixer en una dictadura, _____ a l'Espanya franquista com a l'URSS.
- Aquest actor és _____ simpàtic com guapo.
- Tothom tenia motius per queixar-se, _____ els pagesos com els obrers.
- Les regles generals, _____ d'interpretació com d'aplicació, són fàcils d'entendre.
- Sorprèn trobar una transgressió de les normes en un acte _____ formal.
- El 35% dels catalans se senten _____ catalans _____ espanyols.
- A través de les xeringues es transmet _____ l'hepatitis com el VIH.

4. PERQUÈ / EL PERQUÈ / PER QUÈ / PER A QUÈ

Teoria: usos de PERQUÈ, EL PERQUÈ, PER QUÈ i PER A QUÈ.

<i>perquè</i>	conjunció que expressa causa (verb en indicatiu) o finalitat (verb en subjuntiu; <i>perquè</i> equival a <i>per tal que</i>). (1) <i>Vindrà <u>perquè</u> vol sopar</i> (2) <i>Vindrà <u>perquè</u> el convidis a sopar</i>
<i>el perquè</i>	substantiu que equival a “raó” o “motiu”. (3) <i>Els infants es pregunten <u>el perquè</u> de tot</i> (4) <i>No hi ha manera de saber els coms i <u>els perquès</u> de la seva decisió</i>
<i>per què</i>	preposició + pronom. S’usa en oracions interrogatives directes (ID) i, amb un verb de coneixement o de dicció, indirectes (II) quan es pregunta per la causa (equival a “per quina raó”). (5) <i><u>Per què</u> ho vols?</i> [ID] (6) <i>No sé <u>per què</u> ho vols</i> [II] (7) <i><u>Per què</u> no es va preveure que faria mal temps?</i> [ID] (8) <i>Es pregunten <u>per què</u> no es va preveure que faria mal temps</i> [II] també s’usa en oracions de relatiu (poc freqüent) (9) <i>Les coses <u>per què</u> [=per les quals] preguntes són interessants</i>
<i>per a què</i>	preposició + pronom. S’usa en oracions interrogatives directes (ID) i, amb un verb de coneixement o de dicció, indirectes (II) quan es pregunta per la finalitat. (10) <i><u>Per a què</u> ho vols?</i> [ID] (11) <i>No sé <u>per a què</u> ho vols</i> [II] (12) <i><u>Per a què</u> serveix?</i> [ID] (13) <i>Es pregunten <u>per a què</u> serveix</i> [II]

Pràctica: omple els buits amb PERQUÈ, EL PERQUÈ, PER QUÈ o PER A QUÈ.

1. No et puc dir que odio la meva obra, _____ no és cert.
2. El president no va explicar _____ la policia va actuar amb tanta contundència.
3. El manual d'instruccions explica _____ serveix cada peça.
4. _____ van arribar tard? _____ hi havia retards a l'aeroport.
5. No ho sap ningú, _____ actua així.
6. El director no va saber explicar _____ de tants nervis.
7. No ho va dir _____ ningú s'espantés, sinó _____ volia que els jugadors reaccionessin.
8. La consellera es va entrevistar amb els sindicats _____ li expliquessin les seves propostes.
9. Les seves filles no comprenen _____ no la conviden.
10. No sé _____ faig les coses.
11. _____ serveixen, aquestes eines?
12. Hauria de precisar _____ ho va fer.
13. Un polític ha de poder explicar _____ de la seva actuació.
14. Pensa un moment _____ actues així.
15. Les coses _____ em preocupo no interessen ningú.

5. Morfologia nominal: gènere i nombre

I. FLEXIÓ DE GÈNERE

- Els sufixos **-aire, -ista, -cida**

Els noms i adjectius acabats en aquests sufixos són d'una sola terminació: *un home boletaire, una dona boletaire; un artista, una artista; un homicida, una homicida*.

- El sufix **-ble**

Quan s'afegeix a un adjectiu, el sufix **-ble** presenta una sola terminació tant per al masculí com per al femení. Quan s'afegeix a un substantiu, en canvi, canvia de terminació segons el gènere. *Un home amable / una dona amable, però un deixeble / una deixebla*.

- Adjectius acabats en vocal neutra

Dels adjectius acabats en vocal neutra, alguns són d'una sola terminació (invariables) i alguns altres són de dues terminacions. La majoria coincideixen amb el castellà. *Un acte solemne, una celebració solemne* (cf. cast. *un acto solemne, una celebración solemne*); *un acte digne, una acció digna* (cf. cast. *un acto digno, una acción digna*).

* Els mots *rude* i *pobre* difereixen del castellà: *un home rude, una dona rude* (cf. cast. *un hombre rudo, una mujer ruda*); *un home pobre, una dona pobra* (cf. cast. *un hombre pobre, una mujer pobre*).

* Hi ha alguns gentilicis que presenten únicament la terminació **-a**: *un/a belga, un/a persa*.

- Terminacions **-al, -el, -il, -ant, -ent**

La majoria dels mots acabats en aquestes terminacions són invariables. *Una cosa real, un fet real; un home subtil, elegant i amatent, una dona subtil, elegant i amatent*.

* Però hi ha excepcions: *paral·lel, paral·lela; tranquil, tranquil·la; cruent, cruenta; atent, atenta; sant, santa; content, contenta*.

- Adjectius acabats en **-aç, -iç, -oç**

Tenen una sola terminació en singular, però dues en plural: *un home capaç / una dona capaç, però uns homes capaços / unes dones capaces*.

- Terminacions **-x, -xt**

Quan els **substantius** acaben en **-x, -xt** no afegeixen cap **-e** final ni al masculí singular ni **-es** al plural. Així, són correctes les formes *text, textos*, i són incorrectes les formes **texte, *textes*.

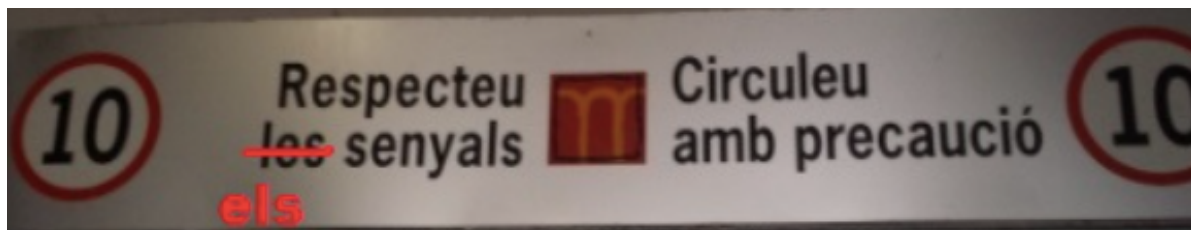
Ara bé, quan els mots acabats en **-x, -xt** són **adjectius**, aleshores sí que tenen quatre terminacions: *un fet complex, una qüestió complexa, uns fets complexos, unes qüestions complexes*.

• **Paraules que canvien de significat segons el gènere del mot:**

- 1) *El canal*: obra destinada a conduir masses d'aigua derivades de rius, llacs... *El canal de la Mànega, de Panamà*
La canal: tub o canonada de recollida d'aigua. *L'aigua baixa per la canal de la casa*
- 2) *El fi*: l'objectiu o la finalitat d'una cosa. *El fi d'aquesta reunió és aclarir el problema.*
La fi: el final o l'acabament d'una cosa. *A la fi de la reunió tothom estava molt cansat.*
- 3) *El llum*: l'aparell que fa claror. *Encendre el llum, un llum de peu.*
La llum: la claror procedent d'un focus lluminós (*una habitació amb molta llum*), l'electricitat (*les despeses de la llum*).
- 4) *El vall*: una excavació o un fossat. *Els paletes han de fer un vall per passar les canonades.*
La vall: una depressió natural del terreny. *La Vall d'Aran, la Vall de Núria.*
- 5) *el full*: la plana d'un bloc, d'un llibre. *Passa'm un full per escriure.*
la fulla: la fulla d'un arbre. *A la tardor cauen les fulles dels arbres.*

• **Mots de gènere diferent del castellà**

Mots masculins en català	Mots femenins en català
<i>els afores</i>	<i>l'anàlisi (les anàlisis)</i>
<i>els avantatges</i>	<i>la calor</i>
<i>el compte</i>	<i>la resta</i>
<i>el deute</i>	<i>la salutació</i>
<i>el senyal</i>	<i>la síndrome (i, per tant, la SIDA)</i>
<i>el dubte</i>	<i>l'olor (les olors)</i>
<i>el costum</i>	<i>la suor</i>
<i>el corrent</i>	<i>la xocolata</i>
<i>el full</i>	<i>les postres</i>
<i>el llegum</i>	<i>l'esplendor (les esplendors)</i>
<i>els espinacs</i>	<i>la resplendor</i>
<i>el lleixiu</i>	<i>l'amargor (les amargors)</i>
<i>el pendent</i>	<i>la remor</i>
<i>el dot</i>	<i>l'allau (les allaus)</i>

II. FLEXIÓ DE NOMBRE

• **Generalment**, els mots aguts que en singular acaben en consonant fan el plural afegint *-os* en el cas del masculí i *-es* en el cas del femení. Així: *pagès, pagesos, pageses; malatís, malaltissos, malaltisses; coix, coixos, coixes*.

• **Mots en *-sc, -ig, -st* i *xt***

Poden formar el plural afegint *-os* o bé solament *-s*: *bascos* o *basc*s; *rojos* o *roj*s; *tristos* o *trist*s; *mixtos* o *mixt*s.

• **Mots en *-çs, -xs***

Són monosíl·labs femenins i algun mot pla, i fan el plural afegint *-s* en comptes de *-os*. Així: *la falç, les falç*s; *la calç, les calç*s; *l'apèndix, els apèndix*s; *l'índex, els índex*s; *l'esfinx, les esfinx*s...

• **Mots en *-esi, -isi***

A diferència del castellà, aquests mots no són invariables pel que fa al nombre. Així: *una tesi, dues tesis; una crisi, dues crisis; un parèntesi, dos parèntesis; una anàlisi, dues anàlisis* (atenció perquè *anàlisi* és un mot femení: veg. quadre *supra* ↑).

• **Mots invariables quant al nombre**

un llapis, dos llapis; un globus, dos globus; un tipus, dos tipus; un focus, dos focus; un porus, dos porus...

Si en vols saber més, capítol 7 de la GIEC (2016).

Etnologia.cat

RECERCA

Tesi doctorals sobre els pessebres de la plaça de Sant Jaume i la fira de Santa Llúcia de Barcelona

Ompler els buits, si cal, amb les paraules o les lletres que et semblin adequades.

1. Ho intentaré una o _____ vegades més.
2. M'agradaria fer-vos una pregunta, perquè tinc _____ dubte.
3. Ja ha començat _____ compte enrere.
4. Se li ha acabat la bateria perquè s'ha deixat _____ llums encesos.
5. Ara mateix farem un _____ anàlisi _____ ràpid _____ dels esdeveniments.
6. Els manifestants han escrit un text _____ de protesta.
7. No es pot descartar cap hipòtesi _____ fins que no s'hagin fet _____ anàlisi _____ mèdi _____s.
8. Avui es disputarà la final de dobles mixts _____ del torneig de Wimbledon.
9. Els esdeveniments polítics internacionals són cada vegada més complex _____s.
10. Cada societat té _____ se _____s costums, i _____ corrents del pensament hi tenen manifestacions diferents _____s.
11. Les empreses del sector intenten demostrar que tenir una pòlissa d'assegurança mèdica té molt _____s avantatges.
12. Molta gent juga a la loteria amb un número fix _____, pensant que així tenen més probabilitats d'encertar-lo.
13. Per ser un bon conductor cal tenir uns bons reflex _____s.
14. Fa tant _____ calor que no paro d'eixugar-me _____ suor.
15. Jo crec, i ho dic entre parèntesis _____, que la crisi _____ es resoldrà de seguida.
16. En tornarem a parlar a _____ fi _____ del programa.
17. Fem un _____ parèntesis _____, però tornarem després de _____ senyals horari _____ de les 11.
18. Aquest any ja han mort 41 joves a Barcelona a causa d'una sobredosi _____ d'heroïna.
19. El Tour tindrà d _____s etapes amb un _____s pendents molt forts _____s.
20. Molta gent es pregunta si l'empresa que va fer fallida ahir té _____ comptes tan clars _____s com deia.

21. Comparant els text___s legals de diversos països veiem que les lleis no són igual___s a tot arreu.
22. A partir d'ara s'haurà de portar casc___ amb tota mena de motos.
23. La Joana és capaç___ d'escriure amb lletra de mosquit per estalviar-se un___ full___.
24. Després d'un___ anàlisi tan clar___, no tenim res a dir sobre això.
25. La reacció ha estat unànim___: tots han coincidit a qualificar de precipitada la decisió del Govern.
26. La nova direcció de l'empresa haurà d'eixugar _____ deutes que hi va deixar l'anterior.
27. No un pretext___, dos pretext___, haurà de donar l'entrenador per justificar la derrota.
28. Si traiem les paraules del director general del seu context___, correm el risc d'interpretar-les malament.
29. Comprar als mercats municipals té _____ (= és molt avantatjós).

6. Morfologia verbal: aspectes de la conjugació

I. Infinitius i gerundis de la segona conjugació

Alguns verbs de la segona conjugació tenen unes formes col·loquials d'infinitiu i gerundi no admeses per la normativa: es tracta de les terminacions *-guer* d'infinitiu i *-guent* de gerundi: *sapiguer*, *poguer*, *sapiguent*, *poguent*, etc. Cap forma acabada en *-guer* o *-guent* és correcta. Les formes correctes són les acabades en *-er* i *-ent*.

Els verbs afectats són aquests:

voler / *volent* (i NO: *volguer* / *volguent*)
saber / *sabent* (i NO: *sapiguer* / *sapiguent*)
poder / *podent* (i NO: *poguer* / *poguent*)
valer / *valent* (i NO: *valguer* / *valguent*)
caldre / *calent* (i NO: *calguer* / *calguent*)
resolent (i NO: *resolguent*)
vivint (i NO: *visquent*)

II. Infinitius de la tercera conjugació

Els verbs *tenir* i *venir* presenten una forma d'infinitiu admissible acabada en *-dre* (*tindre*, *vindre*), però la forma preferible i recomanable és en *-ir*: *tenir*, *retenir*, *contenir*, *detenir*, *obtenir*, *esdevenir*, *convenir*, etc.

III. Formes de participi

Convé recordar les formes de participi dels verbs següents:

- 1) *Vendre*, *cabre*, *saber*: *venut*, *cabut*, *sabut* (i NO: *vengut*, *capigut*, *sapigut*).
- 2) *Romandre* - *romàs*, *empènyer* - *empès*, *imprimir* - *imprès*, *estrènyer* - *estret*, *pertànyer* - *pertanyut* o *pertangut*.
 **Empès* alterna amb la forma col·loquial *empenyut*; i *estret*, amb la forma col·loquial *estrenyut*.
- 3) Els participis acabats en *-ert* (forma recomanable) també tenen com a forma admissible l'acabada en *-it*: *complert* / *complit*, *omplert* / *omplit*, *suplert* / *suplit*, *sofert* / *sofrit*, *establert* / *establit*, etc.
- 4) El verb *ésser* o *ser* té com a forma de participi preferible *estat*, però també són admissibles la forma col·loquial *sigut* i la forma dialectal *set*.
- 5) Pel que fa al verb *coure*, presenta el participi *cuit* quan significa 'cuinar' (*el menjar ja és cuit*); mentre que presenta el participi *cogut* quan significa 'fer picor' (*aquest menjar tan picant m'ha cogut molt a la gola*).
- 6) Pel que fa al verb *matar*, en alguns casos pot presentar dos participis: el pres de *matar* i el pres de *morir* (*l'han matat* / *mort d'un tret*).

IV. Formes verbals pures i incoatives de la tercera conjugació

La majoria dels verbs de la tercera conjugació són *incoatius*, és a dir, afegeixen a l'arrel l'increment *-eix* en les formes del singular i en la tercera persona del plural dels presents d'indicatiu, de subjuntiu i d'imperatiu. Ex.: *traduir, discutir, servir...*

discuteixo, discuteixes, discuteix, discutim, discutiu, discuteixen (PI)

discuteixi, discuteixis, discuteixi, discutim, discutiu, discuteixin (PS)

discuteix (tu), *discuteixi* (ell/ vostè), *discutim, discutiu, discuteixin* (Imper)

Un nombre reduït de verbs de la tercera conjugació no són *incoatius*, sinó *purs*: *sentir, escopir, obrir, omplir, dormir i collir*, entre d'altres, es conjuguen sense l'extensió o increment *-eix*: *sento, escupo, obro, omplo, cullo*. Alguns verbs purs conflictius són: *bullir* (*jo bullo*, i NO *bulleixo*), *consentir* (*jo consento*, i NO *consenteixo*), *pressentir* (*ell pressent*, i NO *pressenteix*), *ressentir-se* (*que ell se'n ressentí*, i NO *ressenteixi*), *escollir* (*escull el que vulguis*, i NO *esculleix*), etc. S'han d'evitar, doncs, les formes col·loquials amb increment en verbs *purs*.

Els derivats del verb *sentir* es conjuguen tots com a *purs*, llevat de *dissentir* i *assentir*: *jo dissenteixo d'aquesta afirmació, tothom assenteix amb el cap*.

V. Falsos verbs incoatius

En els verbs *parèixer* i *conèixer* i els seus derivats (*aparèixer, comparèixer, desaparèixer, reconèixer, desconèixer*), la forma *-eix* forma part del radical del verb: no és un increment incoatiu.

Pel que fa a l'**indicatiu**, cal tenir en compte que la primera persona del present és *-ec* en lloc de *-eixo*: *aparec* (i NO *apareixo*), *reconec* (i NO *reconeixo*).

Pel que fa al **subjuntiu**, s'ha de conjuguar amb la forma velar *-gu-*, sense *-eix-*: *desaparegui, conegui, apareguin* (i NO *desapareixin, coneixin, apareixin*).

El verb *contradir* no té cap forma en *-eix*: es conjuga igual que el verb *dir*. Així: *em contradic* (i NO *em contradeixo*), *que et contradiguis* (i NO *que et contradeixis*).

VI. Formes verbals incorrectes acabades en *-ir*

Els verbs acabats en *-cloure, -metre, -cebre* i *-rompre* no tenen l'infinitiu en *-ir*: en lloc d'*incluir, emitir, concebir, interrompir*, les formes correctes són les de la segona conjugació, acabades en *-re*: *incloure, emetre, concebre, interrompre*. Per tant, s'ha de tenir en compte que

- Els gerundis i els participis d'aquests verbs, atès que pertanyen a la segona conjugació, acaben en *-ent* i en *-òs, -ès* i *-ut*, respectivament: *incloent, inclòs; emetent, emès; interrompent, interromput*.
- Les formes del present d'indicatiu, de subjuntiu i d'imperatiu han d'anar sense l'increment *-eix*: *incloc, inclogui; emeto, emeti; percebo, percebi; interrompo, interrompi* (i NO *incloeixo, emeteixo, percebeixo, interrompeixo*, etc.)
- En el futur i el condicional, no hi hem de posar vocal de suport: *concebrà, concebria; emetré, emetria; concebré, concebria* (i NO *emeteré, cometeria...*)

VII. Formes velars d'alguns verbs

De vegades dubtem si un verb s'ha de conjugar *coneixés* o *conegués*, *cabés* o *capigués*... Per saber-ho, ens hem de guiar per la presència o l'absència de la terminació velar -c en la primera persona del singular del present d'indicatiu:

- a) *Jo conec* ens diu que les altres formes són amb g: *ell conegué* (pretèrit perfet simple), *que conegui* (present de subjuntiu) *que conegués* (perfet de subjuntiu).
- b) *Jo hi cabo* ens diu que les altres formes no són amb g: *ell hi cabé* (i NO *ell hi capigué*).
 Amb -c: *sec* → *segués*, *segueres*; *trec* → *tragués*, *tragueres*; *estic* → *estigués*, *estigueres*; *bec* → *begués*, *begueres*; *conec* → *conegués*, *conegueres*.
 Sense -c: *veig* → *veiés*, *veieres*; *cabo* → *cabés*, *caberes*; *sé* → *sabés*, *saberes*; *dono* → *donés*, *donares*, etc.
- c) **Casos especials:**

* Els verbs *ser* i *córrer* (i els seus derivats *recórrer*, *incórrer*, *transcórrer*)

- *jo soc* → però no és *jo sigué*, sinó *jo fos*; i no és *tu sigueres*, sinó *tu fores*.
- *jo corro* → però no és *jo corrés*, sinó *jo corregués*; i no és *tu correres*, sinó *tu correguerés*

* Els verbs *merèixer*, *créixer*, *néixer* i *escriure* admeten totes dues formes:

- Imperfet de subjuntiu: *mereixés* / *meresqués*, *creixés* / *cresqués*, *naixés* / *nasqués*, *escrigués* / *escrivís*
- Pretèrit perfet simple: *creixeres* / *cresqueres*, *escrivires* / *escrigueres*.

* Les formes del present de subjuntiu de *donar* i *fer* han de ser *doni* i *faci*, i no pas *dongui* i *fagi*, les quals són normativament incorrectes.

VIII. El manament, mandat o ordre

A l'hora de donar una ordre general, en català s'utilitza la segona persona del plural, i no pas l'infinitiu: és *no fumeu* i no pas *no fumar*.

Si l'ordre és **positiva**, l'imperatiu coincideix amb l'indicatiu;
 si l'ordre és **negativa**, l'imperatiu coincideix amb el subjuntiu.

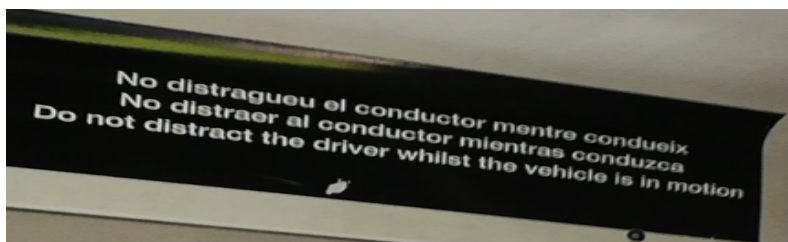
Així:

Moueu la taula (indicatiu); *no mogueu la taula* (subjuntiu).

Beveu més vi (indicatiu); *no begueu més vi* (subjuntiu).

Enceneu foc (indicatiu); *no encengueu foc* (subjuntiu).

Si en vols saber més, capítol 9 de la GIEC (2016).

Ompler els buits amb la forma corresponent del verb que hi ha entre parèntesis al final de cada oració.

1. Dues setmanes més tard, la noia segrestada encara no havia _____.
(APAREIXER)
2. Hem _____ la transmissió a causa d'una avaria a la línia telefònica.
(INTERROMPRE)
3. Aquell atleta havia _____ tots els rècords. (BATRE)
4. El delinqüent ha _____ el caixer del banc. (EMPÈNYER)
5. La fiscalia no ha _____ els arguments de la defensa. (ADMETRE)
6. M'agradaria que tots vosaltres hi _____ d'acord i que em _____ la raó. (ESTAR, DONAR)
7. A mesura que en _____ més dades, us les farem arribar. (TENIR)
8. Esperem que avui _____ bon temps. (FER)
9. L'organització _____ l'atenció mèdica. (INCLOURE)
10. Els treballadors _____ avui en una assemblea la seva situació.
(DEBATRE)
11. Tothom voldria que la crisi s'acabés _____ per la via del diàleg.
(RESOLDRE)
12. _____ deu _____ unes 50.000 persones a l'estadi. (HAVER-HI)
13. Si no el _____, no li hauríem fet aquesta broma. (CONÈIXER)
14. Aquest matí un cotxe _____ de la carretera i _____ per un barranc. (SORTIR, CAURE)
15. A ella li hauria agradat continuar _____ a Barcelona. (VIURE)

16. Esperem que les condicions meteorològiques no _____ el partit.
(INTERROMPRE)
17. Si no ens espavilem, _____ l'oportunitat de parlar amb el ministre de Cultura. (PERDRE)
18. No ho hem pogut veure gaire clar des de la nostra cabina de transmissió, però sembla que hi ha un jugador que _____. (CAURE)
19. Esperem que els nostres espectadors _____ millor el nostre convidat d'avui després de l'entrevista. (CONÈIXER)
20. Avui s'ha _____ que dissabte hi va haver un assassinat en un carrer de Barcelona. (SABER)
21. Un tribunal holandès ha demanat als processats ahir per narcotràfic que _____ davant el jutge. (COMPARÈIXER)
22. _____ des del Palau de la Música. (EMETRE)
23. Si no us voleu equivocar, no _____ cap possibilitat. (EXCLOURE)
24. Ara _____ un convidat molt especial. (REBRE)
25. Els que no han pogut assistir al concert de Björk creuen que amb una organització més bona haurien _____ a l'estadi. (CABRE)

7. Preposicions

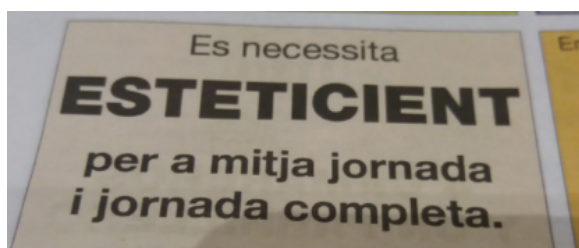
Omple els buits, si cal, amb la preposició corresponent. Per fer-ho, recorda les diferències entre el CD (sense preposició) i el CI (amb la preposició A) i les regles d'elisió i manteniment o alternança de preposicions.

1. Tothom criticava ____ l'entrenador que hagués substituït ____ un defensa per un atacant.
2. Els jutges han cridat ____ l'acusat ____ declarar.
3. No estem acostumats ____ que ens tractin d'aquesta manera.
4. S'han entossudit ____ sortir encara que plogui.
5. Semblen haver-se oblidat ____ que això no es pot fer.
6. Avui hem vist ____ls diputats molt contents.
7. Els Estats Units volen ____ que el Grup dels Set contribueixi ____ pagar les despeses de la guerra.
8. Aquesta notícia ha trigat molt ____ difondre's.
9. No tenen interès ____ fer-ho bé.
10. Recordeu-vos ____ que ja us havíem avisat.
11. Sobretot, pensa ____ comprar el diari!
12. El Govern insisteix ____ demanar contenció salarial.
13. Ens exposàvem ____ que ens toqués una bomba de ple.
14. No n'hi ha prou ____ anar ben protegit; és millor no sortir al carrer.
15. No us molesteu ____ disculpar-vos.
16. L'hem convençut ____ que no se'n vagi tan d'hora.
17. Han dit ____ la telefonista ____ que no els passi més trucades.
18. Havíem convidat ____ls afectats ____ presentar una denúncia, però s'han negat ____ fer-ho.
19. Donaran el premi ____ l'esportista que hagi batut més rècords.
20. El Govern demana ____ l'oposició ____ que mantingui el consens.

8. Lèxic i combinacions lèxiques

Lèxic(1). Completa les oracions següents amb el mot adequat dels dos que hi ha entre parèntesis i fes una oració amb el mot que no hagi col·locat.

1. Aquest any la producció _____ (mitja/mitjana) d'avellanes ha estat superior a la dels últims anys.
2. Té tot el meu _____ (recolzament/suport) per poder dur a terme la seva iniciativa.
3. Li han venut un trencaclosques _____ (incomplet/incomplert): hi falta una peça.
4. Arran de l'explosió es va crear una situació molt _____ (confusa/confosa) als voltants de l'edifici.
5. Avui el sol s'ha _____ (posat/post) a les 20 hores.
6. Has de fer servir un llenguatge senzill perquè el lector _____ (mitjà/mig) el pugui entendre.
8. Aquesta revista es publica cada dos mesos: és _____ (bimensual/bimestral).
9. El projecte presentat es _____ (compon/composa) de cinc parts.
10. Tots els canvis s'han produït _____ (arran/arrel) del decret del govern.
11. Aquest pou no és tan _____ (fondo/fons) com ens pensàvem.
12. Per què em dones una crema hidratant? T'he dit que tinc la pell _____ ? (seca/eixuta).
13. No _____ (trenquis/estripis) aquesta revista, que hi ha un article que m'interessa.
14. La víctima va _____ (assenyalar/senyalar) el violador sense dubtar.
15. La manca de recursos fa que ens enfrontem a una perspectiva econòmica _____ (aterradora/aterridora).
16. No havien previst que el _____ (nombre/número) d'assistents fos tan elevat.
17. El públic s'anava desinflant a _____ (mesura/mida) que l'equip anava encaixant gols.
18. Escombra bé el terra: que no hi quedi _____ (gens/res) de sorra.
19. Li va desaconsellar aquella inversió tan poc _____ (rendible/rentable).
20. El príncep va pujar al _____ (tro/tron) en morir son pare.

Lèxic(2). Composició. Uneix una peça d'A amb una de B per formar un mot compost.

A	B
llamp	passat
curt	nom
guarda	marí
mitja	fumant
mal	via
sal	ferit
vora	guarda
prop	lluna
rere	roba
blau	circuit

Lèxic(3). Derivació. Completa el quadre de sota.

derivat	arrel	categoria		altres derivats
		base	resultat	
arrossar	arròs	N	N	canyar
formulació				
naturalisme				
narrativa				
tradicional				
prosista				
esponjosa				
valenciana				
deutora				
confiança				
realitat				
sentiment				
rellevant				
actitud				
prevenció				
analista				
rigorós				

Lèxic(4). Omple els buits amb un adjectiu relacionat semànticament amb el substantiu en negreta.

1. Has de beure més de dos litres d'**aigua** diaris, si vols tenir la pell _____ .
2. Molta gent no suporta l'olor de **sofre**. Les emanacions _____ els provoquen al·lèrgia.
3. Tenir una casa al **camp** sempre va ser el somni del meu germà. Li encantava la vida _____ i els mobles i objectes de decoració _____ .
4. Kandinsky es caracteritza per una particular utilització del **color**. De fet, l'aspecte _____ de la seva pintura és el que més atrau els especialistes.
5. L'**eix** de les relacions humanes és l'atracció física. Aquest és l'aspecte _____ de les interaccions personals.
6. Espero no haver-me de relacionar mai amb l'**exèrcit**. L'esperit _____ em resulta del tot estrany, segurament perquè el meu pare va instaurar a casa un autèntic règim _____ .
7. Els Comediants fan servir el **foc** en quasi tots els seus muntatges; en els seus espectacles hi apareix sovint algun element _____ .
8. A Extremadura estan recuperant per al turisme rural les antigues rutes que seguien els pastors amb el **bestiar**, és a dir, les antigues vies _____ .
9. Alguns quadres de Dalí semblen l'escenari d'un **somni**. Aquest caràcter _____ de la seva pintura és l'aspecte de la seva obra que provoca més desassossec.
10. La Patagònia és al **sud** de l'Argentina i de Xile. De fet, la ciutat patagona de Punta Arenas és la més _____ d'Amèrica.

Lèxic(5). En aquestes oracions s'usen mots que impliquen una avaluació positiva o negativa, però aquesta avaluació entra en contradicció amb el missatge general. Soluciona el problema.

1. No m'estranya que el titllin d'adonis: realment té un cos perfecte.
2. La Maria gaudeix de molt mala fama.
3. La Laura ha fet tres gols i és la culpable de la nostra victòria.
4. Els mafiosos van ajusticiar el magistrat a la vista de tothom.
5. Va perdre la feina gràcies a les seves nombroses addiccions.
6. Es lleva i ja obre una cervesa: és un bevedor tenaç.
7. Mai de la vida li faria el salt al marit: no hi ha esposa més obstinada que ella.
8. La gent atenta, que sempre alaba indiscriminadament les suposades qualitats dels seus superiors davant seu, és execrable.
9. M'encanta aquest gatot.
10. Els defectes que atresorava el meu besavi eren tants que no acabaria mai.
11. Per desgràcia, només hem de lamentar dos ferits lleus.

Combinacions lèxiques(1). En els segments 1-9 de la pàgina següent a aquesta, extrets de textos d'alumnes de l'assignatura, hi ha combinacions lèxiques (també dites, a la bibliografia, *col·locacions* o *concurrències*) anòmales; es tracta que les trobis i proposis en cada cas una combinació lèxica no anòmala.

Per a consultes sobre la qüestió de les combinacions lèxiques és útil el DDLC, en el qual les combinacions lèxiques apareixen a continuació de la definició introduïdes pel signe $\Rightarrow$ i s'agrupen tipològicament, seguint un ordre establert (cada grup se separa de la resta amb el signe "/"). Si volem fer una consulta no pas general (Consulta d'articles) sinó específica, hem d'anar a Consulta per elements. Suposem, per exemple, que llegim

*La pell freda és el **fenomen** més rellevant que s'ha produït en els últims temps en l'edició en català. Després de la fase promocional i del boca-orella, ara ha arribat el torn als professors, que comencen a introduir-lo als instituts*

i volem saber si, en efecte, en català els *fenòmens* (1) es produeixen i, també, (2) s'introdueixen. L'itinerari que hem de seguir al DDLC per a aquesta consulta específica és aquest:

Consulta per elements > Col·locacions > escrivim al camp Cadena el mot *fenomen* > escollim a Model el patró **V N** > seleccionem al capdavall de tot el botó **col·locació** > cliquem a **OK**

El resultat que obtenim és el següent:

article		col·locació	model
analitzar v.	1a	analitzar un fenomen	V N
fenomen m.	1a	analitzar un fenomen	V N
fenomen m.	1a	conèixer un fenomen	V N
fenomen m.	4a	considerar un fenomen	V N
constatar v.	1	constatar un fenomen	V N
detectar v.	1	detectar un fenomen	V N
fenomen m.	1a	estudiar un fenomen	V N
fenomen m.	1a	explicar un fenomen	V N
fenomen m.	1a	interpretar un fenomen	V N
fenomen m.	1a	observar un fenomen	V N
observar v.	1a	observar un fenomen	V N
reproduir v.	4a	reproduir un fenomen	V N
fenomen m.	1a	tenir lloc un fenomen	V N
generalitzar v.	3a	un fenomen generalitzar-se	V N
fenomen m.	1a	un fenomen produir-se	V N

Com veiem, en català els *fenòmens* sí que es produeixen (darrera fila), però no *s'introdueixen (aquest verb no apareix a la llista).

Si volem saber si el castellà es comporta com el català (és a dir, si també en castellà *los fenómenos se producen* però no *se introducen*), podem consultar l'obra dirigida per Ignacio Bosque *Redes. Diccionario combinatorio del espanyol contemporáneo* (2004):

fenómeno ♦ aislado, apoteósico, artístico, asombroso, atmosférico, crucial²⁶, curioso, enigmático, extraño, extraordinario, imparable¹⁷, incontenible²⁸, meteorológico, misterioso, natural, político, singular, sobrehumano, sobrenatural, social, sorprendente, terrestre ♦ causa (de), serie (de) ♦ acaecer, aclarar, describir, descubrir, desencadenar(se), estudiar, experimentar, explicar, observar, ocurrir³, presenciar, producir(se), repetir(se), surgir
☐ Véase también: **acontecimiento, milagro, suceso.**

La resposta és afirmativa: al capdavall de l'article, on tenim la llista dels verbs que es combinen amb **fenómeno** (primer de tot tenim les combinacions del mot amb adjectius), sí que hi ha producir(se), però no introducir(se).

-
1. Criar-se en una família tradicional però desestructurada pot aportar un desequilibri que no aportarà mai l'amor incondicional de dos pares o dues mares.
 2. Amb l'adopció moltes parelles homosexuals evitarien els alts costos als quals se sotmeten amb altres opcions, com ara recórrer a una mare de lloguer.
 3. Tots dos sexes poden assolir la responsabilitat de criar un infant.
 4. El paracetamol permet l'abolició de la sensació de dolor.
 5. Aquesta invitació té un objectiu molt satisfactori per a nosaltres.
 6. No sabeu la importància que per a mi significaria la vostra assistència.
 7. Trobava que les banyes eren imperdonables, però també pensava que li donaven l'oportunitat de sentir-se superior davant de qui les cometia.
 8. El disc parla dels problemes que succeeixen quan la religió mata en nom de Déu.
 9. Un dia a la Christine li agafa un atac de cor.

Combinacions lèxiques(2). Identica (a) quins adjectius i SPs i (b) quins verbs es combinen amb els substantius de la taula de sota. Els adjectius són tots en masculí per no donar pistes innecessàries (tres dels substantius són femenins).

		Adjectius i SPs	Verbs
(1)	CARÀCTER		
(2)	COMERÇ		
(3)	INVESTIGACIÓ (f.)		
(4)	MÚSICA (f.)		
(5)	SALARI		
(6)	SALUT (f.)		
(7)	TRIBUNAL		

Adjectius i SPs

- (a) contenciós, examinador, injust, ordinari, permanent, popular, secular, tutelar
- (b) curt, just, mínim, nominal, familiar, mitjà, alt, baix
- (c) a prova de bomba, corporal, de ferro, físic, humà, precari, públic, robust
- (d) apocat, dominant, indòmit, íntegre, impressionable, irritable, jovial, juganer, pacífic
- (e) a fons, bàsic, clínic, dialectal, infructuós, filosòfic, metòdic, recent, seminal
- (f) a veus, electrònic, negre, popular, profà, repetitiu, selecte, sentimental, tradicional
- (g) al detall, carnal, colonial, de barriada, egeu, exterior, lliure, local, sexual

Verbs

- (h) compondre, ensenyar, escriure, llegir, sentir, tocar
- (i) dirigir, estimular, finançar, iniciar, orientar
- (j) afectar, comprometre, conservar, gaudir de, malmetre, tenir
- (k) apujar, cobrar, guanyar, pagar, percebre, rebre, reduir, satisfer
- (l) absoldre, acordar, declarar, escoltar, jutjar, resoldre

Les tres activitats de l'apartat 8 Lèxic(4), Lèxic(5) i Combinacions lèxiques(2) s'inspiren en exercicis del capítol de Ma Ángeles García Asensio i Estrella Montolí "Cuestiones de léxico", dins el vol. I (Estrategias gramaticales) de *Manual de escritura académica y profesional* (dir. Estrella Montolí), 2014, ps. 175-220.

9. Consulta de recursos: DIEC, DDLC, GiM, DSFF i GEIEC

1. A partir de la informació continguda en els articles *berenar*, *importar* i *obsequiar* del DIEC i de Ginebra + Montserrat (1999) i en l'article *finalment* del DIEC i el DDLC, decideix si en les oracions 1-4 els segments en negreta són correctes o incorrectes.

- 1 Van **berenar** pa amb oli.
- 2 No l'**importava** arribar sempre tard.
- 3 El dia del meu aniversari em van **obsequiar** molts regals.
- 4 **Finalment**, cal dir que no es posa coma entre el subjecte i el verb o entre el verb i un complement. [*coma després del mot inicial*]

1 DIEC

berenar¹

v. *intr.* Menjar el berenar.

berenar²

1 *l m.* Menjada que es fa a mitja tarda, entre el dinar i el sopar.

1 2 **berenar sopar** Menjada que es fa entre el berenar i el sopar en substitució d'aquests.

2 *m.* El que es menja per berenar. *Portava el berenar al sarró.*

3 *m.* ESMORZAR².

1 Ginebra + Montserrat

berenar

1. **berenar** <algú> Fer l'àpat de mitja tarda (o el del matí). *Conec un lloc preciós per anar a berenar. De petits menjàvem pa amb vi i sucre per berenar.*

2 DIEC

importar

1 *l v. tr.* Emmenar com a conseqüència. *Això importa una despesa considerable.*

1 2 *v. tr.* Una cosa que hom ha de pagar, pujar (a tant). *No hi anirem perquè el viatge importa molts diners.*

2 *intr.* Ésser de conseqüència, ésser d'importància, per a algú. *M'importa molt de saber-ho. Això són coses que a ell no li importen. Importa que hi vagis. No importa!*

3 *tr.* Introduir en un país (productes estrangers). *Importaven fruites exòtiques.*

2 Ginebra + Montserrat

importar

1. **importar [una cosa] (d'un estat)** Introduir amb finalitats comercials en un estat. *Es va començar a enriquir quan importava cafè i aquesta beguda es va imposar a Europa. Han importat seda de l'Índia per fer la col·lecció de primavera.* 2. **importar (a algú)** Ser important o interessar. *No importa gens que no el visiti. Vols dir que t'importa que et deixi? Això només importa a quatre arreplegats. La teva salut només li importa a ta mare, pel que es veu. No li importava gens ni mica la qualitat dels mobles que venia.* (Quan el complement va al davant, el pronom és obligatori; quan va al darrere és obligatori si el complement és concret i és opcional quan és genèric.)

3 DIEC

obsequiar

v. tr. Mostrar deferència (envers algú) omplint-lo d'atencions, fent-li presents, invitant-lo a festes, àpats, etc. *En aquell poble saben molt d'obsequiar els forasters.*

3 Ginebra + Montserrat

obsequiar

1. **obsequiar [algú]** Fer un obsequi. *Cada any per Nadal ens obsequia. I si l'obsequiéssim amb dos passis de temporada?* 2. **obsequiar [algú]** Mostrar deferència i atencions. *Sempre han obsequiat els forasters perquè tornin a la Vila. Va obsequiar els convidats amb un concert de violí.*

4 DIEC

finalment

adv. En últim resultat, en conclusió.

4 DDL

finalment adv.

1. [ADV_{no grad}] Per acabar allò que s'està dient. *Segons ella, la missió de l'Estat és, en primer lloc, supletòria de la iniciativa privada; després, endegadora de les seves actuacions, i, **finalment**, sancionadora de les extralimitacions.* [Maspons (1954): 34, p. 39].

2. [ADV_{no grad}] En últim resultat. *En el cas del ferro, la corrosió té com a conseqüència la ionització dels àtoms, els quals es combinen amb l'oxigen i l'aigua i produeixen **finalment** una substància rogenca que anomenem rovell.* [Lloret (1981): 53, p. 52].

3. [ADV_{no grad}] Després d'un procés llarg que ha comportat una espera o una reflexió. *...**Finalment** ha vingut la meva mare, que té prop de 100 anys i està primíssima, i jo ja no entenia res.* [Faner (1984): N, p. 127].

4. [ADV_{no grad}] En darrer terme. [...] *[veiem] que són també els anarquistes els qui han induït a aquesta vaga, i que **finalment** són uns covards, que mai no donen la cara.* [Fàbregas (1985): 79, p. 245].

2. A partir de la informació que proporcionen el DIEC i el DSFF sobre l'expressió *sine qua non*, digues si l'oració de sota està ben formada o no. En cas que la resposta sigui negativa, digues quines són les possibilitats de bona formació de l'oració.

L'ARRÒS ÉS UN INGREDIENT *SINE QUA NON* ES POT FER UNA PAELLA

DIEC

sine qua non

[II.]

loc. adj. [LC] [ECT] [DR] Imprescindible. La claredat és una qualitat sine qua non d'un bon estil periodístic. Condició sine qua non.

DSFF: *sine qua non* apareix a les entrades dels conceptes **condició** i **obligació**

CONDICIÓ

condició sine qua non *SN*, condició sense la qual la convenció, la venda, etc., no tindrà lloc (IEC)

Que vinguis a la festa és condició sine qua non perquè et donem el regal

▷ **no tenir altre remei** (p.ext.)

[sine qua non: llatíisme]

OBLIGACIÓ

condició sine qua non *SN*, condició sense la qual la convenció, la venda, etc., no tindrà lloc (IEC)

Portar aquella documentació era condició sine qua non per a poder entrar

▷ **no tenir altre remei** (p.ext.)

[sine qua non: llatíisme]

3. Tot seguit tens el sumari de la GEIEC. Digues en quin capítol buscaries el que se't diu després.

1. Les vocals i la síl·laba
2. Les consonants
3. L'accent i l'entonació
4. La flexió nominal
5. La flexió verbal
6. La formació de mots: la derivació
7. La composició i altres processos de formació de mots
8. El nom i el sintagma nominal
9. L'adjectiu i el sintagma adjectival
10. L'article
11. Els demostratius i els possessius
12. Els quantificadors nominals
13. Els pronoms personals i els pronoms *ho*, *en* i *hi*
14. Les preposicions àtones i les compostes
15. Les preposicions tòniques i les locucions prepositives
16. L'adverbi
17. La predicació verbal
18. La predicació no verbal: les construccions copulatives i els predicatius
19. Les construccions passives, les impersonals i altres construccions amb subjecte indefinit
20. El verb: el temps, l'aspecte i el mode
21. Les conjuncions i els connectors parentètics
22. La coordinació
23. Les oracions subordinades substantives
24. Les oracions subordinades de relatiu
25. Les construccions comparatives i les superlatives
26. Les construccions causals, les finals i les consecutives
27. Les construccions condicionals i les concessives
28. Les construccions temporals i les aspectuals
29. Les formes verbals no finites: infinitiu, gerundi i participi
30. L'ordre de constituents: ordre bàsic i construccions marcades
31. La modalitat oracional. Les interjeccions
32. La negació

A Informació sobre el complement directe

B Informació sobre els temps verbals de subjuntiu

C La diferència entre (1) i (2)

(1) És quan dormo que hi veig clar

(2) Hi veig clar quan dormo

D Si és correcte només (1), només (2) o tant (1) com (2)

- (1) Res del que pugueu dir no ens farà canviar d'opinió
- (2) Res del que pugueu dir ens farà canviar d'opinió

E Si el tipus d'interrogativa que tenim a (3) s'assembla a (1) o a (2)

- (1) Puges o baixes?
- (2) No t'ajudo, jo?
- (3) Hi ha res millor que la llibertat?

F Si diem més aviat (1) o més aviat (2)

- (1) El París nocturn
- (2) La París nocturna

G Si (1) i (2) són equivalents:

- (1) Crearem un espai de difusió. Així mateix, potenciarem el que ja tenim
- (2) Crearem un espai de difusió. Tanmateix, potenciarem el que ja tenim

H Si (1) i (2) són equivalents:

- (1) En aquella habitació no dorm ningú
- (2) En aquella habitació no hi dorm ningú

I Si *perquè* i *ja que* són intercanviables

J La llista de prefixos que expressen oposició

10. Correcció de segments extrets de textos d'alumnes de l'assignatura

1. Tenim que fer tot el que puguem per solventar aquesta problemàtica.
2. Els qui encara depenen de l'economia familiar se senten més lliures alhora de triar uns estudis, d'altres, en canvi, trien els estudis tenint en compte les condicions econòmiques.
3. L'imatge d'una persona assentada tranquil·lament immersa en la lectura d'un llibre o la costum de molta gent de llegir al llit abans de apagar la llum, estan directament relacionades amb el què és un llibre.
4. S'ha de concienciar als estudiants que ells poden ésser els futurs autors d'un cert nombre de textos d'aquesta mena.
5. La utilització de llibres per part dels estudiants és indispensable. Ja que proporcionen una font d'informació importantíssima.
6. No cal oblidar que dintre d'uns anys es podran reproduir textos informàticament amb molta facilitat.
7. També hi ha un detall en el que a vegades no pensem: la forta pendent.
8. Cada cas necessita un material específic per poder fer el seguiment d'aquest.
9. Un esglaó obliga a la persona amb invalidesa a dependre dels altres, eliminant la seva autonomia.
10. A qualsevol ciutadà l'ha de ser fàcil moure's per la ciutat.
11. Un ha de demanar ajuda a algú que li ajudi a baixar a la calçada; un altre ha d'esperar a que arribi un autobús especial amb rampa.

12. A una persona discapacitada l'és molt difícil donar un passeig tranquilament.
13. S'hauria de fomentar la creació de rampes a les ciutats, ja que encara es veuen poques.
14. Insisteixen en afirmar que el futur del català estés en perill.
15. Cal destacar com factor principal l'excés de casos mixtes.
16. El dia 5 per la tarda treballo i no puc anar al seu despatx per la revisió. Podria anar un altre dia? Moltes gracies.
17. Pel que fa a l'article publicat ahir, no discrepo del mateix pel seu contingut, si no pel to.
18. A les biblioteques de la nostra facultat que són les que coneixo sovint ens trobem amb què el llibre que volem demanar en préstec no està disponible però sembla que això no preocupa molt al professorat.
19. En molts cassos, fer esport consisteix en passar hores i hores al gimnàs.
20. Alguns pares només veuen als fills alhora d'anar a dormir, enlloc d'anar-los a buscar a l'escola.
21. Aquests vehicles han de tenir l'espai necessari per a què els viatjants vagin còmodes.
22. Ara no poden anar a dinar a la seva casa perquè no els dóna temps.
23. Quan aquests problemes estiguin sol·lucionats surgiran d'altres.
24. Els fills s'habituen a fer lo que els pares fem o els hi diem que fagin.
25. Pel que fa al tren, aquest transport ja no passa tant sovint com ho feia temps enrera.

V. BIBLIOGRAFIA COMENTADA

(A l'apartat **Fonts de consulta** de l'aula virtual de l'assignatura hi ha els enllaços als documents que figuren aquí que es troben a internet, així com també a altres recursos)

1. Recursos de consulta de naturalesa gramatical normatius (autoria: Institut d'Estudis Catalans)

Títol (any)	Diccionari de la llengua catalana (2007, 2a ed.)
Sigla	DIEC
Comentari	Diccionari normatiu, molt respectuós amb el <i>Diccionari general de la llengua catalana</i> de Fabra (1932), que hi és incorporat amb les actualitzacions indispensables. La versió electrònica permet accedir, des de les entrades que es consulten, al <i>Diccionari descriptiu de la llengua catalana</i> (DDLC), al <i>Diccionari de sinònims</i> i al <i>Diccionari català-valencià-balear</i> .
URL	http://dlc.iec.cat/

Títol (any)	Gramàtica de la llengua catalana (2016)
Sigla	GIEC
Comentari	Nova gramàtica normativa del català. Publicada pràcticament cent anys després de la primera gramàtica normativa del català (la <i>Gramàtica catalana</i> de Pompeu Fabra, del 1918), presenta la prescripció a partir de la descripció i planteja la norma, respecte de les gramàtiques tradicionals que l'han precedida, d'una manera flexible i matisada; així, substitueix l'oposició entre <i>correcte</i> i <i>incorrecte</i> per la distinció entre <i>adequat</i> i <i>inadequat</i> (i altres fórmules de valoració dels fenòmens lingüístics). Comprèn trenta-cinc capítols: cinc de fonètica i fonologia, set de morfologia i vint-i-tres de sintaxi.

Títol (any)	Gramàtica essencial de la llengua catalana (2018)
Sigla	GEIEC
Comentari	Versió reduïda i adaptada per a la consulta en línia de la <i>Gramàtica de la llengua catalana</i> (2016). Té com a objectiu general fer accessible a un públic ampli la descripció i la normativa gramaticals contingudes en aquesta obra.
URL	https://geiec.iec.cat

Títol (any)	Gramàtica bàsica i d'ús de la llengua catalana (2019)
Sigla	GBU
Comentari	Tercera gramàtica institucional de l'IEC, després de la GIEC i la GEIEC. Parteix del text de la GEIEC, que al seu torn és una versió reduïda de la GIEC. S'adreça al gran públic i també a assessors, redactors i professors que busquen orientacions més directes sobre els fenòmens lingüístics i els usos vacil·lants. Integra parcialment el contingut de l'OIEC.

Títol (any)	Ortografia catalana (2017)
Sigla	OIEC
Comentari	Inclou l'ortografia fundacional (la de Pompeu Fabra, del 1913), les modificacions que s'hi han anat fent al llarg d'aquests cent llargs anys de vigència, i alguns retocs i ampliacions a partir de la <i>Gramàtica de la llengua catalana</i> (2016). D'entre les novetats, cal esmentar l'ús del guionet en alguns mots compostos i prefixats, la supressió de la dièresi en alguns mots derivats, la doble erra en mots prefixats que abans en duïen només una i la reducció del nombre de mots amb accent diacrític.
URL	https://www.iec.cat/llengua/documents/ortografia_catalana_versio_digital.pdf

2. Recursos de consulta de naturalesa gramatical descriptius

Autor	Besa, Josep
Títol (any)	Conceptes de sintaxi catalana (2004)
Comentari	Versió reduïda del document electrònic <i>Hipertext de terminologia de lingüística del text i sintaxi catalana</i> , encàrrec a l'autor de la Universitat Oberta de Catalunya. S'hi defineixen, descriuen i exemplifiquen una seixantena de conceptes de sintaxi catalana. El document està penjat a l'aula virtual de l'assignatura (grup G1).

Autor	Espinal, M. Teresa
Títol	Diccionari de sinònims de frases fetes
Sigla	DSFF
Comentari	Diccionari conceptual d'expressions lexicalitzades: sota conceptes, agrupa informació gramatical i lingüística referida a expressions lexicalitzades de naturalesa gramatical diversa, allò que en gramàtica tradicional s'han anomenat genèricament <i>locucions i frases fetes</i> . N'hi ha versió impresa (2006, 2a ed. revisada) i en línia (incorpora algunes revisions i modificacions de la versió impresa).
Versió impresa	https://ddd.uab.cat/pub/l1ibres/2006/89642/Diccionari_sinonims_Espinal_a2006.pdf
Versió en línia	https://dsff.uab.cat

Autor	Ginebra, Jordi + Anna Montserrat
Títol (any)	Diccionari d'ús dels verbs catalans. Règim verbal i canvi i caiguda de preposicions (1999)
Comentari	Diccionari que proporciona informació sobre l'estructura argumental dels verbs catalans. Així, ens fa saber si un verb es construeix amb complement directe o amb complement preposicional, si pot anar sense complement, si és un verb pronominal o si pot dur un complement oracional. En els verbs que es construeixen amb complement preposicional indica quina és la preposició regida, i si un mateix verb pot regir diverses preposicions indica les possibles variacions de significat. A més, el diccionari defineix els verbs d'una manera clara i concisa i dona exemples de totes les seves accepcions.

Autor	Institut d'Estudis Catalans
Títol	Diccionari descriptiu de la llengua catalana
Sigla	DDL
Comentari	Projecte lexicogràfic de gran abast que es desenvolupa a l'IEC entre els anys 1998 i 2016, i que té com a objectiu general la reunió sistemàtica de dades sobre el lèxic català i la seva presentació en forma de diccionari. Atès que és un diccionari descriptiu, té per objecte la caracterització de les unitats lèxiques del català des del punt de vista del seu contingut i de la seva utilització real, sense restriccions basades en criteris prescriptius; des d'aquest punt de vista, difereix del DIEC en el sentit que intenta reflectir els usos lèxics reals. Pel seu caràcter estrictament descriptiu, el DDL recull informacions de diversa naturalesa (entrades, sentits, règims, etc.) que no formen part dels repertoris normatius de l'IEC; aquests casos s'identifiquen mitjançant un símbol convencional (vegeu l'apartat de <i>Marcadors especials</i> del document <i>Estructura i components del diccionari</i>).
URL	http://dcc.iec.cat/ddlci/scripts/index.html

Autor	Jané, Albert (IEC)
Títol (any)	Diccionari de sinònims (2015, 3a ed.)
Comentari	Diccionari de sinònims del català. Cada article consta d'una entrada (el lema, que és la forma que la identifica i encapçala) i d'una o diverses llistes de sinònims, disposades per accepcions (els diferents sentits o significats de l'entrada). Permet de cercar mots i expressions de tres maneres diferents des del quadre de cerques que apareix a la part superior esquerra de la pantalla de cerca: mitjançant la cerca arreu de la consulta general, mitjançant la cerca a l'entrada de la consulta general, i mitjançant la cerca arreu de la consulta per funció sintàctica.
URL	https://sinonims.iec.cat/presentacio.asp

Autor	Paloma, David + Albert Rico
Títol (any)	Diccionari de dubtes del català (1998)
Comentari	Diccionari que recull els dubtes més freqüents en el català escrit. Tracta dels principals problemes (ortogràfics, de significat, en l'ús de les preposicions, de construccions gramaticals, etc.) que es presenten més habitualment entre els usuaris del català. Tots aquests problemes són explicats de manera senzilla i entenedora per poder-los evitar o resoldre fàcilment.

Autor	Secretaria de Política Lingüística en col·laboració amb l'IEC i el Centre de Terminologia TERMCAT
Títol	Optimot. Consultes lingüístiques en línia
Comentari	Cercador d'informació lingüística. Ajuda a resoldre dubtes sobre la llengua catalana per mitjà de la consulta, de manera integrada, de diferents fonts. Quan les opcions de cerca que ofereix l'Optimot no resolen el dubte, es pot accedir a un servei d'atenció personalitzada.
URL	https://aplicacions.llengua.gencat.cat/llc/AppJava/index.html

Autor	Solà, Joan + M. Rosa Lloret + Joan Mascaró + Manuel Pérez Saldanya (directors)
Títol (any)	Gramàtica del català contemporani (2002)
Comentari	Obra general de consulta, molt completa (es compon de tres volums), que ofereix una descripció moderna i rigorosa del català actual. Atén els tres camps més pròpiament gramaticals de la llengua: la fonètica i fonologia (onze capítols), la morfologia (deu capítols) i la sintaxi (trenta-un capítols). L'obra s'obre amb una introducció general sobre la llengua catalana (territori i habitants, filiació, varietats, història, sociologia i estudis sobre el català) i es tanca amb dos índexs (un de conceptes i l'altre de paraules) que ajuden el lector a localitzar dins els capítols corresponents les nocions de les quals li interressi precisar el significat.

3. Recursos de consulta de naturalesa textual

Autor	Besa, Josep
Títol (any)	Els textos argumentatius (2014)
Comentari	Opuscle que mira de respondre, respecte de l'argumentació, les preguntes següents: què és?, quins són els àmbits socials en què es produeix?, quines són les etapes en què es desenvolupa?, quins són els actes de parla que l'executen?, què la distingeix del concepte veí d'explicació?, quins són els seus components (i quins són els recursos de què disposa la llengua per expressar-los)?, quines estructures (de la més simple a la més complexa) pot adoptar?, i quines estratègies (adequades o inadequades) utilitza? El document està penjat a l'aula virtual de l'assignatura (grup G1).

Autor	Castellà, Josep M.
Títol (any)	De la frase al text. Teories de l'ús lingüístic (1992)
Comentari	Panorama de les teories que comparteixen la consideració de la llengua com a instrument d'ús (lingüística del text, anàlisi del discurs, sociolingüística, psicolingüística, pragmàtica, etc.). Els capítols 8 (El text com a camaleó), 9 (El text com a construcció) i 10 (El text com a teixit) ofereixen una visió de conjunt de l'adequació, la coherència i la cohesió textuals, respectivament.

4. Recursos de consulta i de treball

4.1 Recursos de consulta i de treball de naturalesa gramatical

Autor	Castellanos, Josep Anton
Títol (any)	Quadern. Normativa bàsica de la llengua catalana (amb exercicis autocorrectius) (1994)
Comentari	Llibre d'exercicis autocorrectius de normativa bàsica del català. Consta de quaranta unitats distribuïdes en cinc parts: Ortografia, Morfologia, Morfosintaxi (pronoms), Morfosintaxi (verbs), Morfosintaxi (enllaços). Cada bloc d'exercicis està precedit d'una explicació breu de la norma.

Autor	Macià, Jaume
Títol (any)	Lliguem mots! De la sintaxi a l'expressió (1988)
Comentari	Llibre pràctic que pretén desenvolupar l'expressió a partir de la sintaxi, vinculant d'aquesta manera la teoria gramatical (que s'explica de manera clara i accessible) i l'ús efectiu de la llengua. S'hi fa un èmfasi especial en l'oració composta, especialment en la clàusula de relatiu. Conté més de 250 activitats graduades i 35 textos. Els continguts s'organitzen en nou lliçons: 1 Oració, 2 Sintagma nominal, 3 Pronom, 4 Adverbi, 5 Enllaços: preposició, 6 i 7 Enllaços: conjunció, 8 Enllaços: relatiu i interrogatiu, 9 La definició. La solució de les activitats s'edita a part (<i>Clau dels exercicis</i>).

4.2. Recursos de consulta i de treball de naturalesa textual

Autor	Amadeo, Imma + Jordi Solé
Títol (any)	Curs pràctic de redacció (1996)
Comentari	Manual pràctic de redacció adreçat a aprenents adults que tenen coneixements bàsics de llengua catalana i que volen millorar la seva competència escrita. Els continguts s'organitzen en tres parts, que coincideixen amb les tres operacions principals que componen el procés d'escriptura: I. Planificar, II. Redactar, III. Revisar. Conté exercicis amb solucions.

Autor	Conca, Maria + Adela Costa + M. Josep Cuenca + Gemma Lluch
Títol (any)	Text i gramàtica. Teoria i pràctica de la competència discursiva (1998)
Comentari	Manual teoricopràctic sobre la construcció del text i els aspectes de gramàtica oracional i textual que s'hi associen. La presentació teòrica dels continguts és clara i sintètica, i les activitats són molt variades (n'hi ha tant d'anàlisi com de transformació i producció de textos). S'organitza en les vuit unitats següents: La situació d'enunciació, La modalització, La variació lingüística, Els mecanismes de referència, La connexió, El discurs citat, Els signes de puntuació i La coherència. Conté una proposta de solucions d'activitats.

Autor	Yúfera, Irene
Títol (any)	Exponer informació. Estrategias para la construcción de textos expositivos (2014) , dins Estrella Montolío (dir.): <i>Manual de escritura académica y profesional</i> , vol. II (Estrategias discursivas), ps. 121-186.
Comentari	Capítol que explica, respecte del text expositiu, les característiques pragmàtiques, les característiques lingüístiques i textuales, l'estructura, les seqüències discursives típiques, les operacions textuales característiques, i les operacions de senyalització. Conté una àmplia varietat d'exercicis; les solucions es troben a les ps. 415-425 del mateix volum.

Pàgines de les quals són responsables professors altres que el professor del grup G1

(LP=Lluís Payrató, MC=Maria Cabrera, NA=Núria Alturo, NN=Neus Nogué, XV=Xavier Vila)

p. 19 act. 4: LP
 p. 19 act. 5: NN
 p. 42 act. 5: NN
 p. 50 act. 4: NN
 p. 57 i 58 act. 2: NN
 p. 63: NN
 p. 67 act. 2: NA
 p. 69: NN
 p. 70: NN
 p. 71-72: XV
 p. 75 act. 2: NN
 p. 76 i 77: NN
 p. 90-92: MC
 p. 95-97: MC
 p. 100: NN
 p. 113 i 114: NA